

گی دو موپاسان

چاوه پروانی

کو چیرۆک

و: حه‌مه که‌ریم عارف

پېرست

- ۱ - كوپه له يه كي بچووك
- ۲ - به سهرهاتي هاپو ميلون
- ۳ - خاتوو بيرلا
- ۴ - دان پيداناني ژنيك
- ۵ - بومبار
- ۶ - توله نهستاندني دايكيك
- ۷ - وهسيئنامه
- ۸ - كوټه ره
- ۹ - قهلبه گه وهه ران
- ۱۰ - ريگريكي كورسيكي
- ۱۱ - نهوزا
- ۱۲ - ژنه كه م
- ۱۳ - كاره ساتيكي راسته قينه
- ۱۴ - بو اتيل
- ۱۵ - بكوژ
- ۱۶ - چاوه پرواني

كوپه له يه كي بچووك

پيشكه شه به: ئادولف تاوارنييه

وهستا شيكوي خودان كاروانسه راي ئيپرفيل گاليسكه يه كي له بهر كينلگه كه ي داپيره ماگلواردا راگرت. شيكو كابرايه كي به گور و به تاقت بوو، ته مه ني ده و روبه ري چل ساليك ده بوو، سوورفليكي ورگن بوو، به فيلباز و گرانجان و ريوه تي به نامي بوو. هه وساري ئه سپه كه ي به په رژينه كه وه به سته وه و ده ژور كه وت، زه وييه كي هه بوو به ته نيشت زه وييه كه ي پيره ژنه وه، له ميژ بوو چاوي بريبووه زه وييه كه ي پيره ژن، بيست جار هه ولي دابوو كه ليني بكرت، به لام داپيره ماگلوار نه ده چوووه ژيربار وهه ميشه به رژدي ده يگوت: - من ليره له دايك بووم و ده بي ليره ش بمرم.

پيره ژن له بهر ماله كه ي خويدا مژوولي پاكردني ياره لماسي بوو. ته مه ني هه فتا و دوو سال بوو، رهنگ و رووي سيسه له وچرچه له، گاسني روتگار دهم وچاوي كينلابوو، پشتي داچه مي بوو، به لام هيشتا وهكو كچوله يه ك گورج و گول و به گور بوو. شيكو، ده ستيكي دوستانه ي دا به پشتيا، پاشان له ته نيشته وه و له سه ر كورسيه ك روينشت و گوتي: - چوني دايكه، ئه حوالت چونه، هيوادارم باش بيت.

- خراپ نيم، ئه دي تو چوني وهستا " پروسپير "
- باشم، باشم ئه گه ر ئه م باداريه وازم ليني عه بيم نيه.
- ده ي باشه، له خوا به زياد بي.

پيره ژن بيدهنگ بوو، كه وته په تاته پاكردن، شيكو، ته مه شاي ده كرد، به قامكه خوار وپر گريه كاني، كه ده تگوت چنگي قرزانگه، په تاته بوره كاني له زه ميله كه ده ردينا وبه چه قويه كي كون پاكي ده كرد و تويكله كه ي ده كه وته كوشي وپه تاته پاكراره كه ي ده خسته سه تليك ئاوه وه، سي جووجه له يه ك له دواي يه ك هاتن، خويان به باوه شي پيره ژندا كرد، سه روو پارچه تويكليكيان به ده نوو كه وه گرت و به دهم باله قژه وه له وينده ر دوور كه وتنه وه.

شيكو، په ست بوو، قسه يه كي له سه ر زار بوو، نه ده ويرا بيكات، ئه نجام قيروسي اي كرد و گوتي: - داپيره ماگلوار ده ليم...

- بلي، ده لي چي؟
- هيشتا هه ر سووري كه زه ويه كه تم پي نه فروشيت؟
- نه خير، ئه مه له ميشكي خوت ده ربه ك، يه كجار پيم گوتوويت و ته واو، ئيدي دووباره ي مه كه وه.
- به لام من ريگه يه كم دوزيوه ته وه كه بو هه ردووكمان باشه.
- چ ريگه يه ك؟
- تو زه وييه كه به من ده فروشيت، بيئه وه ي بخريته سه ر من، حالي عه رزم بووي؟... با بو تي باسبه كم.

پيره ژن، ده ستي له پاكردني په تاته كاني هه لگرت وله ژير پيلوه چرچه كانيه وه چاوه تيژه كاني برييه وهستا شيكو.

شیکو، له سهری پړوی: - با بۆتی پوون بکه مه وه چۆن: من هه موو مانگیک سهد و په نجا فرانکت دده می. گویت له منه؟ من هه موو مانگیک به گالیسکه که ی خۆم سنی ئیکوی سهد سوویت، که ده کاته سهد و په نجا فرانک، بۆ دینمه ئیره و هیچ شتیکی ناگورپی، هه موو شتیکی وه کو خوی دهمینیتته وه، تو له ماله که ی خوتا دهمینیتته وه هه قهت به سهر هیچه وه نابی و قهرزداری منیش نابیت، هیچ کاریکیش بۆ من ناکه ییت. تو ته نیا پاره که له من وهرده گری و هیچی دی، چۆنه، ئەم ته گبیرهت به دلّه؟

کابرا، وه کو که سیک که به ئاوات گه یی بی، به شادی و پوو خۆشییه وه ته مه شای ده کرد. پیره ژن به گومانه وه سهیری ئەوی ده کرد، ههستی ده کرد ئەم ماسته موویه کی تیدایه. بۆیه پرسی: - ئەمه سه بارهت به من، ئەدی تو چیت له م کیلگه و بیستانه دهست ده که ویت؟

شیکو، گوتی: - خه می ئەمهت نه بی، ههر بیریشی لیمه که وه. تا خودا ته مه نی به تو دابی له ناو مولک و ماله که ی خوتا ده ژی، ته نیا ئەوه م بۆ ده که ی که پارچه کاغه زیکم له لای دادنوس بۆ ئیمزا ده که ی که دوا ی نه مانی خوت ئەم زه وییه بۆ من ده بی. تو خۆ مندالت نین، جگه له چه ند برازا و خوشکه زایه ک، که هیچ سهر و کاریکت ده که لیاندا نییه، هیچ که سیک تری نین، ئەمهت به دلّه؟ تا له ژیاندا بی، خاوه نی مولک و مال و کیلگه ی خوتی و، منیش هه موو مانگی له خوت و خورایی سهد و په نجا فرانکت دده می. قازانجی تویه.

پیره ژن تیا مابوو، حایر و چه په ساو نه یده زانی چ بلی. ماوه یه ک بیده نگ بوو، ئەوسا گوتی: - نالیم نا. به لام ده بی بیریکی لیبکه مه وه، هه قته ی داها تو و وهره بۆ لام تا قسه له مباره یه وه بکه ین، تا بزانه ئەقله که م چ ده لیت.

وهستا شیکو، وه کو پاشایه ک سهر که و تو وانه له فه تی ئیمپراتوریه تیک گه رابیتته وه، به و په پری شادییه وه پړوی.

پیره ژن تیا مابوو، دوو دل و نیگه ران ئەو شه وه خه و نه چوه چاوانی. چوار دانه پوژ به نیگه رانی و دوو دلاییه وه تلیه وه، ههستی ده کرد ئەم ریگا نزیکه و ئەم کریباره چه و ره بی سر نییه، به لام له لایه کی دیکه شه وه، سهد و په نجا فرانک، ته ماحیکی گه و ره بوو، وه کو ئەوه بوو مانگی سهد و په نجا فرانک له خوت و خورایی له ئاسمانه وه برژیتته گیرفانیه وه، ئەم ته ماحه ختو که ی ناخی ده دا، ته واو گیزی کردبوو.

ئهنجام چوو بۆ لای دادنوس و حال و حیکایه ته که ی بۆ گیزایه وه، ئەویش پی گوت مامه له یه کی باشه، به لام تو له جیاتی مانگانه به سنی ئیکوی سهد سووی قاییل بیت، داوا ی په نجا ئیکوی سهد سووی بکه، چونکه مولک و زه وییه که ی به کیمانی شهست هه زار فرانکی دینا. دادنوسه که به پیره ژنی گوت: - ئەگه ر پارزه سالی دیکه بزیت، هیشتا ههر قازانجی شیکویه، چونکه تا ئەو کاته ته نیا چل و پینچ هه زار فرانکت ده داتی.

پیره ژن له خۆشیا له که ولی خوی نه ده حه جمی، ئیدی ئەم په نجا ئیکوی سهد سووییه، دای له که لله ی! مانگانه یه کی که م نه بوو! به لام هیشتا ش ههر دوو دل و به گومان بوو، هه زار ویه ک شتی چاوه پروان نه کراوی به خه یالدا ده هات، له وه ده ترسا شیکوی فیلباز ئوینیکی له ژیر سهر دا بی، تا دره نگانی له لای دادنوسه که مایه وه و هه زار و یه ک پرسیا ری لیکرد، نه یده توانی خوی یه کلایی بکاته وه و بریا ری خوی بدات. ئەنجام گریبه سته که ی نووسی و به نیگه رانی بۆ مال زقرییه وه، گیزو ویز ده تگوت چوار په ردا خ شه رابی خوار دوو ته وه.

که شیکو بۆ وه لام هاته وه بۆ لای پیره ژن، پیره ژن زور سهر گران بوو، وای ده نواند، سه ودا که ی به دل نییه، هه له به ته له دلاییه وه له وه ده ترسا که شیکو په نجا سکه سهد سووییه که نه دات، وای ده نواند هه رچی سهر دینی

و سەر دەبات ئەقلى ئەم سەودايە نابرى، ئەنجام دواى سوور بوونى شيكو، مەرجهکانى خۆى ئاشکرا کرد. شيكو راجلهكى و نهچووہ ژير بارى مەرجه تازهکەى پيرەژن. ئەوسا پيرەژن بو ئەوہى شيكو بينيته رەدا، کەوتە باسى ژيان و نەمانى خۆى، گوتى: - من پيم ناوہتە ناو ھەفتا وسى ساليیەوہ، عەمرى پيرە مەريکم ماوہ نەماوہ، ھیندەم بە بەرەوہ نەماوہ، ئەوپەرى چوار پينج سالى دى دەژيم، سيحەتیشم باش نيیە، دوینى شەو لەزگ بوو بمرم، بە ھەزار حال، بە چوار چنگۆلە خۆم گەياندە سەر جيگاگەم.

لى شيكو، نەھاتە رەدایە وگوتى: - دە لاکەوہ پيرەژن، ئەم قسانە چيیە، تو لە بورجى کليسا پایەدارترى، بە کيماى سەد و دە سال دەژيت، گومان لەوہدا نيیە کە چەندینى وەکو من بەرى دەکەى و لە گۆر دەنەيت.

ئیدی سەرانسەرى رۆژەکەيان بە مامەلەوہ بە سەر برد، لى چونکە پيرەژن نەھاتە ژيربار، ئەنجام شيکوى خاوەن کاروانسەرا، بە پەنجا ئیکويەکە قاييل بوو.

سبەينى، گريبەستەکەيان نووسى و داپيرە ماگلوار، دە ئیکوى وەکو شیرينى ریکەوتنەکەيان لیسەند.

سى سال بوورى، پيرەژن حالى زور باش بوو، دەنگوت رۆژى لە عەمرى نەپويیوہ. وەستا شيكو، تەواو نائوميد بوو، وای دەھاتە خەيال کە نيو سەدەيە مانگانە دەدات، فريو دراوہ و دزى ليکراوہ و مالى ويران بووہ. شيكو، زوو زوو سەرى پيرەژنى دەدا، وەکو ئەو جووتيارە کە لە ھەيفى جۆزەرداندا، سەرى کيلگەکەى دەدات تا بزانی کاتى درويئەى ھاتووہ يان نا. پيرەژن بە نيگايەکى تەوسئاميزەوہ پيشوازی دەکرد و دەتگوت ئافەرينى خۆى دەکات کە ئەو فيلە گەورەيەى لە شيكو کردووہ. شيكو بەپەلە سواری گاليسکەکەى دەبوو و لە بن ليوانەوہ دەيگوت: - پيرەژنى سەر ئاسنين کەى دەتوپيت؟

نەيدەزانى چ بکات. کە چاوى بە پيرەژن دەکەوت پر بە دل حەزیدەکرد دەست بنيتە بينى و بيخکينيت. زورى رق لیبوو، وەکو جووتيارىکى کينەکيش کە مالىان دزى بى بەو ئاوايە رقى لە پيرەژن بوو، دەى بوغزاندا. ھەنگى کەوتە بىرکردنەوہ لە چارەيەک.

رۆژیک بەدەم دەست ھەلگۆفتنەوہ ھات بو لای پيرەژن، ریک وەک ئەوساى کە يەکەمجار مامەلە و سەوداکەى دەگەليا کرد، پاش ئەوہى کەميک قسەيان کرد، گوتى: - دايکە ئەوہ بوچى وەختى ريت دەکەويتە ئيبريفيل سەريکم نادەى تا نانیک پیکەوہ بخوين؟ خەلکى کەوتونەتە قسە و قسەلۆکان و دەلين گوايە بەينمان تیکچووہ، من ئەمەم لە دل گرانە. بەخۆت دەزانى کە بينيته کاروانسەراکەى من پارە نادەيت، خو من ئەوہندە نەدى و بدى نيم کە پارەى ژەمە خوارديکم لە چاو بيت. ھەر کاتى ئارەزووت لیبوو وەرە، ھيچ لە پرو دامەمينە، من لە ئاستى تو خاوەن مال نيم، خۆشحال دەبم.

داپيرە ماگلوار، داوہتەکەى قەبوول کرد، دواى دوو رۆژان، "سليستان" ی خزمەتکاری راسپارد کە ھەسپ و گاليسکەکە ئامادە بکات، سواری گاليسکەکە بوو و رويشتن بو بازارى ئيبريفيل ولەوى ئەسپەکەى بردە تەويلەکەى وەستا شيكو و، داواى خواردنى کرد.

خودانى کاروانسەرا، زور بە گەرم وگورى، وەکو شازادە خانمیک، پيشوازی ليکرد، مريشک، مارماسى و رانى بەرخى بو دانا، بەلام چونکە لە منداليیەوہ بە کەم خورى راھاتبوو، ھەميشە بە کەوچکيک شوربا و لەتى نان بە کەرەوہ، قەناعەتى کردبوو، زور کەمى خوارد. وەستا شيكو، ھەولتيكى زورى لە گەل دا کە تۆزيكى دى بخوات، فايدهى نەبوو، لەوہى پتر دەمى بە ھيچەوہ نەدا، ھيچيشى نەخواردەوہ، تەنانەت قاوہشى نەخواردەوہ.

شیکو پرسى: - ئەدى جامىكى بچووكيش ناخۆيتهوه؟ دەستم رەت مەكەوه.

- ئەمەيان خراپ نىيە، دەستى كەرەم رەت ناكريتەوه.

شیکو، پر بە زار هاوارى كرد: - ئەهاى رۆزالى، شەرابە نايابەكە، شەرابە كۆنەكە بىنە.

رۆزالى پىشخزمەت، بە خۆى و بوتلىكى گەورەى شەرابەوه، كە نەخشى گەلا مئويكى بە سەرەوه بوو پەيدا بوو.

شیکو، دوو جامى تەژى كرد وگوتى: - دايكە نۆشى گيانى بكە، هەنگى بۆت دەردەكەوى چ شەرابىكە!

پىرەژن ھىندى ھىندى دەستى بە خواردنەوهى شەرابەكە كرد، لە دەميا رايدەگرت، تا زياتر لەزەت لەو شەرابە نايابە وەر بگريت، تاقە دلۆپىكى لە جامەكەدا نەھىشتەوه، ئەوسا گوتى: - بەراستى نايابە، شەرابە نە گالتە.

ھىشتا بە تەواوتى لە قسەكەى نەبووبووهوه، كە شیکو، جامى دووھى بۆ تەژى كرد، پىرەژن دەيوست نەيخواتەوه، بەلام تازە كار لە كار ترازابوو، ئىدى وەكو جامى يەكەم وبە ھەمان لەزەتەوه دەستى بە خواردنەوهى جامى دووھم كرد.

شیکو، دەيوست جامى سىنيەمىشى دەرخوارد بەدات، بەلام پىرەژن مىلى نەدا و نەچووہ ژىربار. شیکو لە سەرى رۆيى: - گوى بگرە، ئەم شەرابە وەكو شىرە، من بى ھىچ دوو دلبيەك دە دوازده جامى لىدەخۆمەوه، نە تووشى سەر يەشە دەبم نە مەعیدەم پىي تىكەدەچى، دەللى لە سەر زمان دەبى بە ھەلم و دەچى بە ئاسماندا، بۆ سىحەت يەكاويەكە، وىنەى نىيە!

پىرەژن، چونكە ھەزى لىبوو، ئەو جامەشى لىوەرگرت، بەلام نىوہى خواردەوه. وەستا شیکو، بۆ ئەوہى دلوايى خۆى بنويىن، زۆر بە گەرم وگورپى گوتى: - بپروانە، مادامىكى شەرابەكەت پىخۆشە، من كوپەلەيەكى چكۆلەت بە ديارى دەدەمى، تا بۆتى بسەلمىنم، كە ئىمە ھىشتا ھەر دۆستىن.

ژنەى تايىن، رەفزی نەكرد و بە نىمچە مەستى ھەستا ولەویندەر وەدەرکەوت.

رۆژى دوايى، كابرا خۆى بە مالى داپىرە ماگلوار دا كرد، كوپەلەيەكى ھەسیر پىچى بچووكى لە گالىسكەكەى داگرت، ئەوسا ھەولیدا پىرەژن وادار بكات لىي بخواتەوهو تامى بكات تا بزانی لە ھەمان شەرابە نايابەكەى دوينىيە يان نا. دواى ئەوہى سەر وسى پىكيان خواردەوه، لە رۆشستندا بە پىرەژنى گوت: - كە تەواوت كرد، ھىچ خەمت نەبى، زۆرم ھەيە، من لەو رژد و رەزىلانە نىم كە ئەم شتانەم لە چاوبى، تا زووتر تەواوى بكەى، زياتر خۆشحال دەبم.

ئەوسا سواری گالىسكەكەى بوو ورۆيى.

دواى چوار رۆژان كابرا دووبارە ھاتەوه. پىرەژن خەرىك بوو نانى دەگوشىيە شۆرباكەيەوه. شیکو لىي نىزىك بووہوه، تا بۆنى ھەناسەى بكات، كە ھەستى كرد بۆنى شەراب لە ھەناسەى دى، زۆر دللى خۆشبوو، روى گەشايەوه و گوتى: - دايكە پىكى لەو شەرابەم دەدەيتى؟

بە دوو قۆلى، سى پىكيان خواردەوه.

لی دواى ماوهیهک مقومقو له دهقههکهدا بلاوبووهوه که خاتوو ماگلوار، ههمیشه سهرخوشه، ئیدی خه لکی ههنديچار به بيهوشی له ناو مووبهقهکهیدا، یان له ناو ههوشه ی مالهکهیدا و تهنانهت ههنديچار له ريگا و بانهکانی نزيك مالهکهیدا هه لیان دهگرتهوهو بو مالهکهیان دهبردهوه.

ئیدی شيكو، پيی ليپری، که باسی نهو پیرهژنه گوندييه دههاته گورپی، به پوخساريکی خه مناک و له بن ليوانهوه دهیگوت:- تو خوا نهه نهگبهتی نييه، ژنيك له م عمرهدها بهوجوره ئالوده بيت! ئينسان که چووه تهمنهوه، ئیدی چار ناکری، پیری و ههزار عيب. هه لبهته نهگه ر وا بپوات نه م ئالوده بوونه دهیکوژييت.

ههرواش دهرچوو، پیرهژن له زستانی داهاتوودا، له دهوروبهری نوئیل دا، به سهرخوشی، له ناو بهفراندا مردبوو، رهق بووبووهوه.

وهستا شيكو ی فيلباز بوو به خاوهنی کيلگه که وگوتی:- نه م مردوو مراوه، نهگه ر خو ی پمووده ی خواردنهوه نهکردبايه، به کيمانی ده دانه سالی دی دهژيا.

به سهرهاتی هاپۆ میلون

مانگیك بوو، كه ههوا زۆر گهرم بووبوو، ههتاو كیلگه ومهزراكانی زیروهشان دهکرد، خاکی نورماندی تا ههتهری چاو سهوز دهچووهوه، ئاسمان تا ئاسۆ، دهريا ئاسا شین دهچووهوه، مهزرا و كیلگه نورماندییهكان، كه به دهشت و دهرهكهدا بلاوبووبوونهوه، و له دوورهوه له لیزهوار و پهله دارستانی بچووك دهچوون، كه دار زانی بهرزه بالا دهوری دابوون. له نزیكهوه كه پهژین و تهیمانە دارینه رزیوهكان لادهچوو، وات ههستدهکرد له بهردهم چره دارستانیکی گهوره‌دای، چونكه دار سیوه کۆن و سهخته‌كان، سهخت وهكو دهستی گوندییان، له شكوفه و گولادا غهرق بووبوون. لقه گه‌وره‌كان، رهش هه‌لگه‌رابوون و پر بوون له گری و گول، به ریز روا بوون، ترۆپكه سپی وئامال سووره‌كانیان بو ئاسمان بهرز بووبووهوه، بۆنی شكوفه‌كان، دوی ئه‌وه‌ی دهكرانه‌وه، تیکه‌ل به بۆنی ئه‌و ته‌ویلانه ده‌بوو كه دهرگاكانیان له سهر گازی پشت بوو، تیکه‌ل به هه‌لمی ئه‌و گوفه‌كانه ده‌بوو كه مریشكان به سه‌ریانه‌وه چینه‌یان ده‌کرد.

كات، نیوه‌پۆ بوو، مالباتیک له سینه‌ری دار هه‌لوژه‌یه‌ك كه له‌به‌ر دهرگاكه رۆینرابوو، خه‌ریکی خواردنی فراڤین بوون. داك و بابه‌كه و چوار منداله‌كه‌یان و دوو كاره‌كه‌ر وسی تۆكه‌ر هه‌موویان له سهر سفره‌كه رۆنیشتبوون. كه‌سیان قسه‌یان نه‌ده‌کرد. شو‌ربایان ده‌خوارد وپاشان ته‌شپی گوشتاوی پر له په‌تاته‌ی سووره‌وه كراو له پیوه‌ی به‌رازیان هیتا. ناو به ناو یه‌كێك له كاره‌كه‌ره‌كان هه‌لده‌ستا و گۆزه‌یه‌ك شه‌رابی سیوی (سیدر) ی دینا و په‌رداخه‌كانی بو ته‌ژی ده‌کردن. سه‌رگه‌قاری مالباته‌كه پیاوێکی چل سه‌له‌ی زۆر قه‌له‌و بوو، ده‌پروانییه ئه‌و دار میوه بی گه‌لایه‌ی كه پیچاوپیچ به سه‌رانسه‌ری دیواره‌كه‌دا هه‌لگه‌رابوو. گوتی: - وادیاره میوه‌كه‌ی باوكه ئه‌مسال زوو چرۆی كردوو، له‌وه‌یه به‌ری باش بدات.

ژنه‌كه‌ی ئاو‌پێکی دایه‌وه، ته‌مه‌شایه‌کی میوه‌كه‌ی كرد، به‌لام هه‌چی نه‌وت.

پیاوه‌كه گوتی: - ئه‌م میوه رێك له‌و شوینه‌دا رۆینراوه كه باوكه‌یان لی كوشت.

ئهمه له زه‌مانی جه‌نگی سه‌لی ۱۸۷۰ دا روویدا، ئه‌و كاته‌ی كه ئه‌لمانه‌كان هه‌موو خاکی فه‌ره‌نسا‌یان داگیر كردبوو، جه‌نه‌رال " فیدرب " ده‌گه‌ل سوپای باكووردا، له هه‌نبه‌ریان وه‌ستا‌بوو.

فه‌رمانده‌یی سوپای ئه‌لمانی، له مه‌زراكه‌ی هاپۆ " پییر میلون " ئۆردوبه‌زی كردبوو، هاپۆ میلون، پیره‌می‌ریکی خۆش مه‌ش‌ه‌ب بوو و به گوێره‌ی توانای خۆی به گه‌رمی پیشوازی كردن.

مانگیك بووری ودهوری وقه‌ره‌ولانی ئه‌لمان به پارێزه‌وه چاودیری ئه‌و دیاروده‌قه‌ره‌یان ده‌کرد، فه‌ره‌نسییه‌كان، كه ده فرسه‌خیک له‌و شوینه‌وه دوور بوون هه‌یج كاردانه‌وه‌یه‌کیان نه‌نواند، وپرای ئه‌وه‌ش هه‌موو به‌یانییه‌ك چه‌ند سواره‌یه‌کی ئه‌لمانی دیار نه‌ده‌مان.

هه‌موو ده‌ورییه شناساییه‌كانی ئه‌لمانیه‌كان كه له دوو یان سه‌ی سه‌رباز پێكده‌هات، كه ده‌رده‌چوون، ئیدی نه‌ده‌گه‌رانه‌وه. ئیدی جه‌نازه‌كانیان لیره‌ وه‌وئی، له‌م دۆل وه‌و شیو، له‌م پیچ وپه‌نا روبرار و له‌م چال و له‌و چۆلدا ده‌دۆزییه‌وه. ته‌نانه‌ت ئه‌سه‌په‌كانیشیان له سهر ئه‌م رێگا و ئه‌و لا رێگادا ده‌دۆزییه‌وه كه به زه‌به‌ری شمشیران هاتبوونه سهر برین.

پینه‌چوو ئه‌مانه به‌ده‌ستی یه‌ك كه‌س یان یه‌ك گروپ بینه‌ كوشتن و كه‌س پینان نه‌زانیت.

ئەلمانەکان ترسیان لینیشت و خەلکانی زۆریان لە خوت و خۆپایی و ھەر بە گومان و بە نەھەق ئیعدام کرد، ژنانیان لە سووچی رەشچالان تووند کرد، تا بەلکو بە زەبری توقاندن و ئەشکەنجە پەیی بە بوونی بکوژەکان بەرن.

بەھەر حال بەیانییەک ھاپۆ "میلۆن" یان، بە بئ حالی و بیھۆشی لە تەویلەکەیی دۆزییەو، کە زامیکی قوول، دیار بوو جیگا چەقۆیە، بە دەم و چاویەو بوو. ھەر ئەو پۆژە، لە سئ کیلۆمەتری گوندەکەدا تەرمی دوو سەربازی ئەلمانیان دۆزی بوووە کە بە زەبری خەنجەر ورگیان ھەلدرا بوو، یەکیکیان ھیشتا قەمە خویناوییەکەیی بە دەستەو بوو کە دیار بوو ھەولیی دابوو بەرەقانی لە خۆی بکات. یەکسەر دادگایەکی مەیدانی (عورفی) لە بەردەم مەزراکەیی ھاپۆ میلون دانراو پیرەمیردە بریندارەکیان بردە بەردەم دادگا. ئەم پیاو پیرەمیریکی شەست و ھەشت سالان بوو، وردیلە و لاواز، فووت لیکردبا با دەبیرد، دەستەکانی گەورە، ئەوئەندە کاری کشت و کالی پیکردبوون لە چنگی قرژال دەچوون، قرژە بۆزەکەیی ھیندە تەنک بوو بیخی سەری دیار بوو، پیستیکی قاوہیی پر چرچ ولۆچ دەمارە ئەستورەکانی لا ملی داپۆشی بوو. لە ناوچەکەدا بە پژی و بە سەرسەختی ناسرابوو.

ھاپۆ میلون لە بەردەم میزیکا وەستا، کە بۆ ئەو مەبەستە لە مووبەقەکیان ھینابوو دەروە، چوار ئەفسەر و عەقیدیک لە دەوری دانیشتبوون. کابرای عەقید بە زمانی فەرەنسی گوتی: ھاپۆ میلون، لەوئەتای ھاتوینەتە ئەم دیار و دەقەرە، ھیچ گلەبیەکمان لە تۆ ولە رەفتاری تۆ نەبوو، بەلکو بە پیچەوانەو ستایشمان کردوویت و لیت رازی بووین، لی مخابن ئەمپۆ گومانی ئەوئەت لە سەرە کە تۆ دەست لە کوشتنی سەربازەکانی مەدا ھەبئ. جا بۆ ئەوئەت ئەم تۆمەتە لە خۆت دوور بخەیتەو، دەبئ ھەرچیەکت لیدەپرسم بە پوونی و پەوانی وەلامم بدەیتەو. چۆن و بۆ دەم و چاوت بریندارە؟

پیرەمیردی گوندی بەرسقی نەدایەو. عەقیدەکە دووپاتی کردەو: ھاپۆ میلون بیئەنگیەکەت خۆی لە خۆیدا نیشانەیی تاوانباریتە، بەلام من دەمەوئ بە دەمی خۆت وەلامی پرسیارەکانم بدەیتەو، گوتت لینیە؟ ئایا دەزانی کئ ئەو دوو سەربازەیی مەیی کوشتوون کە ئەم بەیانییە لە نزیکی کالفیر جەندەکەکیان دۆزراوئەو؟ پیرەمیر، بویرانە بەرسقی دایەو: - من.

عەقیدەکە بە جۆریک حەپەسا کە تا ماوہیەک زمانی بەستراو زەق زەق دەپروانیە چاوانی پیرەمیر. ھاپۆ میلونیش ھیندە ئارام و ھیور و خوینسارد وەستابوو و بە جۆری چاوی بری بوو ئەرزەکە وەکو ئەوئەت قسان دەگەل رەبەنی گوندەکیاندا بکات. تەنیا یەک شت گوزارشتی لە نیگەرانیەکەیی دەکرد، ئەویش ئەو بوو ھەولیی دەدا تەفەکەیی دەمی قوت بەدات کە خەریک بوو دەخنکاند.

مالباتەکەیی ھاپۆ میلون، واتە "جان" ی کورپی و بووکەکەیی و دوو نەوہکەیی، کە لە دە مەتری پشت ئەوئەو وەستابوون و حایر و حەپەساو تەمەشای ئەو دیمەنەیان دەکرد.

عەقیدەکە لە سەری پۆیی: - باشە دەزانی کئ سەربازە قەرەوہلەکانی ئیمەیی کوشتوو، ئەو سەربازانەیی کە مانگیکە ھەموو بەیانییەک لەم گوندەدا، تەرمەکانیان بە کوژراوی دەدۆزینەو؟

پیرەمیرد، بە ھەمان خوینساردی گوتی: - من.

- هەر هه موویان، تۆ کوشتووتن؟

- به لئی، هەر هه موویان، به ته نیا و به دهستی خۆم کوشتوومن.

- هەر خۆت، به ته نیا؟

- به تاقی ته نیا، هەر خۆم.

- باشه چۆن ئەم کارهت ده کرد؟

ئهمجاره یان کابرای پیره میرد، سووکه شپرزهییه کی پیوه دیار بوو، پیده چوو تاقه تی دریز دادری نه بیت، بویه له کورتی برییه وهو گوتی:- نازانم، هه موو ئەم کارانه خۆبه خو روویان دا.

- تۆ چارت نییه، ده بی دان به هه موو شتیكا بنهیت، ئیدی باشتر وایه یه کسه ر و بی پیچ و په نایه ک دان به هه موو شتیكا بنهیت، چۆن ده ستت پیکرد؟

پیره میرد، نیگایه کی شپرزهی مالباته که ی کرد که له پشتیه وه وه ستابوون و گوئیان ده گرت. هه وه لچار که میک دوو دل بوو، لی دوا ی تۆزیک لیبرا، هه موو شتیك بلیت وله ناکاوا هاته قسان و گوتی:- رۆژی دوا ی هاتنی ئیوه بۆ ئیره، شه وی ده ور به ری سه عات ده بۆ مال ده گه پامه وه، ئیوه وه سه ربازه کانتان ده ستان به سه ر بایی په نجا دره م ئالیک و خۆراک و چیلک و دوو به رخاندا گرتبوو. له دلی خۆدا گوتم: "نابی ئەمه یان به سه ره وه بچی، چه ندیان به تالان بردووه، ده بی ئەوه نده بدن." "زۆر شتی دیکه م له دلدا بوو، دوا یی ده یانگیرمه وه... به هه رحال چاوم به سه ربازیکتان کهوت که له پال عه ماری گه نمه که م دانیشتبوو، بیخه م و خه یال قه ننه ی ده کیشا، داسه که م ده رهینا و به ئەسپایی، به شیوه یه ک که گوئی له ته په ی پیم نه بی بۆی چووم، داسه که م له ملی نا و به زه ربه یه ک ملیم په راند، فریا نه کهوت ئاخیش بکات، پاشان له کیسه یه کی خه لوزانم نا، به ردیکی زلم پیوه به ست و فریم دایه زه لکاو یکه وه، ئەگه ر ده تانه وی بیدۆزنه وه برۆن ئەو زه لکاو هی بۆ بگه رین.

دوا ی که میک بیر کردنه وه هه موو که ل و په له کانیم له پیلاره کانیه وه بیگه ر تا ده گاته کلاو خوده که ی، برد و له کووره خانه که ی نزیک جه نغه له بچوو که که ی پشت حه وشه که تاقه تم کردن.

پیره میرد بیده نگ بوو، ئەفسه ره کان حایر و حه په ساو ته مه شای یه کترین ده کرد، عه قیده که دووباره دهستی به پرسیاران کرده وه. پیره میرد له دله وه رقی له ئەلمانیه داگیر که ره کان بوو، باوه ری وابوو ده بی ئەلمانه کان بکوژرین. ئیدی وه کو جووتیاریکی نیشتمان په روه ر، هه میشه چاوه پروانی هه ل بوو تا ده ستیان لیپوه شینیت.

له و سه ر و به نده دا که ئەلمانه کان فریوی میه ره بانی و میوان په روه ری ئەویان خوار دبوو، به ته واوه تی جله ویان بۆ شل کردبوو، به ئاره زووی خۆی ده هات و ده چوو. ئاگای له هات و چۆی ته ته ره کانیا ن بوو. شه ویک دوا ی ئەوه ی زانی که ته ته ره کان بۆ چ گوندیک ده رۆن، هه لبه ته چه ند وشه یه کی ئەلمانی فیڕ بووبوو، ئیدی دوا یان ده که وی تا نیاز و نه خشه که ی خۆی جیبه جی بکات... له حه وشه که ی پشته وه ی ماله که ی خۆیه وه، وه ده ر ده که وی و به ره و دارستانه که و کووره خانه که ده روات، خۆی به ریره ویکی دریزدا ده کات، له وی جله کانی سه ربازه ئەلمانیه که له به ر ده کات، ئەوسا به ناو کیلگه کان ده که وی، به دزییه وه، به په نا په نا، سرک وسل، گوئی قولاخ و دل نیگه ران، وه کو راوچییه ک سه ریچی یاسای کردبی، ده روات. که زانی وهختی هاتووه، خۆی گه یانده نزیک ریگا که، له وی خۆی دایه په نا گردۆلگه یه ک و چاوه پروانی کرد. ئەنجام، له نیوه شه وا، گوئی له

دەنگى پىنى ئەسپىك بوو، گوئی به ئەرزەكەوه نا تا دۇنيا بى كە يەك ئەسپ سوارە يان زياترە. كە دۇنيا بوو يەك ئەسپ سوارە، خۆى ئامادە كرد. تەتەرەكە زۆر بلەز دەهاتە پىشى، دياربوو كۆمەلىك بروسكەى به پەلەى پىيە، پىرەمىرد چاوهكانى كردنەوه، باش گوئی هەلخست، هەرکە تەتەرەكە گەيپە چەند مەترى ئەو، ھاپۆ ميلون، بەدەم نالین و ھاوارەوه ھاتە سەر رىگاگە، بە زمانى ئەلمانى ھاوارى دەکرد: - ئەى ھاوار فریام بکەون. يارۆى تەتەر وەستا، لە ئەسپەكەى دابەزى، كابرایەكى ئەلمانى بى چەكى لە بەردەم خۆيدا بينى، وايزانى سەربازىكى ئەلمانىيە و بريندارە. بى ھىچ گومان و دوو دلىپەك لە ھاپۆ ميلون نزيك بوووه و بە سەريا دانەويپەوه و لە ناکاوا خەنجەرە تيزەكەى ھاپۆ، تا دەسكەكەى لە ورگى يارۆى تەتەردا ختم بوو، سەربازى گۆرين، يەك دوو تەكانى دا و دەست بەجى گيانى دەرچوو.

يارۆى نۆرماندى ھەستايەوه، روخسارە فەلاحىكەى گەشايەوهو بو ئەوھى خەشى خۆى بە يارۆى ئەلمانى برىژىت، گۆشاوگۆش سەرى برى وبە راکيش راکيش جەندەكەكەى برە سەر ھەلدىرىكى نزيك و لەويۆه ھەلدایە خوارەوه.

ئەسپەكەى يارۆى تەتەر بە ئارامى وەستابوو و چاوهروانى خاوەنەكەى دەکرد. ھاپۆ ميلون سواری بوو و بەناو پىندەشتەكان كەوت. دواى نزيكەى يەك سەعات، دوو تەتەرى دىكەى بەدى كرد كە بو سەربازگەكەى خۆيان دەزقپىنەوه، بەرەوپىريان چوو و بە زمانى ئەلمانى ھاوارى كردنى: كۆمەك! كۆمەك! جووتە ئەلمانى بى ھىچ گومان و دوو دلىپەك چاوهروانىان كرد، چونكە يونيفورمى ئەلمانى لە بەر بوو وايزانى بوو ئەلمانىيە.... پىرەمىرد، مەردانە خۆى بە بەينى ھەردووکیاندا كرد، يەككىيانى بە زەبرى خەنجەر و ئەوى دىكەيانى بە دەمانچە كوشت، ھەر بەوه سوكنايى نەھات، ئەسپەكانىشيانى سەربرى! پاشان بەكاوہخۆ بو كووړەخانەكەى نزيك لىرەوارەكە چوو، ئەسپەكەى لەو سەرى رپرەوهكە بەجىھىشت و جلگە سەربازىكەى داكەند و جلەكانى خۆى لەبەر كرد و بو مال زقپىيەوهو تاكو بەيانى خپ خەوت.

دواى ئەوه بو ماوہى چوار رۆژ نەچووہ دەرى، چاوهروانى ئەنجامى لىكۆلپنەوه و تاقىقەكە بوو. رۆژى پىنجەم لە مال وەدەرەكەوت، بە ھەمان دەھۆ و كەلەكى پىشوو دوو سەربازى دىكەى كوشت، لەوه بە دواوه، ھەرگىز نەوہستا، ھەموو شەوى دەشت و دەر و لىرەكانى دەدايە ژىر پىتوہ، ھەر ئەلمانىكەى توش بوایە، دەيكوشت و جەندەكەكەى فرى دەدايە ئەم پەنا وئەو پاسارەوه، ھەرکە لەو كارە دەبووہوه، دەگەرايەوه بو پەناگاگەى، ئەسپەكەى و جلگە عەسكەرىەكانى لەویندەر بەجى دەھىشت.

نيوہرۆ بە كاوہخۆ، كاو و جو و ئاوى بو ئەسپەكەى دەبرد و خزمەتتىكى زۆرى دەکرد، چونكە كارى گەورەى پىى ھەبوو. بەلام يەككە لەو دووانەى كە دويى ھاپۆ پەلامارى دابوون، بەرگرى لە خۆى كردبوو و سەرو چاوى پىرەمىردى بريندار كردبوو. بەلام پىرەمىرد توانى بوو ھەردووکیان بكوژىت و وەكو جارەن گەرابووہوه بو پەناگەكەى، ئەسپەكەى شارەدبووہوه، جلەكانى گۆرى بوو. لى لە گەرانەوہدا ھەستى بە داروخان كردبوو، كەوتبووہ سەر ئەرزەكە و بە سىنگە خشكى خۆى گەياندبووہ تەويلەكە. چونكە برى نەكردبوو بگاتە مالەوه. ئىدى بو بەيانى، لە سەر كا و كۆتەكەدا دۆزى بوويانەوه كە خەلتانى خوین بوو.

كە لە گىرانەوہى سەربھوردەكەى بووہوه، بە شانازىيەوه سەرى ھەلبرى و بە غروورەوه روانىە ئەفسەرە ئەلمانىيەكان. عەقىدەكە كە تا ئەو كاتە بەبىدەنگى گوئی دەگرت، بەدەم سميل بادانەوه پرسى: -ھىچى دىت پى نىيە بۆمانى بگىرپتەوه؟

- نا، هیچی دیم پی نییه، شازده کهسی تهواوم، شازده بی کهم و زیادم لیکوشتون.
- باشه دهزانی له تۆلهی ئەمه‌دا ده‌کوژریته‌وه.
- ده‌زانم و داوای ر‌ه‌حم و به‌زه‌بیستان لیتاکه‌م، بی منه‌ت بن.
- سه‌ربازیت کردووه؟
- به‌لی، له‌گه‌نجیما سه‌ربازیم کردووه، به‌شداری شه‌پیشم کردووه. ئیوه‌کاتی خۆی، بامتان که‌له‌ زه‌مانی تزاری یه‌که‌ما سه‌رباز بووه، کوشتووه و له‌م دوا‌بیانه‌شدا، له‌ مانگی ر‌ابردوودا، کو‌ر‌ه‌ نۆبه‌ره‌که‌متان، " فرانسوا " تان له‌ نزیک‌ی " ئی‌ف‌رو " کوشت، ئە‌گه‌ر قه‌رزبارتان بم ئە‌وا قه‌رزی خۆم داوه‌ته‌وه، ئیدی پاکمان له‌ پاک.

ئە‌فسه‌ره‌کان به‌ سه‌رسامی ر‌وانیانه‌ یه‌کدی. پیره‌میرد له‌ سه‌ری ر‌ۆ‌یی: هه‌شت سه‌رباز له‌ جیاتی بام و هه‌شتی دیکه‌ش له‌ جیاتی کو‌ر‌ه‌که‌م. بۆ‌یه‌ ئیستا هیچ شتیکی دیکه‌م له‌ گه‌ل ئیوه‌دا نییه، پاکمان له‌ پاک، من نه‌هاتوومه‌ته‌ سه‌ر ئیوه، نه‌ که‌ستان ده‌ناسم و نه‌ ده‌زانم له‌ کو‌یوه‌هاتون، ئیوه‌هاتوونه‌ته‌ ماله‌که‌ی من و به‌جۆ‌ری ئە‌مر و نه‌هی ده‌که‌ن وه‌کو ئە‌وه‌ی له‌ مالی بابی خۆتاندا بن. من ته‌نیا تۆله‌ی خۆم کردووه‌ته‌وه‌و له‌م کاره‌شم ژ‌یوان نیم.

ئە‌وسا پیره‌میرد، وه‌کو قاره‌مانیک هه‌ر دوو ده‌ستی له‌ سه‌ر سینگی تیک ئالاند و له‌ جیای خۆی ر‌ه‌ق ر‌اوه‌ستا. ئە‌لمانه‌کان ماوه‌یه‌کی زۆ‌ر ر‌او‌یژ‌یان کرد. ئە‌وسا نه‌قیبیک له‌ ناویانا قوت بووه‌وه، که‌ ماوه‌یه‌کی که‌م له‌مه‌ پیش کو‌ر‌یکی له‌ شه‌ر‌دا کو‌ژ‌رابوو، که‌وته‌ به‌رگری له‌ هاپۆ‌ میلیون. هه‌نگی عه‌قیده‌که‌ ر‌ابوو، له‌ پیره‌میره‌که‌ نزیک بووه‌وه و له‌بن لیوانه‌وه‌ گوتی: - پیره‌میرد گۆ‌ی بگه‌ر، ده‌کر‌ی ر‌یگه‌یه‌ک بدۆ‌زینه‌وه‌ که‌ تۆ له‌ مردن بخه‌له‌سیت!...

لی پیره‌میرد گۆ‌یی له‌وه‌ نه‌ده‌گرت و چاوی بر‌ی بووه‌ دو‌ر چاوانی عه‌قیده‌ سه‌ره‌که‌وتووه‌که‌، بایه‌که‌ یاری به‌ قژ‌ه‌ ته‌نکه‌که‌ی ده‌کرد، به‌ ر‌اده‌یه‌ک ر‌ووی گرژ‌ بوو، که‌ ر‌وخساره‌ بر‌ینداره‌که‌ی هاته‌وه‌ یه‌ک، هه‌ناسه‌یه‌کی قوولی هه‌لکیشا، تفه‌که‌ی له‌ ده‌میا کو‌کرده‌وه‌ و کردی به‌ ده‌م و چاوی ئە‌فسه‌ره‌که‌دا. ئە‌فسه‌ره‌که‌ که‌ ده‌هری بووبوو، ده‌ستی به‌رز کردووه‌ تا... لی پیره‌میرد، نه‌یه‌شیت فریا بکه‌وی، تفیکی دیکه‌ی پر به‌ ده‌می کرد به‌ ده‌م و چاویدا.

ئە‌فسه‌ره‌کان، که‌ ئە‌وه‌ حاله‌یان بینی، ر‌ابوون و به‌ تووره‌یی هاواریان کرد: - گولله‌بارانی بکه‌ن.

دوای که‌متر له‌ خوله‌کیک پیره‌میرد به‌ هه‌مان خو‌ینساردی و بی منه‌تی هه‌میشه‌یی خۆیه‌وه، له‌ به‌ر دیواره‌که‌دا ر‌اگیرا. له‌ کاتیکا بزه‌ی ده‌دا به‌ ر‌ووی جانی کو‌ری و بووکه‌که‌ی و هه‌ر دوو نه‌وه‌که‌ی که‌ به‌ ترسه‌وه‌ ده‌یانر‌وانییه‌ ئە‌وه‌ دیمه‌نه، گولله‌باران کرا.

خاتوو بېرلا

(۱)

ئو شهوۋە بېرۆكەيەكى سەيرىم بە مېشكا ھات، ئەوۋە بوو كە خاتوو بېرلا بە شابانق ھەلبېزىم.

ھەموو سالىك، بەبۆنەي ئاھەنگى شاھان يان جەژنى غەتتاسەوۋە (جەژنى غەتتاس: ئەو رۆژدەيە كە ھەزرەتى مەسىح، لە سەر دەستى يوحەناي مەعمەدان لە روبرارى ئەردەن غوسلى تەعمىد كراوۋە). دەچووم بۇ مالى " شانئال "ى ھاورپم. باوكم كە دۆستى گيانى بە گيانى ئەو بوو، ھەمىشە بە مندالى دەگەل خويدا بۇ لاي ئەوى دەبردم. ئىدى منىش لە سەر ئەوۋە بەردەوام بووم و تا لە ژيانا بم پىي لىناىرېم، تا كەسىك لە مالباتى شانئال لەم دنيايەدا بى پىيان لىناىرېم.

مالباتى شانئال، ژيانى تايبەتى خوى ھەيە، ئاكنجى پارىسن، بەلام وەكو ئەوۋەيە لە " گراس، يان ئىفتو يان بونتاموسون " (ئەمانە شارستانى فەرەنسەين و دوورن لە پارىسەوۋە) بژىن، مالىان لە شەقامى پوانگەيە، ھەر چوار دەورى باخە، لەوئىندەر دەژىن، وەكو ئەوۋەيە لە لادىدا بژىن. بەلام سەبارەت بە پارىس، پارىسى راستەقىنە، نە ھىچى دەربارە دەزانن و نە خەميانە بىزانن، زور لىوۋەي دوورن! ھەندىچار سەفەرى بۇ دەكەن كە بە سەفەرى دوور ودرىژى دەزانن، خاتوو شانئال، وەكو مالباتەكە دەلەين بۇ كرىنى ئازووقە سەفەرى پارىس دەكات. فەرموون ئىوۋە ئەوۋەي لە وەرزى ئازووقەي گەورەدا ئەنجامى دەدەن:

خاتوو بېرلا، كە كلىلدارى گەنجىنەكانى مووبەق بوو (چونكە كەبىيانوى مال بە خوى سەرپەرشتى گەنجىنەي جل و بەرگان و ھەمامى دەكرد) ئاگادارى دەكردنەوۋە كە شەكر لە تەواوبوونىيە، موەلەباتى خواردن لە كزى داوۋە و ، كىسى قاوۋەكە بە ئاستەم تىاي ماوۋە.

بەجوۋرە خاتوو شانئالى لە كىماسىيەكان ئاگادار دەكردەوۋە، ئەوئىش، كەم و كورپىيەكانى چىكەدەكرد و لە كاغەزىكا دەينووسىن. دواي ئەوۋەي كۆمەلىك ژمارەي لاي خوى قەيد دەكرد، گەنگەشە و ھىساباتىكى دوور ودرىژى دەگەل خاتوو بېرلادا دەكرد. ئەنجام لە سەر برى ھەر مادەيەك كە بەشى سى مانگان بكات رىكەدەكەوتن: شەكر، برنج، قوۋخى وشكەوۋە كراو، قاوۋە، جوۋرەھا مرەبا، قوتوۋە بازيلا، فاسولىا، روبيان، ماسى سوپر كراو يان بۇدراو... ھتد.

دواي ئەوۋەي رۆژى چوونە بازار و بازاركردن دىارى دەكرا، ئەوسا بە دوو قولى بە سوارى گالىسكەيەك، كە سەندووقى بۇ جانتا و شت ھەبوۋايە، دەچوون بۇ لاي دووكاندارىكى بەرېز، كە لەوبەرى پردەكان و لە گەرەكە تازەكاندا ئاكنجى بوو.

ھەردوو خا شانئال و خاتوو بېرلا، بە دوو قولى و بە دزىيەوۋە دەچوونە ئەم سەفەرە و ئىوارەيەكى درەنگ شەكەت و ماندوۋ دەگەرەنەوۋە، پىرە ەرەبانە، كە سەربان و بن بانى، وەكو ەرەبانەي مال گواستەنەوۋە پر بوو لە پرىاسكە و كىسە و توورەكان، ، ھىندەي راتەكاندوبون كە تەواو شەكەت بووبوون.

سەبارەت بە بنەمالەي شانئال، ھەموو ئەو بەشانەي پارىس كە كەوتبوونە ئەوبەرى روبرارى سىنەوۋە، دەيكردە ئەو گەرەكە تازانەي كە خەلكانى غەوارە، بە ئازاۋە و ناو زراو لىي دادەنىشتن، رۆژان بە مەيگوسارى و رابواردن و سەرسەرىتى بە سەر دەبەن و شەوان بە ئاھەنگان دەبەنە سەر و پارە لە پەنجەرەنەوۋە فرى

دهدنه خوارهوه. ئهگهه جهنابی شاننتال ناوبهناو ريكلاميكی سهبارت به رانانی شانونامهیهك خویندباوه، دهیچوونی و ههردوو کیژهکهیان له گهه خۆدا دهبرد.

تهمهنی کیژهکانی ههنووکه نۆزده وههقهده سالان بوو، له جوانیا، له بهژن و بالادا، له ناسکیا بی وینه بوون، یه جگار به ئهدهب و به تهرييت بوون، ئهوهنده به تهرييت بوون وهکو بووکه شووشه به لاتا تیدهپهپین بیئهوهی کهس پینان بهسهسیت. قهت رۆژی له رۆژان ختوورهیهکم به دلدا نههات که بایهخ به هیچ یهکیکیان بدهم یان چاوبرکییهکیان لهگهه بکهه، ئهوهنده سهنگین و بیگهره بوون، پیاو شهرمی دهکرد قسهیان له گهه لدا بکات، دهترسا ئهگهه قسهیان دهگهه لدا بکات دهمی تیک بنالیت. بهلام باوکهکهیان پیاویکی زۆر باش بوو، زۆر خوینهوارو رۆشنییر وکراوه بوو، دلوا و دلپاک، بهلام زۆری ههز له ئیسراحت و ئارامی بوو، مالباتهکهی ریک له قالبی خوی دا بوو. زۆری دهخویندهوه. به ئاسوودهیی دهئاخفی و دلی زۆر ناسک بوو، چونکه پهیههندی و تیکهلاوی له گهه خهلیکیدا کهم بوو، له رۆوی مهعههوییهوه زۆر ههستیار بووبوو، بچووکتیرین شت ههستی دههاروژان، دهیجولاند و ئازاری دهدا.

مالباتی شاننتال، پهیههندییهکی تهسک و سنوورداری ههبوو، پهیههندییان دهگهه ل چهند ئاشنا و دراوستییهکی دهستبژیردا ههبوو. سالی دوو سی جار، دهگهه ل خزمانی دووره دهستدا، سهردانی یهکیان دهکرد.

سهبارت به من، له رۆژی پازدهی ئابی ههموو سالیکدا، وه رۆژی شاهاندا (غهتتاس) سهریان ددهم. ئهمه بهشیکه له ئههکهکانم، وهکو فهزلی نوژی جهژنی پاک له لای کریستانیان، له سهه خومی به فهزلی دهزانم.

له پازدهی ئابدا چهند دوست و ئاشنایهک دهعهوت دهکهه، بهلام له رۆژی شاهاندا، تهنیا من دهعهوت دهکهه.

(2)

ئهو ساله، وهکو سالانی پيشوو، بو شیو چووم بو مالی شاننتال، تا ئاههنگی جهژنی غهتتاس یان رۆژی شاهان بگيرین. وهکو ههمیشه دهست و بووسم دهگهه ل ئاغا و خا شاننتال و خاتوو بییرلا کرد و سلایویکی گهرم له ههر دوو خانم لویز و بولین کرد. ئیدی به پرسیار سهبارت به دهنگ و باسی شهقام و سیاسهت و راوبوچوونی خهلی سهبارت به تونکین و دههبارهی نوینهرهکانمان دایانگرتمهوه. (تونکین: ناوچهیهکه له قیتنامی باکور که له سهه و بهندهدا بایهخی خوی ههبوو) خا شاننتال، ئافرهتیکی قهلهو و گوشتن بوو، ههمیشه بیرو بوچوونهکانیم وهکو بهردین چوار گوشههی ههلهکهندراو وینا دهکرد، ههمیشه ئهه رستهیهی وهکو ئههجامگیری ههر قسه و باسیکی رامیاری دووباره دهکردهوه: " ههموو ئهمه توویکی خراپه، بو ئهوهی پاشان دیته بهر ". نازانم بوچی ههمیشه بیرو بوچوونهکانی خا شاننتال وهکو چوار گوشهیهکی سنووردار دههاته خهیاال؟ نازانم، بهلام ههرچهیهکی دهگوت له خهیاالداندا ئهه شیوهو فورمههی پهیدا دهکرد، چوار گوشه... چوار گوشهیهکی گهوره به چوار سووچی هاوشیوهوه. خهلیکانی دی ههن بییرکردنهویان شیوهی بازنهیی وهردهگرنو وهکو تهگهه دهخولینهوه. هههکه به رستهیهک دههبارهی شتیک دهست پیدهکهه، دهخولیتهوه و دهخولیتهوه و دهیان فیکری بازنهیی لیدهکهویتهوه، فکیرین گهوره و بچووک، دهیان بینم، یهک له دواهی یهک دین و تا ئاسو تا ههتهری چاو دهرون. خهلیکانیکیش ههن هزر و بییری نوک تیژیان ههیه... له ئههجامدا، ئهه حاله، ئهه کاره هیچ بایهخیکی نییه.

وهکو ههمیشه له دهوری خوانهکه رۆنیشترین، شیو، ئاسایی تهواو بوو.

که شیرینی هات، کیکی کاتوی شاهان هینرا. جاران هه موو سالیکی جه نابی شانताल به شا دهرده چوو. ئیدی نازانم ئه وه به ریکهوت بوو یان هه ر دابیکی خیزانی بوو، به لام شانताल هه میسه ئه وه دنکه پاقله یه ی له وه کیکه دا ده دوزییه وه که دهیخوارد، دوا ی ئه وه خا شانتالی به شابانو وه لده بژارد. به راستی وهختایه ک شتیکی رهق بهر ددانم کهوت و له زگ بوو دانیکم بشکینیت، سه رم سو رما، شته که م به ئه سپایی له ژیر دانم دهرهینا، سه یرم کرد گه مه یه کی چکوله ی سیرامیکه، هه ر به ئه ندازه ی دنکه فاسولیا یه ک ده بوو، سپرایزه که وای لیکردم خۆبه خۆ بلیم: " ئاه! " هه مووان ته مه شای منیان کرد و جه نابی شانताल به دم چه پله لیدانه وه هاواری کرد:- بو ی دهرچوو، براو هیه. بژی شا! هه ر هه بی شا!

هه موو به یه ک دهنگ دووباره یان کرده وه:- بژی شا! له زگ بوو له شه رما بتویمه وه، وه کو ئه وه ی هه لو یستیکی گه وجانه م نو اندبی، ته ریقی ته ریق بوومه وه. چاوم داخستبوو و گه مه سیرامیکه که م به قامکان گرتبوو، ویستم زهرده خه نه یه ک بکه م و نه مده زانی ده بی چ بلیم و چ بکه م، هه نگی جه نابی شانताल گوتی:- نها ده بی شابانو وه لبرژیریت.

واقم و رما، له چاو تروکانیکا هه زار و یه ک بیروکه و گریمانه م به میشکا هات. ئایا چه زیان ده کرد یه کیکی له کیژه کان هه لبرژیرم؟ ئایا ئه وه هه ولیک بوو، تا وادارم بکه ن که بلیم کامیان باشتره؟ ئایا ئه وه سووکه گوشاریکی به نه زا که تی مالباته که بوو تا زهمینه بو، ئه گه ری زه ماوه ندیک خۆشبه کن؟ هه لبه ته بیروکه ی زه ماوه ند، له هه ر مالیکا کچه عازهبی تیا بی، له ئارادایه وه جو ره ها شیوه وشیزا ز دیته دهربرین و باسکردن... ترسیکی گه وره ی شه رم ئامیز، له هه نبه ر هه لو یستی دروستی هه ر دوو خانمی لو یز و بولین دایگرتم. هه ستم کرد، هه لبرژاردنی یه کیکیان له سه ر حیسابی ئه ویتریان زور زه حمه تتره له هه لبرژاردنی نیوان دوو تنوکه ئاو، زوریش له وه نیگه ران بووم، که له سو نکه ی ئه م گه مه یه وه، به شینه یی و بیئه وه ی خۆم به مو ی، وادار به زه ماوه ند بیم، ئه دی ته گبیر، له راده به دهر نیگه ران بووم. له ناکاوا بیروکه یه کم به خه یالدا هات، گه مه ره مزیه که م دا به خاتوو بیرلا. له هه وه لپرا هه مووان غافلگیر بوون، پاشان هه مووان ئه م ئاو ر دانه وه زیره کییه ی منیان په سند کرد، چونکه هه مووان به گه رمی له چه پله یان داو هاواریان ده کرد:- بژی شابانو! هه ر هه بی شابانو!

لی ئه وه، قه یره کیژی داماو، زور په شوکا، له ترسا و به دم له رزه وه، له بن لیوانه وه گوتی:- نا نا نا! من نا، تکایه، تکا ده که م...

هه نگی بو یه که مجار له ژیاندا ئاو ری لای خاتوو بیرلام دایه وه و له دلی خۆدا پرسیم ئه م خاتوو بیرلایه کییه. ئیدی له م ماله دا چاوم پیی راهاتبوو، وه کو چون هه ر یه کیکی له ئیمه مانان ئه وه کورسییه کون و نه خشینانه ده بینین که له مندالییه وه له سه ریان داده نیشین بیئه وه ی سه رنجیان بدهینی، که چی وهختایه ک، روژیک تیشکی هه تاویان بهر ده که وئ، خۆشمان نازانین بو ده لئین:- سه یره! ئه م موبیله یه چه ند عه نتیکه یه.

هه نگی بۆمان به دیار ده که وئ که هونه رمه ندیک دروستیکردوو، قوماشه که ی زور تاییه تیه، خاتوو بیرلاش، پیشتر هه رگیز سه رنجی رانه کیشابووم.

به شیک بوو له مالباتی شانताल، ئه مه هه موو شتیکی، به لام چون؟ و به چ عینوانیک؟ ئافره تیکی دریزی لاواز بوو، هه ولیده دا به جو ری بی و بچیت که سه رنجی که س رانه کیشیت، به لام سه نگ و پیگه ی خۆیشی هه بوو.

دوستانه مامه له یان دهگه لدا دهکرد، له کاره که زیاتر وله خزم که متر. ههنگی ههندی شتم بۆ ده رکهوت، که پیشتر سه رنجی رانه کیشابووم! خا شانताल به " بیرلا " گازی دهکرد، لی جووته کیژه به " خاتوو بیرلا " گازیان دهکرد، که چی جه نابی شانताल، به خاتوون و به راویژیکي پر ویقارتر گازی دهکرد.

چاوم تیبری - ته مهنی چه ند ده بوو؟ چل سال؟ به لی، چل سال - ئەم کیژه پیره ژن نه بوو، به لام خه ریک بوو ده چوو ده ته مهنه وه. ئەو سه رنجه رایچله کاندم. به شیوه یه کی کومیدی قزی ریکده خست و جلکی له بهر دهکرد و خوی ده رازانده وه، ویرای ئەوهش چونکه به خوی جوانییه کی خورسک و سرووشتی شاراوهدی تیا بوو، دیمهنی هه رگیز کومیدی نه بوو. به راستی خه لقه نده یه کی دلپه سند بوو! چون پیشتر ههستم به مه نه کردبوو؟ قژه که ی زور ناشیرین شاننه دهکرد، مایه ی پیکه نین بوو، هه نیه نارامه که ی له ژیر ئەو قژه وه دیار بوو، دوو چرچ و لۆچی قوولی به سه ره وه بوو که خه مینییه کی په نهانیان دنواند، شهرم و ترس و خاکه راپییت له چاوه شینه درشته نه رمه کانیا ده خوینده وه. چاوانیک که ساده یی خویان له دهست نه دابوو، سه رسامی کچوله یه کیان تیا بوو، سووکه خه مینییه کیان به سه ره وه بوو، که میهره بانیه که یان په نهان کردبوو.

روخساری نه رم وناسک بوو، له و روخسارانه بوو که کوژابوو وه به لام ماندوو یه تی و مهینه تیه کانی ژیان نه یژا کاندبوو.

که ده میکی جوانی هه بوو! ئەدی دانه برنجیه کانی بۆ نالی! به لام له وه یه بگوتری ناویری پینکه نیت! له ناکاوا دهگل خا شانतालدا به راوردم کرد! به لی، خاتوو بیرلا باشتر بوو، بگره سه د هینده ی ئەو جوان تر بوو، زور نه رم و نۆلتر و سه نگین تر و نه فس به رزتر بوو.

ئەم تیبینیانه ی خوم رایان چله کاندم... شامپانیایان تیده کرد، په رداخه کهم له شابانۆ نزیک کرده وه، به سلامهت ئەو خواردمه وه و پیروزیابیه کی به ئاو و تاوم لیکرد، ههستم کرد، پر به دل ههزی دهکرد به دهسمال سفره که، رووی خوی داپوشیت، ئەوسا پیکه که ی هه لگرت و به ئاسته م ده می ته رکرد، هه موویان هاواریان کرد:- شابانۆ ده خواته وه! شابانۆ ده خواته وه!

ههنگی سووری سوور بووه وه، خه ریک بوو ده خنکا. پیده که نین، به لام بۆم به دیارکهوت که هه موو خه لکی ماله که زوریان خوشده ویت.

(۳)

هه رکه له شیو خواردن بووینه وه، جه نابی شانताल، قوولی به قولا کردم، وهختی جگره خواردنه که ی بوو، کاتیکی پیروز بوو. ئەگه ر به ته نیا بوایه، به ریگاوه ده یکیشا، ئەگه ر میوانیکی هه با، ئەوا دهگه لیا سه رده کهوت بۆ هۆلی بلیارده که و به دەم یاریکردنه وه ده یکیشا. ئەوشه وه به بۆنه ی رۆژی شاهانه وه ئاگریان له هۆلی بلیارده که کردبووه وه، هاوړیکه م دهستی دایه داره باریک وناسکه که ی و به ماده یه کی سپی وزور به بایه خه وه کهوته پاککردنه وه ی، ئەوسا گوتی:- هانی کورم، تو دهست پینکه.

وهکو هاوتایه کی خوی دهیدواندم، هه رچه نده من ته مهنم بیست و پینچ سال بوو. له مندالییه وه دهیناسیم.

دهستم به یاری کرد، گوئییه کان دایان به یه کا، له گوئییه کانی دیدا ناکام بووم، به لام چونکه خه یالم له لای خاتوو بیرلا بوو، له ناکاوا لیم پرسی:- ئەری جه نابی شانताल، خاتوو بیرلا خزمته انه؟

دهستی له گه‌مه‌که هه‌لگرت و به سه‌رسامی لئی روانیم: - چما ده‌پرسی؟ یانی نازانی؟ چیرۆک و به‌سه‌ره‌ته‌که‌ی خاتوو بیرلا نازانی؟

- نه‌خیر.

- بابت به‌سه‌ره‌ته‌که‌ی ئه‌وی بۆ نه‌گێراوێته‌وه؟

- هه‌رگیز!

- عه‌جایه‌ب، سه‌یره! به‌لام به‌راستی چیرۆکیکی سه‌یره.

که‌میک بیده‌نگ بوو و هه‌نگی له سه‌ری رۆیی: - به‌راستی ئه‌م پرسیاره‌ وه‌م رۆژده‌دا، له رۆژی شاهانه‌دا، بالکیشه.

- چما؟

- چما! ده‌یسا گوی بگره. ئه‌م‌رۆ چل و یه‌ک سال به‌ سه‌ر ئه‌و بویه‌ره‌دا ده‌بووری، ئه‌م‌رۆ، له‌م رۆژی غه‌تتاسه‌دا چل و یه‌ک سال به‌سه‌ر ئه‌و واریقاته‌دا ده‌بووریت. ئه‌وکاته له "رووی - لو - تور" داده‌نیشتین، به‌لام ده‌بێ ره‌وشی ئه‌و مالته‌ بۆ باسبکه‌م، تا به‌ ته‌واوه‌تی تیگه‌یت. "رووی" له سه‌ر که‌ناره‌ یان به‌ گوته‌یه‌کی دی له سه‌ر گردیکه‌ ده‌روانیه‌ته‌ ده‌شت و ده‌ریکی زۆر به‌رین و فراوان. له‌وه‌ی خانوویه‌ک و باخیکي جوانمان هه‌بوو، که‌ خۆی دابوو به‌ سه‌ر دیوار و هه‌سارین کونه‌ سه‌نگه‌ره‌کانی به‌رگرییه‌وه. مالته‌که‌مان له‌ ناو شار وه‌ نێو جاده‌دا بوو، به‌لام باخه‌که‌ ده‌یروانییه‌ سه‌ر ده‌شت و ده‌ره‌که‌. باخه‌که‌ ده‌رگایه‌کی هه‌بوو که‌ لیوه‌ی ده‌چووی بۆ کیلگه‌کان، ئه‌م ده‌رگایه‌ که‌وتیوه‌ کۆتایی پلیکانه‌یه‌کی نه‌ینی یه‌وه‌ له‌ ناو دیواره‌کاندا، عه‌ینی ئه‌و پلیکانانه‌ی له‌ نێو چیرۆک و رۆماناندا هه‌ن. رینگایه‌کی هه‌بوو که‌ به‌ به‌ر ئه‌و ده‌رگایه‌دا ده‌رۆیی که‌ زه‌نگیکي گه‌وره‌ی پێوه‌ بوو، جووتیار و گوندییه‌کان، بۆ ئه‌وه‌ی رینگاکه‌یان دوور نه‌که‌وتیته‌وه‌، ئازووقه‌ ومونه‌کانیان له‌وینده‌ره‌وه‌ ده‌هینا. ئیستا وینایه‌کت سه‌بارته‌ به‌ شوینه‌که‌ له‌لا دروست بوو، وانیه‌؟ له‌و ساله‌دا له‌ رۆژی شاهاندا به‌فریک دایکرد تا یه‌ک هه‌فته‌ خۆشی نه‌کرده‌وه‌، وامان وینا ده‌کرد که‌ دنیا له‌ کۆتایی نزیک ده‌بیتته‌وه‌. که‌ ده‌چووین بۆ سه‌ر دیواره‌کان تا له‌وینده‌ره‌وه‌ ته‌مه‌شایه‌کی پیده‌شته‌کان بکه‌ین، له‌و ولاته‌ سپی پۆشه‌ جه‌مه‌دی‌دا، که‌ وه‌کو زیو ده‌ره‌وشایه‌وه‌، سه‌رما رۆحی ده‌ته‌زاندين، ته‌نانه‌ته‌ ده‌گوترا خوا زه‌وی پێچاوه‌ته‌وه‌ تا بۆ عه‌مباره‌ کۆنه‌کانی بنیڕی. به‌راستی ره‌وشیکي خه‌مناک بوو.

هه‌موو، خیزانی کۆ بووبوینه‌وه‌، ژماره‌مان زۆر بوو: بابم، دایکم، مامم، پوورم و هه‌ر دوو براكه‌م و هه‌ر چوار کیژه‌که‌ی پوورم که‌ به‌راستی کیژی جوان بوون ومن بچووکه‌که‌یانم خواست. له‌و هه‌موو خه‌لکه‌ ته‌نیا سێ که‌س له‌ ژيانا ماون، ژنه‌که‌م و من و براژنه‌که‌م که‌ له‌ مرسیلیا داده‌نیشیت. ماشه‌للا له‌ کاری خوا، بزانه‌ چۆن خیزان هه‌لده‌وه‌شینیته‌وه‌! که‌ بیر له‌وه‌ ده‌که‌مه‌وه‌ دلم داده‌له‌رزئی! من ئه‌و کاته‌ ته‌مه‌نم پازده‌ سال بوو، چونکه‌ ئیستا له‌ ناو په‌نجا وشه‌ش سالی‌دام.

هه‌موو شاد و به‌که‌یف، خۆمان بۆ ئاهه‌نگی رۆژی شاهان ئاماده‌ کردبوو! هه‌موو له‌ هۆله‌که‌دا چاوه‌نۆری شیو بووین، "جاک" ی برام گوتی: - سه‌گیک له‌ ده‌شته‌که‌دا په‌یتا په‌یتا ده‌وه‌رئی، ده‌ خوله‌کیکه‌ هه‌ر ده‌وه‌رئی، به‌سته‌ زمانه‌ پیده‌چی رپی لئ تیکچووبی.

هیشتا قسه که ی ته و او نه کردبوو که زهنگی باخه که لئیدا. دهنگی ئه و زهنگه زور گه وره بوو، له دهنگی زهنگی کلیسا دهچوو، ئه و زهنگه ی که هه وائی مهرگ راده گه یه نی، هه موومان راجفرین. بام خزمه تکاره که ی بانگ کرد که بچی بزانی مه سه له چیه. هه موو به دهم چاوه روانیه وه بیده نگ بووین. بیرمان له و به فره ده کرده وه، که ئه رزه که ی داپوشی بوو. وهختایه ک خزمه تکاره که زفریه وه، ته که زی کرد که هیچی نه دیتوووه. به لام سه گه که هه ر ده وه ری، دهنگی وه پینه که ی له یه ک شوینه وه ده هات ونه ده گورا.

له دهوری میزه که دانیشتین، که میک خه مبار بووین، به تایبه تی ئیمه ی مندال، به هه رحال ئه م حاله تا کاتی گوشت برژاندن به رده وام بوو، له ناکاوا زهنگه که سی چلی دوا به دوا ی یه ک لئیدا، لیدانی تووند و دوورو دریز، هه موو دلمان داخورپا. هه ناسه مان سوار بوو، حایر وحه په ساو له یه کدیمان ده پوانی، به دهم گو یگرته وه ده ستمان سست بوو، ترسیکی نا ئاسایی دایگرتین.

ئه نجام دایکم هاته قسان: - سهیره ماوه یه کی زوری پیچوو تا دووباره هاته وه و زهنگی لیدایه وه، " باتیست " به ته نیا مه رو، با یه کی که له و گه نجانته له گه لدا بی.

هاپو فرانسوام هه ستا. زور که ته و زهلام بوو، زور به هیز و توانای خوی ده نازی، له هیچ شتیک نه ده ترسا، کون له جه رگیا نه بوو. بام پی گوت: - تفهنگ له گه ل خوتا ببه، که س نازانی چ رووده دا.

لی مام ته نیا داریکی له گه ل خویدا برد ویه کسه ر له گه ل خزمه تکاره که دا ده رچوو.

لی ئیمه، به ترس و نیگه رانییه وه ماینه وه، ده ستمان له خواردن و قسان هه لگرت. بام ویستی دلمان بداته وه، گوتی: - رهنگه سوالکه ریک یان پیواریک بی و له م به فر و کریوه یه دا ری و ن کردیت. که زهنگی یه که می لیداوه و ده رگای لینه کراوه ته وه، ئیدی بیری له ریگایه کی دی کردوو ته وه، که چاری نه ماوه، دووباره بو مالی ئیمه گه راوه ته وه.

مامم، زوری پیچوو. ده تگوت یه ک سه عاتی پیچوووه. ئه نجام به تووره یی و به دهم جنیوه وه گه رایه وه: - هیچ شتیک دیار نییه، تو خوا ئه مه حاله، پیده چی یه کی که بیه وئ پیمان رابوویری! هیچ شتیک نییه ته نیا ئه و سه گه نه فره تییه نه بی که سه د مه تریک له ولای دیوار و سه ساره که وه ده قورسکین، ئه گه ر تفهنگم بردبا ده مکرد به قوربانی گولله یه ک وله حه په م ده خست.

هاتینه وه سه ر شیوه که مان، هه موومان گوی قولاغ بووین، هه ستمان ده کرد مه سه له که هیشتا ته و او نه بووه. شتیک به ریوه یه، هاکا زهنگه که لیدرایه وه.

به راستیش له کاتی دابه شکردنی کیتی شاهاندا لیدرایه وه. هه موو پیاره کان پیکفه رابوون. هاپو فرانسوام که شامپانیای خواردبووه وه، سویندی خوارد که ده یکوژیته، زور تووره بوو، ته نانه ت دایکم و ژنه که ی خویان دا به سه ریا که شتی وا نه کات. به لام بام هه رچه نده هیور و که میک نوستان بوو (چونکه له ئه سپ که وتبوو و لاقی شکابوو، لاقی بکیش ده کرد.) گوتی ئه ویش ده چی تا بزانی ئه م ماجه رایه چیه. هه ر دوو برا که م، که ته مه نیان هه ژده سال و بیست سالان بوو، ته کانیا ن دا که بچن تفهنگه کانیا ن بیتن، جا چونکه هه مووان منیا ن غافل کرد، تفهنگه که م هه لگرت و خوم ناماده کرد که به گه ل ئه وان بکه وم. یه کسه ر که وتینه ری، باو کم و مام و باتیست که چرایه کی هه لگرتبوو له پیشه وه بوون، هه ر دوو برایه که م، جاک و پولس له دوا ی وانه وه بوون و

منیش، هەرچهنده دایکم زۆرم لئ پارایهوه که نهچم، له دواى ئەوانهوه بووم. دایکم و خوشکهکهی و خوارزاکانی له بهر دەرگاکهدا مانهوه.

یهک دانه سهعات بوو بهفر دهباری، ههموو شتیکی داپۆشی بوو، دار سهرووهکان له ژیر ئەو باره قورسه سپیهدا چهمی بوون و له دوورهوه له ههرهمی سپی یان له کهله شهکر دهچوون؛ زۆر به زهحمهت له میانی بهفرهکهوه که به خیرایی دادهباری، دهوهنه پهراگهندهکانمان دهبینی. بهفرهکه زۆر به چری دهباری، چاو هەر تا پینج شهش مهتر بری دهکرد. بهلام چراکه زۆر به شهوق بوو و بهردهممانی باش روناک دهکردهوه. وهختایهک له پلیکانه پیاویچهکهی ناو دیوارهکهوه داگهراین زۆر ترسام. وام خهیاڵ دهکرد یهکیک له دوامهوهیه و هەر دوو شانم دهگری و بۆ دواوهم رادهکشیت، لیپرام بگهڕیمهوه، بهلام چونکه دهباو جارێکی دی و به تهنی سهرانسهری باخهکه بپریم، نهویرام بگهڕیمهوه.

گویم لیبوو دەرگاکی سهر پیندهشتهکهیان کردهوه، مامم دهستی به جنیودان کردهوه: - نهعلهتیه دیسان دیار نهما، هەر سیبهرهکهیم لئ دهرکهوتبا، نه م دههیشته دهرباز بیت... هه ی نانهجیبی نارپهسن!

دیمهنی پیندهشتهکه زۆر خهمناک بوو، یان من وام ههستدهکرد، چونکه هیچم نهدهبینی، ته نیا کلۆ بهفرهکانم دهبینی که به ههموو لایهکا دههاتنه خوارێ.

مامم گوتی: - ئەوه سهگهکه دیسان دهوهپێ، راوهسته بۆم، خۆم دهزانم چۆن له وهپینی دهخهه، هەر هیچ نهبی ئەم وهپینهمان له کۆل دهبیتهوه.

بهلام بابم که پیاویکی دلۆقان بوو گوتی: - نا، وا چاکه له گهڵ خۆمانا بههینین، ئەم حهیوانه بهسته زمانه له برسا هاوار دهکات، بۆیه دهوهپێ داواى یارمهتی دهکات، ئەم کلۆله وهکو ئینسانیک که کهوتبیته تهنگانهوه هاوار دهکات. دهی با فریای بکهوین.

ئیدی بهنیو ئەو چره بهفرهدا که به بهردهوامی دهباری، بهردهوام بووین، کلۆ بهفر دههاته خوارێ، که دهکهوته سهر جهستهمان و دهتوایهوه، تا سهر مۆخ دهیته زاندين، چزهی له گیانمان ههلهستان.

لاقمان تا زرانی لهو بهفره شل وسارده رۆ دهچوو، ناچار دهبووین لاقمان تهواو ههلبهرین تا بکارین ریبکهین، تا زیاتر دهچووینه پیشهوه دهنگی سهگهکه خویاتر ونزیکتر دهبووهوه... مامم هاواری کرد: - ئا ئەوهتا!

وهستاین تا چاودییری بکهین، وهکو چۆن چاودییری دژمنیک دهکری که به شهو تووشی دهبيت.

بهلام من هیچم نهدهبینی، که گهیمه ئەوانی دی ئەوسا بهدیم کرد، دیمهنی ئەو سهگه زۆر جوان و ترسناک بوو: سهگیکی رهشی زهلام، سهگیکی تووکن، سهری له سهری گورگ دهچوو، له کۆتایی روناکی چراکهی مهدا له سهر بهفرهکه له سهر پاشووهکانی وهستابوو، له جیی خۆی نهدهجولا، بیدهنگ بووبوو و تهمهشای ئیمه ی دهکرد.

مامم گوتی: - سهیره، نه دیته پیشی و نه دهچیته پاش، دهمهوی بیکه مه قوربانى گوللهیهک.

بابم لیبراوانه رهتی کردهوه: - نا! دهبی له گهڵ خۆماندا بیبهینهوه.

جاکی برام ههلایدی: - بهلام هەر خۆی نییه، شتیکی له تهنیشهوهیه.

به راستی شتیکی بۆرهقنه‌ی به تهنیشه‌وه که نه‌مانده‌زانی چیه. به پاریزه‌وه ده‌چووینه به‌روه.

که سه‌گه‌که بینی لئی ده‌چینه پیشه‌وه له جیی خۆی هه‌لتووتا. پینه‌ده‌چوو در بی، به‌لکو شادمان بوو به‌وه‌ی خه‌لکی ئاگادار کردبووه‌وه.

بام چوو بۆ لای و نه‌وازشی کرد، سه‌گه‌که که‌وته لستنه‌وه‌ی ده‌سته‌کانی، به عاره‌بانیه‌کی بچکۆله‌وه، که زیاتر له گه‌مه‌ی مندالان ده‌چوو، به‌سترا‌بووه‌وه، عاره‌بانیه‌که به سێ چوار به‌تانی خوری به ته‌واوه‌تی داپۆشرا‌بوو، به‌تانییه‌کانی له سه‌ر لادرا، وه‌ختایه‌ک باتیست چرایه‌که‌ی له ده‌رگای ئه‌و عاره‌بانیه‌یه نزیك کرده‌وه، که زیاتر له ژوو‌ریکی چکۆله ده‌چوو، مندالیکی ساوای تیا بوو که نوستبوو.

له سه‌رسامیا چه‌په‌ساین. بام له پیش هه‌مووانه‌وه وه‌خۆ هاته‌وه، باو‌کم چونکه پیاویکی دلۆقان و به به‌زه‌یی بوو، ده‌ستی خسته سه‌ر عاره‌بانیه‌که و گوتی: - ئه‌ی دامای زۆل، تۆ ده‌بیت به یه‌کیک له ئیمه!

ئیدی بام ئه‌مری به " جاک " ی برام کرد که پیشمان بکه‌وی و عاره‌بانیه‌که راکیشیت.

بام له فکران را چوو، ئه‌وسا به ده‌نگی به‌رز گوتی: - ئه‌م منداله به‌ره‌نجامی خۆشه‌ویستییه، دایکی له‌م شه‌وی جه‌ژنی غه‌تتاسه‌دا هاتبوو له ده‌رگای منی ده‌دا تا ئه‌م منداله به خوا و به من بسپیریت.

دوو‌باره وه‌ستا، تا هیز له گه‌رویا بوو به هه‌ر چوار نکالا له‌و تاریکه شه‌وه‌دا هاواری کرد: - دۆزیمانه‌وه.

ئه‌وسا ده‌ستی خسته سه‌رشانی براه‌که‌ی و هین لیوانه‌وه گوتی: - به‌س نه‌بوو ته‌قته له سه‌گه‌که نه‌کرد فرانسوا؟

مامم به‌رسقی نه‌دایه‌وه، به‌لام له تاریکیه‌که‌دا ئاماژه‌ی خاچی کیشا، چونکه، ویرای ئه‌وه‌ی زۆر له خۆی رازی بوو، کابراه‌کی به دینیش بوو.

په‌تی ملی سه‌گه‌که کراه‌وه‌و دوومان که‌وت.

گه‌رانه‌وه‌که‌مان بۆ ماله‌وه زۆر خۆش بوو. له هه‌وه‌له‌وه هه‌لگرتنی عاره‌بانیه‌که به سه‌ر پلیکانه‌ی دیواره‌که‌دا، زۆر زه‌حمه‌ت بوو، به‌لام ئه‌نجام توانیمان سه‌ری بخه‌ین و وه‌ژوو‌ربکه‌وین.

دایکم زۆر دلێ خۆش بوو، چه‌په‌سا بوو! کیژه بچوو‌که‌کانی مامم (بچوو‌که‌که‌یان شه‌ش سالان بوو) ده‌نگوت مریشکی ده‌وری کولانه‌ن... ئه‌نجام منداله‌که له نیو عاره‌بانیه‌که ده‌ره‌ینرا، هیشتا هه‌ر خه‌وتبوو... کیژیکی ساقالۆک بوو، ته‌مه‌نی هه‌ر شه‌ش هه‌فته ده‌بوو. ده‌هه‌زار فرانکمان له ناو جله‌کانیا دۆزییه‌وه، باو‌کم بۆی خسته ئیشه‌وه تا پاشان ببیت به جیازی کچه‌که. که‌واته کچی ماله هه‌ژار نه‌بوو... له‌وه‌یه مندالی که‌سیکی خانه‌دان بووبی له کچیکی شاری... یان بیرمان له زۆر گریمانه‌ی دی کرده‌وه، به‌لام نه‌ ئه‌وسا و نه ئیستا هیچ شتی‌کمان له‌و باره‌یه‌وه نه‌زانی... ته‌نانه‌ت سه‌گه‌که‌ش، که‌س نه‌یناسییه‌وه. له‌و دیار و ده‌قه‌ره غه‌ریب بوو. به هه‌رحال ئه‌و که‌سه‌ی که هاتبوو و سێ چه‌لان له ده‌رگا‌که‌مانی دابوو، دیار بوو مالباتی منی ناسی بوو، بۆیه له ده‌رگای مالی ئیمه‌ی دابوو.

ئیدی خاتوو بیرلا، به‌وجۆره و له ته‌مه‌نی شه‌ش هه‌فته‌ییدا هاتبوو مالی بنه‌ماله‌ی شان‌تال.

پاشان ناوی بیرلا له و منداله نرابوو. له کاتی تهعمیدا ناو نرابوو " ماری، سیمون، کلیر " کلیر تا بیئت به ناوی فامیل و شوهرتی.

گه پانه وه مان بۆ ژووری شیو خواردن له گه له ئەو منداله دا زۆر خوشبوو، بیدار بوو بووه وه، چاوه شین و گۆنگه کانی به نیگه رانی به خه لکه که ی ده ور به ریا ده گێرا.

له دهوری خوانه که پۆنیشتین، قالبه کاتوکه دابه شکر، ئەو پۆژه من به شا ده رچووم، بیرلام به شابانق هه لێژارد، ریک وه کو ئەوه ی تو سه عاتی له مه و بهر هه لتبژارد، هه لبه ته ئەوسا هیچ گومانیکی له و شه ره فه نه کرد که پئی درابوو.

ئیدی منداله که مان هه لگرته وه له گه له خیزانه که ی مه دا په روهرده بوو، گه وره بوو، و سالان بوورین. زۆر ناسک و وردیله و گوێرایه ل بوو. هه مووان خوشیان ده ویست، نازیان ده دای، خو ئەگه ر دایکم فریا نه که وتبا، له وه بوو وه کو پئویست په روهرده نه یی و زۆر به ناز و نوز ده ربچیت.

دایکم، ژنیک بوو، هه زی له نه زم و نیزام بوو. قاییل بوو به وه ی هه مان مامه له ی منداله کانی خو ی ده گه ل کلیری چکوله دا بکات، به لام پژدیش بوو له سه ری ئەوه ی، مه ودایه کی ئاشکرمان له نیواندا هه بی.

هه رکه کچۆله که فامی کرده وه، دایکم چیرۆک و به سه ره اته که ی بۆ گێرایه وه، به وه پری میهره بان ی و دلۆقانی تی گه یاند که مالباتی شانتال ئەویان هه لگرتوه ته وه و کردوویانه به کیژی خو یان، په روهرده و به خویان کردوو، به لام له وان نییه.

کلیر زۆر زیره کانه و به غه ریزه یه کی سهیره وه، په وشه که ی قه بوول کرد و له هه موو شتیک حالی بوو، چونکه ئاقل بوو دهیزانی چون ئەو پیگه یه ی پئی درابوو بیاریزی و پئ له به ره ی خو ی زیاتر پانه کیشتیت. هینده خوشخوو و به نه زا که ت بوو که کاری له بام ده کرد و زۆر جار ده یخسته گریان.

ته نانه ت دایکیشم که ههستی به ئەمه کداری و دلسۆزی ئاویتته به جۆره ترسیک له لای ئەم کچه ناسکه کرد، به " کچه که م " بانگی ده کرد. هه ندیجار که ئەم کچه کاریکی باش و به جیی ده کرد، دایکم چاویلکه که ی له سه ر چاوی بۆ ناو چه وانی بهرز ده کرده وه و ئەمه نیشانه ی په زامه ندی بوو و ده یگوت: - " ئەم کیژه دوپه، ئەم کچه دوپی راسته قینه یه! " ئیدی له وه به دوا وه ناوی بیرلا (واتا دوپ) که وته سه ر زاری هه موومان و به و ناوه گازمان ده کرد.

(٤)

جه نابی شانتال بیدهنگ بوو، له سه ر میزی بلیارده که دانیشتبوو، لاقه کانی پاده ژهند، گو یه کی به دهستی چه پیه وه گرتبوو، په رۆیه کی به دهستی راستیه وه گرتبوو و خاوینی ده کرده وه و ناومان نابوو په رۆی ته خته سر، ههنگی له بهر خو یه وه، به پراویژیکی قوول و که میک سوور بوو بووه وه، قسه ی ده کرد، دیار بوو، به قولایی یادگه ی خویدا پۆچوو بوو و بیره وه ریبه کۆنه کانی بیدار ده بوونه وه، وه کو چون به ناو باخیکی کۆنی مالباته که یان ده که وئ و هه ر داریک و هه ر پارپه ویک و هه ر ده وهنیک، هه ر گولیک، بیره وه ریبه کی له لا زندوو ده کاته وه، به و ئاوا یه هه موو بویه ره کانی ژیا نی پابردووی، له ناخی ناخیه وه زندوو ده بوونه وه.

له بهرده میا وه ستا بووم، پشتی به دیواره که وه دابوو، هه ر دوو دهستم نابوونه سه ر داری بلیارده که.

دوای خوله کیک له سه‌ری پړی: - خودایا، له تهمه‌نی هه‌ژده سالی‌دا چهند جوان بوو... شووش... ته‌حا که جوان و شوخ و نه‌فسووناوی بوو!... چاوه شین و گه‌شه‌کانی پرشنگیان لیده‌بووه‌وه، له ژیانما چاوی وه‌هام نه‌بینی بوو.

دووباره بیده‌نگ بووه‌وه، لیم پرسى: - باشه بؤ شووی نه‌کردوه؟

به‌رسقى دایه‌وه، پرووی دهمی له من نه‌بوو، بؤ خووی دده‌وا: - شوو بکات... بؤچی؟ بؤچی؟ خووی نه‌یویست... په‌فزی کرد! هه‌رچه‌نده سى هه‌زار فرانکی بؤ جیازی هه‌بوو. چهند جاریک خوازگاری کرا... په‌فزی کرد! له‌وه سه‌رو به‌نده‌دا خه‌مبار دیار‌بوو. نه‌و کاتانه بوو، نه‌و کاتانه بوو که من شارلوتی کچه بچوکه‌که‌ی پوورمم گواسته‌وه، که شه‌ش سال بوو به‌ته‌مای من بوو.

ته‌مه‌شای جه‌نابی شان‌تالم کرد، هه‌ستمکرد به‌ناخی روحیا روده‌چم، له‌ناکاوا خوم به‌ناو جه‌رگه‌ی کاره‌ساتیکی به‌سووی دلکی ئابروومه‌ندا، راستگودا، بی‌عه‌یبا ده‌که‌م، دلک که‌س که‌شفی نه‌کردبوو، ته‌نانه‌ت قوربانیه لاله‌کانیشی په‌یان پینه‌بردبوو.

له‌ناکاوا فزولیه‌ت گرتمی و گوتم: ده‌بوايه تو بتخواستبا جه‌نابی شان‌تال؟

راچله‌کی، ته‌مه‌شایه‌کی کردم و گوتی: - من؟ کیم خواسته‌با؟

- خاتو بیرلا.

- چما؟

- چونکه خوشت ده‌ویست، له‌کچه پووره‌که‌تت زیاتر خوشده‌ویست.

به‌دوو چاوی نه‌بله‌قه‌وه لی‌ی روانیم و نه‌وسا له‌بن لی‌وانه‌وه گوتی: - من خوشم ده‌ویست؟ چون؟ کی نه‌مه‌ی پینگوتی؟

- مانگی چوارده نه‌نگوستی ناوی بی‌قه‌زا بی، ته‌نانه‌ت له‌پیناوی نه‌وا شه‌ش دانه سال ده‌سی ده‌سیت به‌کیژه پووره‌که‌ت کرد.

گو‌یه‌که له‌ده‌سته چه‌پیا به‌ر بووه‌وه، په‌رویه‌که‌ی به‌هر دوو ده‌ستی گرت، پوخساری داپوشی و ده‌ستی به‌گریان کرد. به‌شیوه‌یه‌کی خه‌مناک هه‌نسکی هه‌لده‌دا، وه‌کو ئیسفه‌نجیک بیگوشیت، ئاوا به‌خور فرمیسک له‌هر دوو چاو و له‌زار و له‌که‌پوویه‌وه دادرژا، ده‌کوکی، تفی ده‌کرده‌وه و چلمه‌که‌ی ده‌کرده‌وه و په‌رؤ کو‌نه‌وه، چاوه‌کانی ده‌سپری و ده‌پژمی و روندک به‌خور به‌پوخساریا ده‌هاته‌خواری و نزره‌ی ده‌دا.

لی‌من، به‌راستی خه‌جالت بووم، هه‌زنده‌کرد هه‌لیم، چونکه نه‌مده‌زانی چ بلیم و چ بکه‌م.

له‌ناکاوا، له‌پلیکانه‌کانه‌وه ده‌نگی خا شان‌تال به‌رز بووه‌وه: - نه‌ری جگه‌ره‌کیشان ته‌واو نه‌بوو؟

ده‌رگاکه‌م کرده‌وه و گوتم: - به‌لی خانم، وا هاتین.

نه‌وسا بله‌ن، بؤ لای جه‌نابی شان‌تال چووم، قولیم گرت و گوتم: - جه‌نابی شان‌تال، هاوریم گوی بگره، ژنه‌که‌ت گارت ده‌کات، ده‌ی خو‌ت هی‌وربکه‌وه، پی‌ویسته‌بچپته‌خواره‌وه، وه‌خو بی‌ره‌وه!

به دهمه لالکیتوه گوتی:- بهلی، بهلی، وا هاتم... کیژهی بهلهنگاز... پیی بللی وا هاتم.

ئوسا به وردی کهوته سړینی روخساری بهو پهرو کونهی که دوو سی سال بوو، نمرهکانی سهر تهختهکهی پی دسړی، ئوسا نیوه سپی و نیوه سوور هاته بهرچاو، ههنیهی، دهمی، کولمهکانی و چهناگهی رهش هه لگهپان و چاوهکانی ئوسا بوون و تهژی پوندکان.

دهستیم گرت و بو ژوورهکهی خویم برد، له بن لیوانهوه دهمگوت: بمبوره، زور داوای بوردنت لیدهکه م جهنابی شانقال که برینم کولاندیتنهوه... بهلام من بهمهم نهدهزانی...

دهستی گوشیم وگوتی:- بهلی... بهلی... ههندی کات ههیه...

ئوسا روخساری له قاپی ئاونا، که دهری هینا نهچووبوووه دۆخی ئاسایی خوئی. که له ئاوینهکه دا خوئی بینی یهوه زور نیگهران بوو، بیروکهیهکم به میشکا هات و پیمگوت:- گوئی مهدهیه، دهتوانی بللی، گهردیلهیهک غوبار چووته چاوتهوهو ههنگی دهتوانی به کامی دللی خوت و به بهرچاوی خه لکییهوه بگریت.

دابهزی، به دهسته سهرهکهی چاوی دسهرین، ههموو نیگهران بوون، چهندیان ههولدا گهردیله غوبارهکه وهدووزن، بویان نه دووزرایهوه، ئوسا ههندی که حالهتی هاوشیوهی حالهتهکهی ئهویان گیرایهوه، که خه لکانی ناچار کردبوو بانگی دکتور بکن.

بهلام من چووم بو لای خاتوو بیرلا تا بیدینم، کونجاویهکی سهر گرتمی، کونجاوییهک که گورا بو ئازار. به دلنایی چاوهکانی، چاوه درشتهکانی، که پرشنگی ئارامیان ده دایهوه، جوان بوون. جل و بهرگهکهی نارپک و پیک بوو، بهلام ئه مه کاری له رهفتاری سهنگینانهی نه کردبوو.

وام ههستکرد، وهکو چون توژی له وه وه بهر، له روحی جهنابی شانقال دا ژیانی ساده و خاکیهانه و دلسوزانهی ئوم له هه وه له وه تا کوتایی، بینی، ههمان شتم له خویشیا خویندهوه. لی ئاره زوویهکی سهر دایگرتبووم که لیی پیرسم ئایا ئه ویش جهنابی شانقالی خویشیستوه. ئایا ئه میش (بیرلا) ههمان عه زابی ئه وی چه شتوه، بیدهنگ، بیئه وهی کهس دیتبیتی، یان پیی زانی بی یان که شفی کردبی، بهلام شهوان له ناو جهرگهی تاریکیدا یه خهی گرتبی و ههراسانی کردبی. ته مه شام ده کرد و لیدانی دلیم له بن جلهکانیهوه ده بینی و له دللی خودا ده مپرسی ئاخو ئه م روخساره بیگهرد و پاکیزهیه ههموو شهویک به سهر سهرینیکی ته ره وه، به دهم گریانه وه ده نالینی و جهستهی له گهرمای تهخته که یا راده چله کی.

به چه وه، وهکو چون مندالان گه مه یهک ده شکین تا ناوه کهی بدینن، بهو ئاوایه پیمگوت:- ئه گهر جهنابی شانقال ده بینی که توژی له مه وه بهر چون ده گریا، به زه بییت به حالیا ده هاته وه.

پاجفری و گوتی:- چون، یانی ده گریا؟

- بهلی، ده گریا؟

- بوچی ده گریا؟

بیرلا، پیده چوو خه مبار بی، به رسقم دایه وه:- بو تو!

- بو من؟

- بەلئى، بۆي گىرامەوہ كە كاتى خۇي چەندى تۇ خۇش ويستووہ، چەندى پىناخۇش بووہ، لە جياتى تۇ، ژنەكەي خۇي خواستووہ.

پوخسارە زەرد ھەلگەراوہكەي، وا ھاتە بەرچاۋ كەمىك درىژ بووہ، چاۋە كراوہ مەندەكانى لە ناكاۋا بلەز داخران، وامدەزانى بە يەكجارەكى و بۇ ھەتاهەتايە داىخستن... لە سەر كورسىيەكەي داخرى، كەوتە سەر ئەرزەكە، وەكو چۆن شالېك دەكەويتە سەر عاردى بەو ئاۋايە كەوتە سەر ئەرزەكە و بوورايەوہ.

ھاوارم كرد:- فرىا كەون! فرىا كەون! خاتوو بىرلا لە خۇ بووہوہ.

خا شانقال وكيژەكانى بە ھەلەداۋان ھاتن، لە كاتىكا ئەۋان ئاۋ وخالوى و سرکہيان دەھىنا، من كلاۋكەمم ھەلگرت و بۆي دەرچووم. بە ھەنگاۋى ھەراوہوہ پىم دەكرد و دلم دادەلەرزى و پوح و دەرۋونم تەژى پەشىمانى بوو، بەلام ھەندىچار ھەستم بە شادى دەكرد و قەناعەتم وابوو كە كاريكى باشم كردووہ و شايستەي ستايش و دەست خۇشبييە.

لە دلى خۇدا دەمپرسى:- ئايا ھەلەم كردووہ؟ ئايا باشم كردووہ؟ ئەم جووتە، ئەۋەيان وەكو چۆن فيشەكېك لە برىنيكى سارپىژبوۋدا دەمىنيتەوہ، ئەۋەيان لە پوحى خۇيانا ھىشتىبووہوہ. ئىستا ئاسوودەتر نىن؟ كاتەكە لەۋە درەنگتر بوو كە عەزابەكەيان تازە ببىتەوہ و سەر ھەلبداتەوہ، بەلام وەختى ئەۋە ھاتبوو، بە سۆز و مېھربانبييەوہ يادى بكنەوہ.

رەنگە لە شەۋىكى بەھارى داھاتوۋدا، لەبەر تريفەي مانگە شەۋىكى گەشا، بەدەم پياسەيەكى سەر سەۋزە زارىكى نيو باخىكدا، بەيادى عەزابە پەنھان و بە سوپيەكەيانەوہ، تەوقەيەكى گەرم بكن و بۇ دەمىك دەست لە مى يەكدى وەرېنن و ئەم دەست لە ملانى كورته، ئەو تەزوۋە بە دەمارەكانيان بەخشىت كە پوژى لە پوژان پىي نەگەيشتن و بۇ ماۋەي چاۋتروكانىك ئەم جووتە مردووہ بژىنيتەوہو ئەو ھەستە خىرايە خۋايى ونەشئە ئامىزەو ئەو شىتاتىيەيان بۇ بگىرپتەوہ كە لە ميانى ساتىكا شادىيەكى ئەوتۇ بەم جووتە ئاشقە ببەخشىت كە خەلكانى دى، باقى بەشەران بە ھەموو ژيانيان نايگەنى.

دان پیدانانی ژنیک

دۆستی ئازیزم، داوات لیکردبووم به سویتترین، پر ژانتترین بیرهوههری ژیانی خۆمت بۆ بگێرمهوه. نها زۆر پیرم، چونکه نه کهس و کارم ههن و نه مال و مندال، بۆیه دهتوانم به کهمالی ئازادی ئیعتراف به کارهکانی خۆم بکه. لی بهلینم بدهیه که ناوهکهه که شف نهکههی ولای کهس ناوم نهبهیت.

من له ژیانی خۆما، زۆر پیاو عاشقم بوون و زۆر جاریش من کهوتومه داوی عهشقیانهوه. یه جگار جوان بووم، ههرچهنده ئەمرۆ هیچ شوینهواریکی ئەو جوانیهه نهماوه، بهلام جوانیههکهه له رادهبهدهر بوو. عهشق و ئەقین بۆ من و لهلای من وهکو چۆن ههوا بۆ ژیان و زندوویهتی جهسته زهروورییه بهو ئاوايه بۆ ژیان و زندوویهتی روح زهرووری بوو. بهلای منهوه مردن له ژیانی بی قیان و خۆشهویستی باشتتر بوو، مردنم پی خۆشتر بوو لهوهی پیاوان ههمیشه بیرم لینهکهنهوه.

ژنان زۆرجار دهلین، که له ژیاناندا تهینا یه کجار به دل و بهگیان عاشق بوون، لی من به پیچهوانهوه، زۆرجار کهوتومهته داوی عهشقی ئاگرینهوهو باوهرم وابوو که عهشق کاریکی ئەبهدییه و مهحاله بتوانم سنووریک بۆ سۆزه ئاگرینهکانم دابنهم. ویرای ئەوهش گری ئەم عهشقهه بهره بهره وهکو ئاگریک ئیزنگی لیبرایی دادهمرکایهوه.

ئەمرۆ یه کیک له واریقاته عهشقییهکانی ههوهلی خۆمت بۆ دهگێرمهوه که پاشان بوو به سه رهتا و دهستیکی ریسکهکانی دیکهه.

تۆله کردنهوه لهو دهرمانسازه بۆدهلهیه (دی بیک) ئەو کارهساته ترسناکهی بیر خستهوه که هیچ گوناخیکی منی تیا نهبوو. سالیکی بوو میردم به کابرایهکی دهوله مه ند کردبوو، کۆنتیک بوو به نیوی (هیرفیه دی کیر)، نه جیمزادهیهکی خه لکی دهقهری برتانی بوو. من به هیچ جورئ ئەم پیاوهم خۆشنه دهویست. قیانی دروست، به باوهری من ههم ئازادی گهره که ههم کۆسپ. عهشقی سه پینراو، ئەوهی که ههم له قالبی قانونون دهری و ههم قه شه ناوی خوای لیده نیت، عهشق نییه. ماچیکی قانونی ههرگیز رامووسانیکی په نهانی نایه نیت.

میترده کهم پیاویکی بالابه رز وریک و پیک بوو، ئاغایانه ریی ده کرد، به روالهت له هیچی کهم نه بوو، به لام زیرهک و کراوه نه بوو. قسه له روو بوو، بۆچوونهکانی زۆر بنجبر بوو، ههموو که سیک به ئاسانی دهیتوانی په ی به وه به ریت که میشکی سیخناخه له هزرین کلیشهی و پیشوه خته، لهو هزرانهی که به میرات له بابه وه بۆ کوپ ده مینیته وه، وهکو چۆن قالبیک په نیر له جامی ئاو ده کری، بهو ئاوايه خرابووه میشکییه وه، هه له به ته ئەمه ی به میرات له دایک و بابیه وه بۆ مابووه وه ئه وانیش له باب و باپیرییه وه بۆیان مابووه وه. ئەم پیاوه خۆی له ههموو مه سه له یه ک هه لده قورتاند وخیرا و بیه یچ دوو دلایه ک رای سنووردار و بنجبری خۆی له مه ر ههموو مه سه له یه ک دهرده بری، بیئه وهی جاریک بیر له وه بکاته وه که راوبۆچوونی دیکه ش هه بی، قسه ههر قسه ی خۆی بوو. هه ستم ده کرد میشکی داخراوه و جیگه ی هیچ هزر و بیریکی دی تیا نابیته وه، بیری جیاواز که بایسی سه لامه تی و پاراوی وتازه بوونه وهی روجه له میشکی ئەوا جیی نه ده بووه وه. غافل بوو له وهی که بیری جیاواز، وهکو چۆن خانوویه ک په نجه رهکانی کرابیته وه، هه وای پاک ده چیته ژووره وه و هه وای خانووه که تازه ده بیته وه، بهو ئاوايه میشک و روح تازه ده کاته وه. ئەو کۆشکه ی تیایدا ده ژیاين، له بیابانیکی چۆلدا بوو، بینایه کی گهره و خه مناک بوو، که ههر چوار دهوری دار و دره ختین کۆن و گهره بوو، خه نه

تيله كه ديواره كاني داپوشي بوو، له رډيني پيره پياوان دهچوو، باخي كوشكه كه له جهنگه لايك دهچوو كه خه نه كيكي قوولي به دهوره وه بوو، له قهراخي باخه كه دا دوو زهلكاوي گه وره هه بوون كه قاميش و گيا و قه وزه دايپوشي بوون. جوگايه كيان له نيواندا بوو كه هر دوو زهلكاوه كه ي دهگه ياننده يه كدي. ميړده كه م له نزيكي هم جوگايه دا كوخته يه كي دروست كړدبوو، كه خوي تيا حه شار دداو له ويوه ته قه ي له سونه كيوي ده كړد.

له م كوشكه دا جگه له خزمه تگوزارين ناسايي و دهرگاوانه كه، پاسه وانيكمانيش هه بوو، كه ته و زه لام، زور هير و لامل، زور دلسوزي ميړده كه م بوو، كاره كه ريكيشمان هه بوو، جيگاي دوستي بو من گرتبووه وه، پينج سال له وه پيش له نه سپانياوه له گه ل خومدا هينا بووم و ئيدي له گه لما مايه وه، پاشان زانيم كه بيژووه، كه سه يري ده كه ي له قه ره ج ده چي، ره شيكي چا وره شي قز بزي قه تراني، كه قزه كه ي به سه ر هه نيهدا رژابوو. نه وكاته هه رچه نده ته مه ني شازده سالان بوو، به لام به رواله ت و قه د وبالا له بيست سالان ده چوو.

پاييز به ره به ره دهستي پيكره، ئيدي راوچيان كه وتنه راو كړد، هه نديچار له زه وي و زاره كاني مه دا و هه نديچار له زه وي و زاري دراوسي هاوسنوره كاني مه دا راويان ده كړد. گه نجيك له نيو نه م راوچيانه دا هه بوو به نيوي بارون س ... كه نه مه هاتوچوي كوشكه كه ي مه ي ده كړد، به لام له ناكوا پي ليبرين و ديار نه ما، من به هيچ جوړي بيرم لينه ده كړده وه، به لام هه ستم كړد ميړده كه م ره فتاري له گه ل مندا گورا، زور به ي كات مات ويښه ننگ بوو، ده بيره وه ده چوو، ئيدي هيچ بايه خي به من نه ددا، نه وازشتي نه ده كړم و ماچي نه ده كړم، هه رچه نده هيچ كاتيك پي نه نابوو ژووره تايبه تيه كه ي من، كه خوم حه زم ده كړد به ته نيا بم، به لام زورچار گويم له دهنگي هه نگاوان ده بوو كه تا نزيكي ژووره كه م ده هات و دواي چه ند خوله كيكي دور ده كه وته وه.

چونكه په نجه ره ي ژووره كه م ده پروانيه سه ر نهومي خواره وه، وام هه ست ده كړد يه كيكي له خواره وه و له تاريخه كه دا به ده وري كوشكه كه ماندا ده سورپته وه. لي كه نه وهم بو ميړده كه م گيزايه وه، بو چه ند چركه يه ك ليي روانيم و پاشان گوتي: - هيچ نيه... دياره پاسه وانه كه يه.

نيواره يه ك كه تازه شيومان خواردبوو، هرفيه كه زور خوشحال ده هاته به رچاو و شادييه كي ده هو ناميز له روخساري ده چورا، ليي پرسيم: - حه ز ده كه ي بو كوشتني ريويه ك كه ته ماچي كړدووه ته مريشكه كانمان، چه ند سه عاتيك خو له بوسه بنه ين؟

غافلگير بووم، ماوه يه ك به دوو دلي ده بيره وه چووم. به لام چونكه ميړده كه م به شيوه يه كي سه ير ليي ده روانيم، نه نجام گوتم: - هه لبه ته گيانه كه م.

هه لبه ته ده بي نه وهش بليم كه زورچار وه كو پياوان ده چوومه راوه گورگ و به رازي كيوي، بويه ناسايي بوو نه و پيشنيازم بو بكات. له ناكوا روخساري زهره هه لگه را، مگيزي تيچوو، تووره يي دا يگرت، نيگه رانيه كي نه وتو گرتي، به دريژايي نه و شه وه نه يتواني په نه اني بكات، ئيدي جاري هه لده ستا و جاري داده نيشت، نه وسا وه كو كه سي ژان گرتووه ده هات و ده چوو. ده وروبه ري سه عات ده ي شه و گوتي: - ناماده يت؟

هه ستام... چو تفه ننگه كه ي بو هينام، ليم پرسى: - فيشه كي بخمه به ريان ساچمه؟

ميړده كه م موده تيكي حه په سا و نه وسا گوتي: - ساچمه.

ئەوسا بە راویژیکى گومان ئامیزه وه گوتى: - دەتوانى شانازى بەم خوینساردییەى خۆتە وه بکەیت.

پیکەنیم وگوتم: - من؟ ئەم قسەیه چییە؟ کوشتنى رێویەک چ پێویستى بە خوینساردییە؟ مەبەستت چییە گیانەکەم؟

دواى ئەو قسانە لە مال وەدەرکەوتین و بەناو باخەکەدا کەوتینە رێ. رۆنیشقنانى مالهەکە هەموو لە غورابى خەودا بوون. کۆشکەکە لە بەر تاف هەیفەکەدا زەردى دەنواند، ساپیتە قەرمیدەکەى لە بەر تریفەى هەیفە شەوهەکەدا دەدرەوشایە وه. هیچ دەنگ و سرتەیهک، بیدەنگى و ئارامى ئەو شەوه روناک و خەمناکە، ئەو شەوه خۆش و قورسەى کە لە شەوى مردووان دەچوو، نە دەشێواند. هەوا کپ و بیدەنگ، نە قیرەى قورباغە، نە نالەى بايەقوش نە دەهات، بیدەنگیەکی شووم و ترسناک بالى بە سەر دەفەرەکەدا کیشابوو. وەختایەک گەییەنە درەختەکانى باخەکە، هەستم بە سەرمايەکی نمدار کرد، بۆنى گەلا رژاوهکان، ناخى هینایە لەرزە. مێردەکەم بیدەنگ بوو، بە وردى گویى هەلخستبوو و چاوى برى بووه تاريکیەکە وکەلگەلە و حەزى راو سەرراپای داگرتبوو.

دواى ماوهیەک گەییەنە قەراخ زەلکاوهکان، زەل و پرووهکەکانى مات و بیدەنگ، وردە شەپۆلان بە ئاستەم ئاوهکەیان دەبزوواند. هەندىجار هەندى بازنە بە سەر ئاوهکەوه دروست دەبوو کە لە پێلى روناکی دەچوون، هیدی هیدی گەورهو گەورهتر دەبوون.

کە گەییەنە کوختە بچکۆلەکە، مێردەکەم منى پێش خۆى دا، ئەوسا بە ئارامى فیشەکی لىخوریە بەر تەفەنگەکەى خۆى، دەنگى میل راکیشانەکە هەستىکی غەریبى لەلا دروستکردم. راجلەکیم. پرسى: - نارەحەتى؟ ئەگەر نارەحەتى دەتوانى لێرە وه بگەڕێتە وه.

بەتووندى بەرسقم دایە وه: - نا، بۆ ئەوه نەهاتووم تا لێرە وه بگەڕیمە وه، دەنا لە هەوهلە وه نە دەهاتم. چییە ئەمشەو تەواو نیت؟

لە بن لیوانە وه گوتى: - کەیفى خۆتە.

هەردوو کمان بى جوولە و خامۆش وەستابووين، نيو سەعاتیک بە وجۆرە تێپەرى، هیچ شتىک ئارامى ئەو شەوه پاییزیه روناکەى نە دەشێواند. ئەنجام لە بن لیوانە وه پرسیم: - باشە تۆ دانیات لێرە وه تیدەپەریت؟

هیرفیه، راجلەکی، وەکو ئەوهى من پێوهم دابى، لیم نزیک بووه وه و دەمى لە پەنا گویم نا و بە ئەسپایى گوتى: - بەلێ زۆر دانیام، حالى بوویت؟

دووبارە بیدەنگى بالى بە سەردا کیشاین. من ماندوو بووبووم و چاوم نوقاندبوو کە مێردەکەم لە ناکاوا قۆلى راتەکاندم و بە راویژیکى غەریب گوتى: - دەبیینی؟ هۆوه تى... لە بن درەختەکانە.

بە وردى روانیم، هیچم بەدى نەکرد، هرفیه تەفەنگەکەى لە شانى تووند کرد و چاوى برییه من، منیش تەفەنگەکەم سوارکرد و ئامادەى تەقەکردن بووم.

لە ناکاوا، لە دوورى سى شەقاویکە وه، تارمايى پیاویک بە دیار کەوت، کە بە ماتە مات و بلەز بە بەر تریفەى هەیفەکەدا دەرۆیى، پیدەچوو بیهوى هەلێت. ترسم لىنیشت و هاوارم کرد، پێش ئەوهى فریا بکەوم و ئاور

بدهمه وه، دهنگی فیشهکیک که به بهردهمدا پوئی، گوئی راجلهکاندم، لهه دهمه‌دا، کابرام بینی که وهکو گورگی پیکراو به سهر ئه‌رزه‌که‌دا غل بووه‌وه.

له ترسا هاوارم کرد، خه‌ریک بوو شیت دهبووم، له ناکاوا هه‌رفیه دهستی نایه بینم و کوتامی به ئه‌رزه‌که‌دا، ئه‌وسا می‌رده‌که‌م هه‌لی گرتم و به راکردن به‌ره‌ولای جه‌نده‌که‌که‌ی بردم که له سهر گیایه‌که که‌وتبوو، به‌توندی دامی به سهر جه‌نده‌کی ئه‌و کابرایه‌دا و وهکو ئه‌وه بوو بیه‌وی مله بشکینی...

هه‌ستم به سهره‌گیژکه کرد، له‌زگ بوو بمکوژیت، ئه‌و دهمه‌ی که خه‌ریک بوو له خو ده‌چووم، دیتم که لاقی به‌رز کردبووه‌وه تا بیکیشیت به سهرما و سهرم پان بکاته‌وه. له ناکاوا شتیک به سهر وگوئیلاکیا داگزا و دای به ئه‌رزه‌که‌دا به‌لام نه‌مزانی چ بوو و چی روویدا.

بله‌ز هه‌ستامه‌وه، سه‌یرم کرد باکیتا، کاره‌که‌ره خو‌شه‌ویسته‌که‌م خو‌ی داوه به سهر می‌رده‌که‌ما، دهستی ناوه‌ته بینی، وهکو پشیله کئیویه‌کی در و توورپه، شیتانه تی به‌ربووه، ردین و سمیلی ده‌سکه‌نه دهکات و دهم و چاوی ده‌رنیته‌وه. به‌لام باکیتا له ناکاوا وهکو ئه‌وه‌ی شتیکی دیکه‌ی بیر بکه‌ویتته‌وه، هه‌ستا و خو‌ی دا به سهر جه‌سته‌ی کابرا کوژراوه‌که‌دا، په‌یتا په‌یتا چاوان و دهمی راده‌مووسی و بیهوده هه‌ولیده‌دا به‌و ناز و نه‌وازشه عاشقانه‌یه زندووی بکاته‌وه.

می‌رده‌که‌م که هه‌ستابوو و ته‌مه‌شای ئه‌و دیمه‌نه‌ی ده‌کرد، دوا‌ی یه‌ک چرکه په‌ی به حه‌قیقه‌تی مه‌سه‌له‌که برد و که‌وت به سهر لاقماوگوتی: - بمبووره گیانه‌که‌م! من به هه‌له گومانم له تو کردبوو و به نه‌هه‌ق خو‌شه‌ویسته‌که‌ی ئه‌م کیژهم کوشت، پاسه‌وانه‌که فریوی دابووم.

به‌لام من ته‌مه‌شای کیژه‌که‌م ده‌کرد که به چ سوژ وگودانیک خو‌شه‌ویسته‌که‌ی راده‌مووسی و به چ که‌سه‌ریکه‌وه به دیارییه‌وه ده‌گریا، ئیدی له‌و دهمه‌وه زانیم که من له روانگه‌ی می‌رده‌که‌مه‌وه خیانه‌تکارم و خیانه‌تی لیده‌که‌م.

بومبار

سیمون بومبار، زورجار بیزاری خوی له ژیان و نهرینییهکانی ژیان دهردهبری. له وهتای هاتبووه دنیاوه، بههره‌ی ته‌مه‌لی وئیش نه‌که‌ری له گه‌لدا بوو، چه‌زی نه‌ده‌کرد دژایه‌تی ئەم به‌هره‌یه بکات، هه‌موو هه‌ولیکێ مادی یان مه‌عنه‌وی، بگره‌ هه‌ر جووله‌یه‌ک کاریکی لیبکه‌وتاباوه، به‌لای ئەوه‌وه قورس و نه‌کرده‌نی بوو. له سه‌رووی توانای ئەوه‌وه بوو. هه‌ر قسه‌یه‌کی دهرباره‌ی پرۆژه‌یه‌ک که جدیه‌تی تیا‌بوایه، به‌رگویی درابا، خوی له گیلی دهدا و خه‌یال ده‌بیرده‌وه وگویی خوی لیده‌خه‌واند و خوی لی به‌ خاوه‌ن نه‌ده‌کرد، وه‌کو ئەوه بوو هه‌ر له گه‌ل ئەویشیان نه‌بیئت.

بابی له شاری " کان " فرۆشگای هه‌بوو، ده‌لین سیمون تا ته‌مه‌نی بیست و پینج سالی له خۆشیا ژیا بوو. به‌لام نابوت بوونی باوکی و بی پاره‌یی زوری ئەزیه‌ت دابوو.

سیمون، بالا به‌رزیکێ قۆز بوو، قژیکی زه‌ردی هه‌بوو که بۆ سه‌ره‌وه هه‌لیده‌دایه‌وه، چاوه‌ شینه‌کانی گه‌وجانه و گه‌ش بوون، ورگی به‌ ئاسته‌م به‌رز بوو. به‌لام جله‌کانی هه‌میشه‌ شیک وه‌کو گوندیه‌ک به‌شداری ئاهه‌نگان بکات. پیده‌که‌نی، هاواری ده‌کرد، به‌ده‌م قسانه‌وه ده‌سته‌کانی ده‌جولاند، هه‌میشه‌ ڤوو خۆش و ده‌م به‌ خه‌نده ده‌تگوت نوینه‌ری گه‌رۆکی ریکلامانه، قه‌ناعه‌تی وابوو که ژیان ته‌نیا بۆ گالته‌ وگه‌پ دروست بووه. که ناچار بوایه، له به‌ر هه‌ر هۆیه‌ک، سنووریک بۆ گالته‌ و گه‌په‌کانی دابنیت، ئیدی سه‌ری دنیای لیده‌هاته‌وه یه‌ک و خه‌یالی ده‌رۆیی، چونکه‌ نه‌یده‌توانی خه‌فته‌ بخوات و خه‌مبار بیئت.

چونکه‌ نه‌بوونی و بی پاره‌یی زوری هه‌راسان و نیگه‌ران ده‌کرد، هه‌میشه‌ قسه‌یه‌کی دووباره‌ ده‌کرده‌وه، که بووبوو به‌ په‌ند و که‌وتبووه سه‌ر زاری خه‌لکه‌که‌ی ده‌ورو به‌ری:— ئەگه‌ر ده‌رامه‌تیکێ ده‌هزار فرانکیان داباما، ئاماده‌بووم بيم به‌ میرغه‌زه‌ب (جه‌لاد)!.

ئیدی کردبووی به‌ عاده‌ت سالانه‌ دوو هه‌فته‌ی له " تروفیل " به‌ سه‌ر ده‌برد، ئەم سه‌فه‌ر وگه‌شته‌ی خوی ناوانابوو: " وهرز ".

له‌وی، له " تروفیل " خزمی هه‌بوون که ئەم وهرزه‌ی له ده‌ف وان به‌سه‌ر ده‌برد، له مالی خۆدا ژووریکیان بۆ ته‌رخان ده‌کرد، له ڤۆژی گه‌یشته‌وه تا ڤۆژی گه‌رانه‌وه‌ی، له سه‌ر ته‌خته‌به‌ندی که‌ناره له‌لانه‌که‌ پیاسه‌ی ده‌کرد.

به‌کاوه‌خۆ ڤاویچکه‌ی ده‌کرد، ده‌سته‌کانی له‌ گیرفانی ده‌نان یان ده‌یخسته‌ پشته‌ی ودوا مۆدی جلکی له‌ به‌ر ده‌کرد. ئیله‌کێکی کال، بۆینباخیکێ تۆخ و شه‌پقه‌یه‌کی لار به‌ سه‌ر گوینیدا و جگه‌ره‌یه‌ک به‌ لا لیتویه‌وه.

شانبه‌شانی کیژان و ژنانی که‌شخه‌ و جوان ڤیی ده‌کرد، چه‌زی له‌ پیاوان نه‌ده‌کرد، به‌رده‌وام چاوی بۆ ژنان ده‌گێرا، چاوبازیکێ بی وینه‌ بوو، هه‌موو پشتیوانیکیشی له‌م کاره‌دا قۆزیه‌که‌ی بوو. له‌ دلی خۆیدا ده‌یگوت:— ئاقیبه‌ت له‌ ناو ئەم هه‌موو ژنه‌دا یه‌کێک ده‌دۆزمه‌وه که به‌ که‌لمک بی.

ئیدی لیره‌وه له‌وی ده‌گه‌را، زۆر متمانه‌ی به‌خۆ بوو که زۆر به‌ ئاسانی تووشی ئەو ژنه‌ ده‌بی، که بیکات به‌ پیاویکی ده‌وله‌مه‌ند.

پوژيکي دووشه ممه بوو که له بن ليوانه وه گوتی: - عه جهب، عه جهب، عه جايه ب...

که ش و هه وایه کی خوښی هه بوو، که شیکي ته موو زوی زهر د و شین که ده تگوت فینکی لیده باری، خه لکی به جلکی ئالا و والاوه به که ناره به رینه که دا بلاو بوو بونه وه، واده اته بهر خه یال باخیکه وگوله کانی ژنانن.

به له مین راو، به بایه وانه که وه بیه کانیا نه وه، له نزیکی که نار او که دا، به سهر ئاوه مهنده که داو له ژیر هه تاوی جوانی چیشته نگاودا، هیدی هیدی داده خزین، له پشتیا نه وه له ده ریا که دا، به له م وکه شتی دیکه هه بوون، جووله یان نه ده کرد، دیار بوو به رله وهی خو به قولایی ده ریا که دا بکه ن یان به ره و به نده ره که بینه وه ته مه لی گرتبوونی، ده تگوت گهرمی ئه و پوژه له جیگای خو چه قاندوونی و جووله یان نه ده کرد. که ناره کانی " هافر " له دووره وه، به هوئی مژ و دوومانه وه جوان دیار نه بوو، ههر دوو بورجی " سانتادریس " به م بهر و به و به ریه وه دیار بوون.

که بو جاری سنیهم تووشی بوو، له دلی خویدا گوتی: - عه جهب، عه جهب، عه جايه ب.

ههستی به نیگا وروانینه کانی کرد، روانینی ئافره تیکي پیگه بیوو، شاره زا وچاو قایم که خوی دهنوینی، چه ند پوژیک له وه بهر دیتبووی دیار بوو ئافره ته که ش له یه کیک ده گه پئی. ئه مه خاتوونیکي به ریتانی بوو، زور دریز و باریکه له بوو. له و به ریتانیانه بوو که سه فهر و گه ران قالی کردوونه ته وه و، سه فهری زور کردوونی به پیاو یان نیمچه پیاو. ئه م ئافره ته به متمانه و به ههنگاوی بچو که وه پئی ده کرد و جلیکی ساکار وپوشته ی له بهر ده کرد. به لام قزه که ی به جوړی ریکخرا بوو که وه کو هه موو کیژانی هاوړه گزی خوی مایه ی پیکه نین بوو. چاوه کانی جوان، گونا کانی زهق و سوور، له ددانه کانی دریز و هه میسه به دهره وه بوون.

بومبار که گه بیه به نده ره که، بله ز به ره و دوا گه رایه وه تا بزانی ئاخو بو جاری دووم ده بیینی. تووشی بووه وه، نیگایه کی ئاگرینی کرد، نیگایه ک به ئاشکرا ده یگوت: - فه رموو من ده خزمه تت دام.

به لام چون بدوینی... بو جاری پینجه م گه رایه وه، وهختی ئافره ته که ی له هه نبر خویدا بینی، چه تره که ی له ده ست به ربووه وه، بومبار دانه و بییه وه، هه لیگرته وه دایه دهستی وگوتی: - یاره مه تی هه یه خاتوونی من...

ئافره ته که به فونه تیکي ئینگلیزی ئاشکرا وه به رسقی دایه وه: - تو مروفتیکي باشیت.

ههر دووکیان روانیانه یه کدی، ژنه له شهر ما سوور بووه وه، ههر دووکیان بیده نگ بوون. به لام بومبار دهره تی هینا و گوتی: - که ش و هه وایه کی خوښ وجوانه.

ژنه به رسقی دایه وه: - ئا، به لی، زور جوانه.

ههر دووکیان حایر وحه په ساو، بیئوه ی بیر له وه بکه نه وه له ویندهر برؤن، له هه نبر یه کدیدا وهستان، ههنگی ئافره ته که جورته تی وه به رخونا وگوتی: - زور له م شاره ده میتیته وه؟

بومبار، به زهرده خه نه وه به رسقی دایه وه: - به لی، به که یفی خو مه وه، ده توانم به ناره زووی خو م بمیتمه وه.

ئه وسا، به پیشنیازیک غافلگیری کرد: - تا به نده ره که له گه لما دیی، دیمه نیکی زور جوانی هه یه.

به ساکاری وه لامی دایه وه: - چ قه یدییه.

شانبه‌شانی یه‌کدی که‌وتته ری، ئافره‌ته‌که به ره‌وتی سه‌نگین و پر متمان‌ه‌وه و بومباریش وه‌کو قه‌له‌موونیکه بهر له ویس‌ال‌خوی پر‌با‌کردبوو و، رییان ده‌کرد.

***

دوای سی‌ه‌یفان، گه‌وره‌بازرگانانی شاری "کان" سهر وکارتی سپی ده‌عه‌تنامه‌یان بو چوو که لئی نووسرابوو: "جه‌نابی پروسپیر و حه‌رمه‌که‌ی به شانازییه‌وه بو ئاهه‌نگی شه‌کراو خواردنه‌وه‌ی سیمون بومباری کورپان و خاتوو روبرتسونی بیوه‌ژن ده‌عه‌تتان ده‌که‌ن."

***

بووک و زاوا له پاريسدا گیرسانه‌وه.

ده‌سکه‌وت و ده‌رامه‌تی سالانه‌ی بووک له پازده‌هزار فرانک زیاتر بوو. سیمون بومبار، بو مه‌سره‌فی مانگانه‌ی خوی ته‌نیا چوار سه‌د فرانکی پیویست بوو. ئیدی ده‌بوايه بیسه‌لمینیت که ئاخو خوشه‌ویستی و قیانی بو بووک، ئه‌وه دینی که ئه‌و بره‌پاره‌یه‌ه‌لال بکات، زور به ئاسانی ئه‌وه‌ی سه‌لماند و به‌و ئاواته‌ی خوی گه‌یی.

له سه‌ره‌تاوه، هه‌موو کاره‌کان به ئاسانی ده‌رپویشتن، به‌لام خاتوو بومبار، هه‌ر به‌و ناسکیه‌ی خویه‌وه نه‌مایه‌وه، به‌ره‌به‌ره‌پووکایه‌وه، به‌لام به هه‌ر شیوه‌یه‌ک بوو ده‌یتوانی، بگات به مه‌رامه‌کانی خوی به بیئه‌وه‌ی هیچ داوایه‌کی ره‌فز بکری.

به فونه‌تیکه ئینگلیزیه ئاشکراکه‌ی خوی ده‌یوت: - ئه‌ سیمون گیان، با بخه‌وین.

ئیدی وه‌کو سه‌گی ده‌سته‌مو، له ئه‌مر و رای خانمه‌که‌یدا بوو. روبرتسون ده‌یزانی چی ده‌ویت، به شه‌و و به‌رۆژ، به شیوه‌یه‌ک که هیچ بیانویه‌کی بو نه‌ده‌هیشته‌وه.

قه‌ت جارێ له جاران هه‌لنه‌ده‌چوو، بیانوی به که‌س نه‌ده‌دا تا لومه و گازنی لیکات، قه‌ت رۆژی له رۆژان پووی گرژ نه‌کرد، ده‌یزانی چون قسان ده‌کات و له چ کاتیکا و به شیوازیک که داواکه‌ی ره‌فز نه‌کریته‌وه‌و قسه‌ی له به‌رد نه‌دری.

سیمون چه‌ند جارێک له‌زگ بوو قسه‌ی بشکینی، به‌لام له هه‌نبه‌ر ئاره‌زوو و داوا که‌مه‌کانی ئه‌و ژنه ده‌گمه‌نه‌دا، جگه له گوپرایه‌لی هیچ ده‌سه‌لاتیکی دیکه‌ی نه‌بوو.

به‌لام ویرای ئه‌و راموسانه ژن و میردانه‌یه‌ی که به‌ره‌به‌ره سارد ده‌بووه‌وه و له مانا ده‌که‌وت، چونکه گیرفانی هینده ئاوه‌دان بوو، که راموسان و نه‌وازشت و ئاشقینی باشتری ده‌ستبکه‌ویت، به پاریزه‌وه، به گوپره‌ی توانا، سللی له میبازی نه‌ده‌کرده‌وه.

مه‌دام بومبار، به غه‌ریزه‌ی میانه‌ی خوی هه‌ستی به‌وه ده‌کرد که چی له ده‌وربه‌ریا ده‌گوزه‌ری. رۆژی رایگه‌یاند که له مانت خانویه‌کی به کری گرتوه‌وه و له ئاینده‌دا بو ئه‌وینده‌ر ده‌گوازه‌وه.

ژیانی بومبار ناخوش بووبوو، هه‌ولیده‌دا، به شتی تره‌وه خوی بخافلینی و قه‌ره‌بووی بی ئافره‌تی بکاته‌وه. په‌ت و قولایی ده‌برد و ده‌چوووه‌پاوه‌ماسی، وای لیها‌ت ده‌یزانی که ماسی شه‌بووت حه‌زی له چ قولاییه‌که،

مه‌دام بومبار، به ئاراميه ئاساييه‌كه‌ى خۆيه‌وه به‌رسقى دايه‌وه:– له مووبه‌قه‌كه‌دا بووم ئاوم ده‌خواردده‌وه.
بيهوده هه‌وليدا خۆى هينوربكاتده‌وه و ئه‌و گومانه بسپرينته‌وه كه له‌گين بوو به ميشكى ژنه‌كه‌يا بيت، به‌لام
ئارامى و متمانه به‌خۆيى ژنه‌كه‌ى، دلنباى كرد، كه هيچ گومانىك له ئارادا نيبه.
پۆژى دواتر ، كه چوونه ژوورى نانخواردن، فيكتورين گوشتى له سه‌ر ميزه‌كه‌ دانا، كه خهريك بوو له
ژووره‌كه‌ وه‌ده‌رده‌كه‌وت، مه‌دام بومبار، ده‌ستى دريژ كرد و سكه‌يه‌كى داىي وگوتى:
– هانى كچه‌كه‌م، ئه‌مه هه‌قه‌كه‌ى دوى شه‌وته كه فرىا نه‌كه‌وتى وه‌ريبگريت.
كچه‌كه‌ سكه‌كه‌ى وه‌رگرت، خه‌يالئى پۆيى و ئاوه‌زى له هه‌وت كيوان ئاوابوو، به‌لام سيمون چاوانى ئه‌بله‌ق
بوون و ده‌مى داچه‌قى، خوئين له ده‌ماره‌كانيا وشك بوو.

به ئه سپايی به سه ریا دانه و بیه وه، لیوه سارده کانی نایه سه ر لیوه بی گیانه کانی.

سه گه که دهستی به لوران دن کرده وه، به جور ی دهینالاند به ندی دلی دهچراند.

دایکه که تا به یانی بهو حاله وه مایه وه، دوا ی ئه وه ئه نتوان ساقیرینی به خاک سپیردرا... دوا ی ئه وه به ماوه یه کی که م، له بیرکرا، که س له بونیفاشیو ناوی نه ده برد.

***

ئه نتوان پوی، نه برایه کی هه بوو توله ی بستینی، نه خزم و پسمامیکی هه بوو توله ی بکاته وه، ته نیا بوو، هه رخوی بوو، بویه ته نیا دایکه پیره که ی ناچار بوو بیر له توله بکاته وه.

له وه به ری که ندا وه که وه، په له یه کی سپی هه بوو، سه رنجی دایکه که ی راکیشابوو، به رده وام ته مه شای ئه وینده ری ده کرد. ئه و په له سپیه گوندیکی سردینی بوو، که ریگرانی کورسیکی قاشقونج په نایان ده بردی و ماوه یه ک له وینده ر خویان په نا دها تا هلیان بو هه لکه وئ بو ولاتی خویان بگه رینه وه و ئیدی خویان بزر بکه ن. دایکه ی داماو، زانی که " نیکولا رافولاتی" ی بکوژی کوره که ی په نای بر دووه بو ئه و گونده.

به دریزی پوژ، بیوه ژنی خه مین، له بهر په نجه ره ی ژووره که یدا به ته نیا هه لده تروشکا و ده پروانییه دوور و بیری له توله سه ندنه وه ده کرده وه. به لام ته گبیری چیه وکی یارمه تی بدات؟ به خوی پیره، پیی به لیواری قه بره وه یه، به لام به لینی دابوو، سویندی له سه ر ته رمه که خواردبوو، خو نه ده کرا ژیان بیته وه و هه تاهه تیه هه ر چاوه پروانی بکات. چ بکات؛ خه وی لینه ده که وت، ئارام وئو قره ی لی هه لگیرابوو. ئیدی زور به جدی بیری ده کرده وه، سه گه که ش هه ندی جار ده خه وت و هه ندی جار پووی ده کرده دووری دوور وده یلوران. له وه تای خاوه نه که ی دیار نه مابوو، وه کو ئه وه ی بانگی بکات به و ئاویه ده یلوران، ده تگوت پوچه حه یوانیه که ی نه یده ویست باوه ر به مردنی خاوه نه که ی بکات و نه یده توانی له بیری به رینه وه.

شه ویک، هه رکه سه گه که دهستی به نالینه که ی کرد، بیرو که یه ک، بیرو که یه کی شه رانی هوقیانه به میشکی پیره ژندا هات، تا به یانی ئه و بیرو که یه ی تاوتوی کرد. هه رکه پوژ بووه وه چوو بو کلپسا. له وی شه که ت و ماندوو له سه ر کاشییه که، له به رده م خوادا کپنوشی برد و لینی پارایه وه که دهستی بدات و هینده ی گور و تین بداتی که بتوانی توله ی کوره که ی سه نیته وه.

پاشان بو مال گه راپیه وه. به رمیلیکی کونی له ماله وه هه بوو، هه لیگیراپیه وه، به سنگ و به رد له ئه رزه که ی تووند کرد و سه گه که ی پیوه به ست و خوی به ژووره که یدا کرد.

به ژووره که یدا و به بهر په نجه ره که دا ده هات و ده چوو، چاوی له گونده دووره دهسته که ی که ناری سردینیا نه ده گواسته وه... بکوژی کوره که ی له وینده ر بوو.

بیوه ژن، وازی له سه گه که ی هینا، سه گی داماو پوژ تا ئیواری له حه په نه ده که وت، برسیه تی زوری بو هیتابوو، بو سبه ی به یانی پیره ژن ته نیا ئاوی دایه، پوژی دووه میش بووری، سه گه که لال و پال لیی که وت، خه ریک بوو له برسا ده توپی.

پوڙی سنیهم، سهگی دامو سهبری لیبرا، ئیدی به دهنگیکی گر کهوته وهرین. شهو به سهر چوو. پیرهژن تا بهیانی پوڙی چوارهمیش نهچوو به لایهوه، ههنگی چوو بو مالله دراوسیکانی، داوی کا وپووشی کرد، به باوهشیک پووشهوه گهراپهوه، جله کونهکانی میردهکهی دهرهینا به پووش ئاخنی، شیوهی بهشهریان وهرگرت، ئهوسا له ناو ههوشهدها، ستونیککی داکوتی وجله به پووش ئاخزراوهکهی پیوه بهست، به خهرقه وکونه پهپویان سهریکی بو دروستکرد.

سهگهکه به وای وپهوه کهوته تهمهشای پهیکهکه و له وهرین کهوت، ههچهنده له برسا لاکهی سهری دههات. ئهوسا چوو بو بازار، باسترمهیهکی رهشی دریژی کری و بو مال زقرییهوه. له نزیکی سهگهکهدا ئاگریکی کردهوه، باسترمهکهی له سهر برژاند، سهگهکه ههکه بوئی گوشتی برژاوی بهسهرهات، به جارئ شیت و هار بوو، کهوته مره مره وکف چهپاندن، خوی ههلهدها و دهیقورسکاند، لهزگ بوو زنجیرهکهی بیچریت.

گوشتهکه برژا، پیرهژن بردی و کردیه ملی پهیکهکه و توند بهستی، ههکه لهو کاره بووهوه، سهگهکهی بهردا، سهگهی تاین، به قهلهمبازیک خوی گهیانده پهیکهکه، قهپی به ملی پهیکهکهدا کرد، پارچه پارچهی کرد، ئهوسا کهوته کوردهوهو خواردنی گوشته پرش وبلارهکان، ئهوسا هاتهوه گیان پهیکهکه، کهله تیزهکانی له ملی گیر کرد، تا پارچه پارچهی نهکرد دهستبرداری نهبوو. کهس نهیزانی سهری پهیکهکه کیوه چوو.

پیرهژن لهویندهر وهستابوو، به ئاسوودهیی دهپروانیه ئاکامی ئهزمونهکهی، ئهوسا چوو سهگهکهی به بهرمیلهکهوه بهستهوه، تا پاشان ههمان ئهزمون و مهشق دووباره بکاتهوه.

دوای سی ههیفان مهشق و راهینان، سهگهکه بهوه راهات به زهبری کهلهکانی ئهو خوارده به لهزهته بهدهست بینی، بهلام پیرهژن چیتر وهکو جاران نهیدهبهستهوه، بهلکو به ئامازهیهکی خاوهنهکهی که فیبری کردبوو چون پهلامار بدات ونچیرهکهی ونجر ونجر بکات، پهلاماری پهیکهکهی دهدها، تهنانهت ئهگه گر گوشتیشی پیوه ههلهواسرابا، پاشان خاوهنهکهی به گوشتی برژاوا چاکهی دهدهایهوه.

سهگهکه ههکه زهلامیکی دیتبا، لینی دهچووه پیشهوه، ئازای دهکهوته لهرزین و تهمهشای خاوهنهکهی دهکرد، تا ئامازهیهکی بداتی و دهی لیبکات تا پهلامار بدات.

***

که پیرهژن ههستی کرد کاتی ئهوه هاتووه دهست به کار بی، بهیانیهکی یهکشه ممه چوو بو کلیسا، ئیعترافی کرد و قوربانی خوارد، ئهوسا جل و بهرگی پیره میردیکی داموای بهلهنگازی له بهر کرد و دهگه ل راوچییهکدا ریکهوت، دهگه ل سهگهکهیدا بو ئهوبهری کهنداوهکهی بهریت.

باسترمهیهکی برژاوی له جانتاکهی نا، سهگهکه دوو پوڙ بوو، هیچی نهخواردبوو. ناوبهناو جانتاکهی له سهگهکه نزیک دهخستهوه تا بوئی گوشته برژاوهکهی به دم و کهپوودا بجی و بهاروژیت.

خۆی و سهگه‌که‌ی گه‌بینه گوندی لونگوساردو، کورسیکای به هه‌موو پیچ و په‌ناکانیه‌وه بینی، تاقیبی مالی " نیکولا رافولاتی" له نانه‌وایه‌ک کرد، که وه‌کو جارن گه‌پابووه‌وه سه‌ر کاری دارتاشی و هه‌ر به‌ته‌نیا له دوو‌کانه‌که‌یدا بوو.

بیوه‌ژن، ده‌رگا‌که‌ی کرده‌وه، چاوی به‌دژمنه‌که‌ی که‌وت که له سوو‌چی‌کدا مژوولی کارکردن بوو. بانگی کرد:- نیکولا!...

نیکولا، ئاو‌ری دایه‌وه، پیره‌ژن سه‌گه‌که‌ی به‌ردا و ده‌ی لیکرد:- ده‌ی!... ده‌ی... په‌لامار بده... هه‌لیدره، بیخۆ! سه‌گه‌که‌ شیت و هار بوو، په‌لاماری دا، که‌لبه‌کانی له ملی کابرا نا، دای به‌عاردیدا، شه‌ره‌که‌ ته‌نیا چهند چرکه‌یه‌کی خایاند، نیکولا له به‌رده‌میا گرمۆله بوو، جووله‌ی لیب‌را و سه‌گه‌که‌ هیشتا هه‌ر گه‌رووی هه‌لده‌د‌ری. دووان له دراوسینان، گن‌پرایانه‌وه که هه‌ژاریک به سه‌گیکی ره‌شه‌وه له دوو‌کانه‌که‌ی نیکولا هاتووه‌ته ده‌ری و به‌دهم ریگاوه‌ خواردنی به سه‌گه‌که‌ی داوه.

شه‌وی پیره‌ژن بو مال‌ه‌که‌ی خۆی زق‌پیه‌وه‌وه ئه‌و شه‌وه تیر به‌چاوه‌کانی نووست.

1883/10/14

وهسیتنامه

پیشکشه شه به بول هیرفیو

دۆستایه تیه کی بته و له نیوان من و "رونیه دو بورنفال" چیبوو، گهنجیکی خوش مه شرف و روح سووک و خوشخوو بوو، سهر و سیمای بریک خه مین بوو، به چاوه گه شه کانی دیار بوو که ناگای له هه موو ئه و بویه ر و واریقاتانه هه بوو که له دهوریا روویانده دا. به ته بیعت بریک سرک و گوماندار بوو، ئه وهی بیناسیبا، دهیزانی که له ریا و روبینی و نیفاقی کومه لگه مه خمه لیه کان غافل نییه. زورجار ئه م قسه یه ی ده گوته وه:-
پیاوین شریف و ئابروومند نییه، یان به لای که مه وه، پیاو زور بی ئابروون، مه گهر به خه لکانی سپله و خویری و گه جهر و گوجهر وجه لویان به راورد بکرین.

زانیم دوو برای هه ن که هاتوچوی نه ده کردن، برایانی "دوکورسیل". وام گومان ده برد که له میردی دووه می دایکی بی، چونکه پاشناو و ناوی فامیلی له هی دوو براکه ی جیاواز بوو، بویان گیژابوومه وه که بویه ریکی غه ریب له و خیزانه قه ومییه، به لام من هیچم له و باره یه وه نه بیستبوو.

من ئه م کورهم زور به دل بوو، دۆستایه تیه که مان زور قول بووه وه. ئیواره یه ک، که ده گهل ئه واو له سهر خانه که ی ئه ودا شیوم ده خوارد، قسه رایکی شام که لی بیپرسم:- رونیه، تو له میردی یه که م یان دووه می دایکتی؟

رووی گرژ بوو، سوور هه لگه را، وه کو ئه وه بوو نه یه وی گری دلی بکاته وه، بو چهند چرکه یه ک ده می چوه کلیه وه و شله ژانی پیوه دیار بوو. ئه وسا بزیه کی خه مین وکال، که ئه مه یه کیک له سیفه ته کانی بوو، نیشته سهر لیوی وگوتی:- هاوړی ئازین، با هه ندی واریقاتی سهرت سه باره ت به ئه سل و فه سلی خوم بو بگیژمه وه، هیوادارم بیزارت نه که م، من تو به پیاویکی زیره ک ده زانم، هیوادارم ئه وه ی بو تی ده گیژمه وه، باندووری خرابی له سهر دۆستایه تیه که مان نه بی. خو ئه گهر هه شی بوو، ئه وا تو به خیر و من به سه لامه ت.

دایکم خا "دوکورسیل" ژنیکی وردیله، شهرمن بوو، میرده که ی به ته مای سهر وه ت و سامانه که ی خواستبووی، ئیدی ئه م ژنه به له نگازه ژیانیکی پر عه زاب وکول وکوفانی له گه لیا بردبووه سهر. ئافره تیکی روح سووک، خوی له ههر شهریک به دوور ده گرت و خوشره فتار و نه رم ئاکار بوو، میرده که ی که ده بوا بابی من بی، زور له گه لیا خراب بوو، زالم و به زهر و زهنگ بوو. تووره و توونده ته بیعت بوو، له و خه لکانه بوو که پنیان ده گوتن خانه دانی گوندی، دوی مانگیک له زه ماوه نده که یان، کابرا دهستی ده گهل کاره که ره که یان تی که ل کردبوو، ده گهل ژن وکیژی وهر زیره کانا رایده بوارد، وپرای ئه وهش دوو کوری له دایکم بوو، ئه گهر منیان ده گه لدا حیساب بکرا، ده بوون به سنیان. دایکم بیدهنگی هه لبژاردبوو، بیدهنگیه ک که بیدهنگی گورستان له ئاستیا ناکاته هیچ، ئیدی له سینه ری ئه و ماله پر هه راو هه نگامه یه دا، وه کو چون مشکیک خوی به په نا وپاساراندا ده کات، به و ئاویه ده ژیا، به چاوانی حیره تبار و سلوک وپر ترسه وه سهیری خه لکی ده کرد، دایکم نه ک ههر جوان، به لکو زوریش جوان بوو، قژی زهردیکی ئاویته به قاوه یی بوو، ده نگوت قژی به سه ده می ترسی به رده وامیه وه، کال بوو بووه وه.

یه کیک له دۆسته کانی ئاغای "دوکورسیل" که به به رده وامی هاتوچوی مالیانی ده کرد، ئه فسه ریکی خانه نشینی فه وجی سواره بوو، ئه م پیاوه پیوه دبیته، پیاویکی به هه بیته ده بی، هه م میهره بان و هه م به زاگون

دەبىت، خاوەن قەرار دەبىت، ئەم پياوھ ئاغای "دوبورنفال" بوو كە پاشناو و ناوی شۆرەتی خۆی پىنبەخشیم، نیشانەى دیسیپلین و زەبت و زاكونى بە قەد و بالا و جەستەى لاواز و سەمىلە رەشەكەيەو بەدى دەكرا، لىكچوونىكى زۆر لە نیوان من و ئەودا هەيە. ئەم پياوھ ئالوودەى خویندەنەو بوو، وەكو پياوانى دىكەى هاووعەسرى خۆى بىرى نەدەكردەو. يەكێك لە داپىرەكانى هاوپیى جان جاك رۆسو دەبىت، دەلێن ئەو پەيوەندییە كۆنە، سووكە باندۆرێكى لە سەر تەبیعەت و رەفتارى دوبورنفال هەبوو. هەر دوو كتیبى "بۆندى كۆمەلایەتى" و "هیلوییزی نوێ" ی ئەزبەر بوو. شارەزایی لە هەموو ئەو كتیبە فەلسەفیانە هەبوو، كە بە ماوھەيەكى كەم دواى شۆرش دژی داب و نەرىتە كۆن و یاسا رزىوھەكانمان و ئاكارى گەوجانەمان نووسرابوون.

وادیارە دایكەم حەزى لىكردووە. هەلبەتە ئەویش سەرى لەو بەزەمە خوراو. ئىدى ئەم پەيوەندییەيان بە نەپتى دەمىنیتەو و قەت رۆژى لە رۆژان نابیتە بايسى گومانى چ كەسێك. ئىدى ئەو ژنە بەلەنگاز و فەرامۆشكراو، ناچار دەبى وەكو چۆن خنكاو پەنا بۆ پووشكەش دەبات، بەو ئاوايە خۆى بەو پياوھەو هەلواسیت، پاشان دواى هاووعوشرەتێكى زۆر، هەموو شىوازی بىركردنەو و هزرینی كراو و مەیلی ئاشقینى ئازادانەى ئەو وەرگریت، لە بەر پارێز و ترسى خۆى، قەت رۆژێك جورئەتى نەكردبوو دەنگى خۆى بەرز بكاتەو. ئىدى هەر هەموو ئەم كۆل و كۆفانەى لە دلى خۆى پەستابوو و دای خستبوو.

براكانیشم هەمان رەفتار و مامەلەى بابیان لەگەل دایكیاندا كەردبوو. كەمترین هاوسۆزىان دەگەلدا نەكردبوو، چونكە بە جورە پىوستیەكى مالهەكەيان دانابوو، مامەلەى كارەكەريان دەگەلدا دەكرد. من تاقە كەسى ئەو مالباتە بووم كە خوشم دەویست و خوشى دەویستم.

كە مرد، من تەمەنم هەژدە سالان بوو. لێردا بۆ ئەوێ شتەكەت بە تەواوى لە نكەيان بى، دەبى ئەو بلىم كە مێردەكەى كۆپىەكى حوكمىكى یاسایى پىگەيى كەلە قازانجى دایكەم بوو، مۆلك و مال و سەرودت و سامانەكەى دایكەم لە هى مێردەكەى جیا دەكردەو، ئىدى بەو تەوانى بە كەمالى وىست و مەیلی خۆى و بە فەزلى زىرەكى و رژدى دادنوسەو، وەسیتی خۆى تۆمار بكات. بە هەموومانى راگەياندا كە وەسیتنامەى دایكەم لەلایە. بانگ كراين تا لە ناوهرۆكەكەى ئاگادارمان بكەنەو. من ئەمەم بە روونى لە بىرە، ئەوئەندەم لە لا عەيانە وەكو ئەوێ دەوینى روویدابیت. وەكو خۆى، دەقاودەق لە بىرە. دیمەنىكى زۆر بە شكۆ، درامى، سەيرو لە هەمان كاتدا مایەى تەوس بوو، هەمان ئەو یاخى بوونە دىر وەختەى، رەحمەتى لە خو گرتبوو كە لە گۆرەكەشیا داواى ئازادى دەكرد. هاواری ئەو بوونەوهرە چەوساوەیەى كە لە ژيانیا، بە كۆیلەيى ژیا، كۆیلەى داب و نەرىتەكانى مە، لە تارىكى قەبرەكەيەو، بىهۆدە هاواری بۆ ئازادى دەكرد.

ئەو كابرایەى وايدەزانى باوكەم، پياویكى زەلامى بە كەلەش و سىما خوینرێژ بوو، بە روالەت لە قەسەبى گەرەك دەچوو. براكانم دوو گەنجى بەهیزی بیست و بیست و دوو سالان بوون، هەر هەموویان لە سەر كورسیەكانیان روینشتبوون و بە ئارامى چاوەروانیان دەكرد. جەنابى "دوبورنفال" لەگەل ئیمەدا بانگ كرابوو، هاتە ژوورەووەو لە پشت منەو روینشت و خۆى بە پالتۆیەكەيەو پىچابوو، رەنگى زۆر زەرد بوو، ناو بە ناو سەرى سەمىلى دەجوو، كە ئەو كاتە خەرىك بوو سپى دەبوو، وام هەستەكرد، پىشبینى ئەوێ دەكرد كە چى روودەدات.

دادنوسه‌که، به شیش دهرگای ژووره‌که‌ی داخست و دواى ئه‌وه‌ی زهره‌فهر مۆر کراوه‌که‌ی هه‌لپچرې، که له ناوه‌رۆکه‌که‌ی بیئاگا بوو، ده‌ستی به‌ خویندنه‌وه کرد.

له ناکاوا هاوریکه‌م رابوو، چوو بۆ لای کۆمه‌دیه‌که‌ی و کاغه‌زیکى کۆنى لیده‌ره‌یتنا، کردیه‌وه ماچیکى دوور و دریژی کرد و له سه‌رى رۆیى: - ئا ئه‌مه وه‌سیتنامه‌که‌ی ره‌حه‌تى دایکه‌م:

" من که له خواره‌وه ئیمزاکردوه " ئان ماری جینیفیف ماتیلد دوکروالوس " م که ژنى شه‌رى " جان لیو پولد جوزیف گوتران دو کورسیل " م، لیره‌دا به‌ که‌مالی توانای ئه‌قلی وه‌سته‌ییمه‌وه، گوزارشت له دوا ئاره‌زووی خۆم ده‌که‌م، یه‌که‌م داواى بوردن له خواى خۆم ده‌که‌م، هه‌روه‌ها داواى بوردن له پونیه‌ی کورم ده‌که‌م، بۆ ئه‌و شتانه‌ی که ده‌یلیم، به‌لام باوه‌رى ته‌واوم هه‌یه که کورپه‌که‌م خاوه‌نى دلێکی گه‌وره‌یه و له واقیعه‌که تیده‌گات و ده‌مبوریت. من به‌ دریژیی ژیانم تالووم چه‌شتووه، خیرم له خۆ نه‌دیتووه، جان دواى هه‌زار ویه‌ک حساب خواستم، زه‌ماوه‌ندى ده‌گه‌ل کردم، پاشان بیزاندمی، فه‌رامۆشى کردم، چه‌وساندمیه‌وه و به‌رده‌وام خیانه‌تى لیده‌کردم. من لێ ده‌بوورم، به‌لام قه‌رزاربارى ئه‌و نیم.

دوو کورپه‌ گه‌وره‌که‌م که‌م و زۆر هاوسۆزیان نه‌ده‌کردم، هه‌رگیز هه‌ستم به‌ خۆشه‌ویستیان نه‌کردوه، به‌ جۆرى مامه‌له‌یان له‌گه‌لدا ده‌کردم وه‌کو ئه‌وه‌ی نه‌مناسن، له‌ ناچاریا به‌ دایکی خۆیانان ده‌زانیم، له‌ ژياندا ئه‌ركى خۆم ده‌رباره‌یان ئه‌نجام داوه، به‌لام هه‌ست ده‌که‌م له‌ دواى مردنم، به‌ هه‌چ جۆرى قه‌رزارباریان نیم، چونکه‌ په‌یوه‌ندى خوین، به‌ بى‌ میهر و مه‌حه‌به‌تى پیرۆز و به‌رده‌وام نه‌ تامی هه‌یه نه‌ مانا. مندالی بیوه‌فا و سه‌پله‌ به‌ رای من زۆر له‌ خه‌لكانى بیگانه‌ که‌متره، بگره‌ تاوانباریشه، هه‌رگیز مافی ئه‌وه‌ی نییه‌ ده‌ره‌ق به‌ دایکی خه‌مسارد و بى‌ موبالات بى.

هه‌میشه له‌ به‌رده‌م پیاوان و یاسا زالمانه‌کانیاندا، له‌ هه‌نهر خوه نامرۆقانه‌کانیاندا، له‌ به‌رده‌م بىر وه‌زره‌ پیشه‌وه‌خته و پووچه‌کانیاندا له‌رزووم، ئیستاش که ده‌چمه‌ به‌رده‌م خواى خۆم منه‌تم به‌ هه‌چ نییه له‌ هه‌چ شتیک ناترسم و دواى مردن هه‌ر ریا و پوینیه‌کی نه‌نگینی به‌شه‌رى له‌ خۆ داده‌مالم و گوزارشت له‌ بیری خۆم و له‌ ناخى خۆم ده‌که‌م و به‌ که‌مالی ئازادى ئیمزای ده‌که‌م.

بۆیه هه‌رچی مولک و مال و سه‌روه‌تیکم به‌ گویره‌ی قانون هه‌یه، بۆ خۆشه‌ویست و پارزانه‌که‌ی دلم بۆ پبیر دوبرنفال به‌ جیدیلیم، تا پاشان کورپه‌ ئازیزه‌که‌مان، پونیه سوودی لى بدینیت.

(ئه‌م ئاره‌زووه له‌ چه‌کێکی دیکه‌ی په‌سند کراوا، وه‌کو پاشکوی وه‌سیتنامه‌که‌ گوزارشتی لیکرا بوو).

له‌ به‌رده‌م قازى بالادا، زانا به‌ دل و ده‌روون، که ده‌نگم ده‌ژنه‌وى و پارزی دلم ده‌زانى، دان به‌وه‌دا دهنه‌م که ئه‌گه‌ر ئه‌و هه‌موو میهر و مه‌حه‌به‌ته‌ راستگۆیانه و پایه‌داره‌م له‌ عاشقه‌که‌م نه‌دیتبا، ئه‌گه‌ر له‌ باوه‌شى ئه‌ودا، بۆم ده‌ر نه‌که‌وتبا که خاوه‌ند به‌شه‌رى بۆیه دروستکردوون که یه‌کیان خۆشبویت و پشتی یه‌ک بگرن و هاوسۆزی ده‌گه‌ل یه‌کیدایا بکه‌ن و له‌ ته‌نگانه‌دا مشوورى یه‌ک بخۆن، ئه‌وا نه‌فه‌رم له‌ هه‌موو بوون، له‌ ئه‌رز و ئاسمان ده‌کرد.

بابی هه‌ر دوو کورپه‌ گه‌وره‌کانم ئاغای دو کورسیله، ته‌نیا رونیه له‌ ئاغای دوبرنقاله، رچام له‌ قاپی خواوه‌ند ئه‌وه‌یه که ئه‌م باب و کورپه، راوه‌ستاو بکات، تا مردن به‌ خۆشه‌ویستی بژین و له‌ قه‌بره‌که‌ما، یادى به‌ خیرم بکه‌نه‌وه.

ماتلید دوکروالوس.

ئاغای دوکورسیل لە سەر کورسییەکەى هەستا و هاواریکرد: - وەسیتنامەیهکی شیتانەیه.

هەنگی ئاغای دوبورنفال چووھ پیشی و بە دەنگیکى دلیر و بنجبر گوتى: - من پيیر دوبورنفال، دان بەوھدا دەنەم کە نیوھپۆکی ئەم وەسیتنامەیه دروستە و بە موو خیلافی نییەو، من ئامادەم ئەمە لە بەردەم ھەر ئینسانیکدا بسەلمینم و ، بەو نامە و کاغەزانە بیسەلمینم کە لە لامن.

ئاغای دوکورسیل بەرھو پووی چوو، وام وینا دەکرد بە گژ یەکدا بچن، لە ھەنەبەر یەکدا وەستان، مێردەکە درێژداھۆلیکی کەتە و ئەوی دی باریکەلەیهکی لەرزۆک بوو، مێردەکەى دایکم بە دەمە لالکێوھ گوتى: - تو پیاویکی خویریت!...

پيیر دوبورنفال، بە راویژیکی تووند و بنجبر گوتى: - لە جیئەکی دی یەکدی دەبینین قوربان، لە میژ بوو، پیوھ بووم تەمییت بکەم و بە سەر و گوئیلاکتدا داگژیم، بەلام حەزم نەدەکرد ئەو ئافرەتە بەلەنگازە، کە تو ژیانەت کردبوو بە ژەرھ و قوزەلقورت، ناپرەحەت و نیگەرەن بکەم.

ئەوسا ئاوپری لای منی دایەوھ وگوتى: - تو کورپی منى، دى لە گەل منا؟ مافی ئەوھم نییە بە خورتى بتبەم، بەلام ئەگەر بە ئارەزووی خۆت لە گەلم بیی، ئەمەیان شتیکی دییە.

بەبى ئەوھى هیچ قسەیهک بکەم دەستیم گوشى، بە دوو قولى وەدەرکەوتین، ھەلبەتە نیوھى ئەقلم رۆیى بوو. دواى دوو پۆژ، دوکورسیل لە دوئیلیکدا دەگەل دوبورنفال دا کوژرا، براکانم بو ئەوھى حەیایان نەچی بیئەنگ بوون. من پیش وەختە نیوھى ئەو میراتەم دانى کە لە دایکەوھ بووم مابووھوھ و ناو وشۆرەتی باوکی خۆم ھەلگرت و دەستبەردارى ئەو ناو و شۆرەتە بووم کە قانون وشەرعیەت دایبوومی و لە بنەپەتا ھى من نەبوو.

بەلام ئاغای دوبورنفال، پینچ سال لەمەپیش مرد، تا ئیستاش خەفەتی بو دەخۆم.

ھەستا، چەند ھەنگاویکی نا، ئەوسا لە بەردەمدا وەستا و گوتى: - بەلى، من دەلیم وەسیتەکەى دایکم جوانترین و راستگویانەترین کاریکە کە لە دەست ئافرەتیک بیئ، تۆش بیئ وانییە؟

ھەر دوو دەستم بو درێژ کرد وگوتم: - بەلى بە دلنیاييەوھ ھاوړیم...

کۆتەرە

ژووریکی چکۆلە میوان، هەر چوار دەوری پەردە ئەستور بوو، بۆنیکى نەرمى لیبەرز دەبوو، سوپاکە دەگرا، چرایەک لە سووچیکە دەنرابوو، رۆشناییە خەوالووەکەى، دەیدا لە دوو کەس کە خەریکی شەو قسان بوون.

خودانى مالهە، پیرەژنیک بوو کە قژی سپی بووبوو، بەلام لەو تەرە پیرە جوانانە بوو کە پیریان پیو دیار نییە و پیست و دەم و چاویان لووس و ساف، لە کاغەزیکى نەرم و بۆندار دەچى، کە بۆنەکەى گەشە بە گیان دەبەخشیت... پیرەژنیک بوو کە دەستیت ماچ دەکرد، بۆنیکى سووک دەچوو بە کەپووتا. ریک وەکو بۆنى بۆدرەى سۆسەنى فلورانسى کە سەرى قوتوووەکەى دەکەیهو.

بەلام پیاووەکە، دۆستی کۆن بوو، هەر بە سەلتى مابوووە و ژنى نەهینابوو، برادەریک بوو هەموو هەفتەیهک پەیدا دەبوو، هاوڕی سەفەر بوو. هەر ئەوەندە وھیچی دی.

تەقربەن یەک خولەک بوو لە قسان وەستابوون، هەردووکیان تەمەشای ئاگرەکیان دەکرد، لەو دۆستانە بوون کە بەبى قسەش لە یەکدی حالى دەبوون و خەون و خەيالى یەکتريان دەخویندەو.

لە ناکاوا کۆتەرەیهک قەرچە قەرچى پیکەوت، کۆتەرەیهکی گەورە بوو کە رەگ و ریشەکانى گریان گرتبوو، لە ناکاوا هەلبەزیهو بو سەر سوپا کەنازاییهکە، ئەوسا بۆ ناو هۆلەکە دەرپەری و بەسەر فەرشەکەدا غل بوووە و گری لیدەبوووە.

پیرەژنە کە هاواریکی لیبەرز بوووە بە پەلە هەستا تا هەلیت، بەلام هاواریکەى بە پیلاووەکەى کۆتەرە گرتوووەکەى بۆناو سوپاکە گێرایهو و بە بنى پیلاووەکەى وردە پشکو پەراگەندەکانى رامالى.

دوای ئەوەى کۆتەرەکە کۆژینرایهو کارەساتەکە کۆنترۆل کرا، بۆنى بۆسو بە هۆلەکەدا بلاو بوووە. دوای ئەوەى کۆتەرەکە خرایهو ناو سوپاکە، پیاووەکە کە لە هەنەر ژنەکەى هاوڕییدا دانیشتبوو، تەمەشایهکی کرد و بە دەم بزەیهکەو گوتى: - ئا ئەمە، شتیکی وەکو ئەمە، بوو بایسى ئەوەى هەرگیز ژن نەهینم.

ژنە تەمەشایهکی کرد، واقى ورم، بە کونجکاوئى ئەو ژنانەو کە دەیانەوئى هەموو رازیک لە بنج و بناوان بکەن، ئەو ژنانەى کە تەمەنیان هەلدەکشی، کە حەزەدەکەن هەموو رازیک بزنان، لى پرسی: - چۆن؟

پیاووەکە گوتى: - ئەمە چیرۆکی خۆی هەیه، چیرۆکیکی خەمناک و قیزەون و دزیو.

***

زۆرجار هاوڕی کۆنەکانم سەریان لەو ساردییه دەسورما کە کەوتبوو بەینى من و یهکیک لە باشترین هاوڕییانم بەنیوی جولیان... نەیانەزانى چۆن دوو هاوڕی گيانى بە گيانى و دلسۆز، چۆن لە ناکاوا بەو ئاوايه لیکدی دوور دەکەونەو. بەلام بوەستە با بۆتى باسبکەم. جارێن من و ئەو پیکەو دەژیاين، بى یهکدی هەلمان نەدەکرد؛ دۆستایه تیمان هیندە خوڤبوو، هیچ شتیکی نەیدەتوانى لیکمان بکات. شەویک کە هاتەو، خەبەرى دامى کە گوايه ژنى خواستوو. ئەو هەوالەم هیندە لەبەر گران بوو، وەکو ئەو بوو دزی یان خیانهتى

ليکړدېم. که برادره که ت ژن دیني ئیدی هه موو شتیک ته او دهبی و دهبړیته وه. چونکه له و حاله دا ژن غیره دهکات، نه و غیره یه، هه رگیز ریگای نه و دؤستایه تیه روحی و هاودلییه توخه ی نیوان دوو پیاو نادات.

به خو ت دوزانی خانمه که م، خو شه ویستی چند توخیش بی، ژن و میرد له باری دهر وونی و نه قلییه وه هه همیشه لیکدی غریب و در دؤنگن، نه مانه دوو ره گزی جیاوازن، یه کیکیان سه رکوتکار و نه ویتریان سه رکوتکار وه، ناغا و کویله، هه ندیجار نه میان و هه ندیجار نه ویان، هه رگیز یه کسان و هاوتا نابن. به تاسه وه دهستی یه کدی دهگوشن، به لام هه رگیز راستگویانه دهستی یه کدی ناگوشن، گوشینیک که دل بکاته وه، که له کانگای دله وه هه لبقولیت، به هیز و پیاوانه بیت. جا پیاوانی ئاقل له جیاتی نه وه ی ژن بینن و مندا ل بخنه وه تا له پیریا به هانایانه وه بچن، مندا له کانیان فهراموشیان دهکن، هه قه له دؤستی راسته قینه بگه رین، تا له پیریا هاوفکری یه کدی بکن که نه مه ته نیا له نیو پیاواندا چنده بیت.

نه نجام جولیا نی هاوریم ژنی هینا. ژنه که ی خشکوک بوو، نه فسووناوی وقژ زهردی قژ لول، گوشتن، ژیا نی لی هه لده قولاً، له هه موو نه وه ش گرینگر هه ستم دهکرد، میرده که ی دهبه رستیت.

له هه وه له وه هاتوچوینام که مکرده وه، دهرسام ئاسیو به په یوه ندییه گهرم و گوره که یان بگه یه نم، هه ستم دهکرد من له و بهینه دا زیادم. که چی نه وان، زوریان لوتف دنواند و به ردهوام دهعهه تیان دهکردم و مجامه له یان دهکردم.

به ربه ره، سیحری نه م ژیا نه ئارام و هاوبه شه ئیغرای کردم، زورجار بو شینو دهچومه نک وان، که شه وی بو مال دهگه رامه وه، بیرم له وه دهکرده وه که منیش وه کو هاوریکه م بکه م، ژنیک بینم، هه ستم به چولی و خه مناکی ماله که م دهکرد.

پیده چوو زور یه کیان خوش بوویت، لیکدی جیا نه دهبوونه وه. ئیواره یه ک جولیان نامه یه کی بو ناردم که بو شینو خواردن بچمه مالی نه وان، چووم. پیی گوتم: - هاورئ، من دوی شینو به کاریک دهرؤم، تا سهعات یازده نایه مه وه، به لام له سهعات یازده ی ته واودا دهگه ریمه وه، جا حه زده که م له لای بیرتا بمینیته وه و ئاگات لی بیت.

ژنه گه نجه که ی بزه یه کی کرد وگوتی: - به هه رحال من پیشنیازی نه م دهعهه ته ی توم کرد.

ته وقه م له گه لیدا کرد وگوتم: - لوتف و چاکه ی خو ته ... تو روحه که ی ...

هه ستم کرد، دؤستانه و بو ماوه یه کی زور قامکه کانی گوشیم، که هیچ بایه خیکم پینه دا. له دهوری خوانه که رؤنیشتین. جولیان سهعات هه شت به جی هیشتین.

هه رکه نه و رؤبی، هه ستم کرد جوړه ئیحراجیه ک له نیوان ژنه که ی و مندا چیبوو. چونکه قهت به ته نیا وبه دوو قولی نه مابووینه وه، هه رچه ند رؤژ به رؤژ به یمنان خو شتر و متمانه مان به یه کدی زیاتر دهبوو، به لام نه م بوونه دوو قولیه خستبوومانیه هه لویتستیکی تازه وه.

له هه وه له وه باسی هه ندی شتم کرد که بو نه و و به لای نه وه وه ئالوز بوو، هه ندی شتی بی بایه خ ته نیا بو پرکردنه وه ی بیده نگیه که بوو. هیچ وه لامیکی نه دایه وه، به لام له وبه ری سوپاکه وه و له هه نبه ری مندا

پرونیشتبوو، سهری داخستبوو، به دوو دلپیهوه دهپروانی، لاقیکی دابووه بهر ئاگرهکه، خه یالی دژوار بر دبوویهوه. که خه یالدامن وشکی کرد و هیچ بیریکی تور هاتی تیا نه ما، بیدهنگ بووم.

سهیره، مروف جاری وا هیه هیچ شتیکی پی نییه بیلیت. من ههستم به شتیکی تازه ده کرد لهم جه وه دا، شتیکی نه بینراو، نازانم گوزارشتی لیبکه م، ئەم ئینزاره نهینییهی که له نیازین په نهانت ئاگادار ده کاته وه، ئیدی چ نیازی باش و چ نیه تی خراپ، که به رانبه ره که ت سه باره ت به تو هیه تی.

ئەم بیدهنگیه دژواره ماوهیه که به رده وام بوو، ههنگی بیرتا پیی گوتم: هاوړی قلاشکه ریبه که بخه سوپاکه وه، خه ریکه ده کوژیته وه. ئیدی ده رکی سندوقی ئینزنگه که م، که ریک وه کو ئەم سه ندوقه ی تو دانرابوو، کرده وه و گه وره ترین کوته ره دارم ده رهینا و نامه سهر ئەو کوته رهیه ی ناو سوپاکه که نیوه ی زیاتری سووتابوو. ههنگی بیدهنگیه که بالی به سهر دا کیشاینه وه.

دوای چه ند خوله کیک کوته ره که گری گرت، خه ریک بوو دهم و چاومان ده سووتا. ژنه ی گه نج چاوی هه لپری و ته مه شای منی کرد، جوړه غوربه تیک به نیگا کردنه که یه وه دیار بوو، گوتی: - ئیستا ژووره که زور گهرم بووه، با برۆین بو ئه وی بو سهر ئەو ته خته.

پرویشتن.

له ناکاوا، چاوی له دور چاوم بری و گوتی: - ئەگه ر ژنیک بیت بلن خو شی ده ویی چ ده که ییت؟

حه په سام، وه لامم دایه وه: - ئەوه ی راستی بی قه ت بیرم له شتی واهی نه کردو وه ته وه، ئەمه جگه له وه ی که وه ستاوه ته وه سهر ئەوه ی ئافره ته که کی بیت.

له قاقای پیکه نینی دا، پیکه نینیکی وشک، تووره و له رزوک، پیکه نینیکی درۆینه. ئەوسا له سهری پوی: - پیاوان قه ت پوژنی له پوژان جوړه تیان نه بووه، هه میسه ترسنوک بوون.

بیدهنگ بوو و ئەوسا له سهری پوی: - کاک پولس قه ت له ژیانندا خو شه ویستیت کردو وه؟

گوتم به لی، پوژنی له پوژان عاشق بووم. گوتی: - بوم بگیړه وه بزانه چوون بوو.

چیرۆکیکم بو گیرایه وه. زور به وردی گوئی راده دیرا. زور جاریش به ئاماژه گالته ی پیده کردم. له ناکاوا گوتی: - نا! تو هیچی لینازانی، به رای من دل داری و فیانی راسته قینه و دروست ئەوه یه دل په ریشان ده کات، میشک جام ده کات؛ پیویسته - نازانم چوون گوزارشتی لیبکه م؟ - پر مه ترسی و به تالوکه بیت، ته نانه ت تاوانی له پیناودا بکریت، ده بی جوړه خیانه تیک بی، مه به ستم ئەوه یه هه موو له مپه ریکی پیروژ و یاسا و پریسا و دو ستایه تیه کی برایانه و گیانی به گیانی له پیناودا بن پی بنری، دل داریه که هیدی، ئاسان، بیوه ی و یاسایی بی، به دل داری ده زانیت؟

نه مزانی چ وه لامیکی بده مه وه، له دلی خو دا ئەو وته فه لسه فییه م دووباره ده کرده وه: - ئەی ده ماغی میینه، ئەوه تا له خزمه تودام!

بیموبالاتی به سیمایه وه دیار بوو، نیازه گلاوه کهی دهشارده وه، پالی به سهرینه کانه وه دابوو، راکشا، ئەوسا پالکەوت و سەری نا به شانمە وه، چونکه ماکسیه کهی هەلدرا بووه وه گۆره و بییه ئاوریشمه سووره کانیم ده بیینی که تیشکی ئاگره که ناوبه ناو لیی دها و هیئده ی دی به رجه سته ی ده کرد.

دوای تۆزی گوتی: - ده ترسینم؟

گوتم نا. ههنگی به هه موو بوونیه وه خۆی دا به سەر سینگما و، بیئە وه ی ته مه شام بکات گوتی: - ئەدی ئەگەر من پیم گوتیت، من خۆشم دهوویی چ ده کهیت؟ به رله وه ی فریای هیچ وه لامیک بکهوم، هەر دوو باسکی له گهردنم هالاند ودهمی له نیو ده م نا.

ئاه خانمه ئازیزه کهم، دلنیا به که ئەوه م پینخۆش نه بوو، هیچ له زه تیکم لینه ده بیینی! چیه! یانی خیانهت له جولیان بکه م؟ و بيم به عاشقی ئەم ئافره ته چکۆله شیت وکه چره و ومه کربازه، که سوور ده مزانی ئافره تیکی زۆر شه هوانی و به ئالۆشه و میرده کهی به شی ئەو ناکات و پپی تیر نابیت! ئاماده یه به به رده وای خیانهت بکات، فیئل بکات، ئیدیعیای قیان و خۆشه ویستی بکات، ئیدی میوه حه رامه که له خشته ی بردبوو، وای لیکردبوو سل له خیانهت نه کاته وه، حیساب بو دۆستایه تی و وه فای دۆستایه تی نه کات! نا نه خیر، ئەمه ده گه ل مۆرالی مندا تیکی نه ده کرده وه. به لام ته گیری؟ چاو له یوسف بکه م! ئەوه ده وریکی زۆر گه و جانه یه، به لکو زۆیش قورسه، ئیدی جۆش و ئالۆشی ئەو ئافره تانه ی تاوی به ریان دها له سهریان ئارامی له بهر بری بوو. کورم دهوئ ههست به جۆشی ماچی قوولی ئەو ئافره ته نه کات که ئاماده بی خویت رادهست بکات...

... ئەنجام، هەر یه ک خوله کی دی... تیم ده گه ی، وانیه؟ هەر یه ک خوله کی دی پی چووبا... ئەوا من... نا، ئەو... مخابن، ئەو... یان هه رکه سیکی دی، که له ناکاوا له دهنگیکی ترسناک راپه رین.

کوته ره که، به لی، کوته ره که خانمه کهم، ته قییه وه و له سوپاکه وه ده رپه ری، به هۆله که دا بلاو بووه وه و که وته سهر فه رشه که و له ژیر ته خته که دا گیرسایه وه و خه ریک بوو گری ده گرت.

وهکو شیت راپه ریم، له و کاته دا که خه ریک بوو کوته ره نیوه سووته که م بو ناو سوپاکه ده گنرپه وه، له ناکاوا ده رگا کرایه وه! جولیان بوو، زۆر به که یف دیار بوو، هاواری کرد: - من ئازادم، کاره که م ته واو بوو، دوو سه عات بهر له کاتی خۆی ته واو بوو.

به لی خانمه کهم، ئەگەر ئەو کوته ره یه نه بووایه، تووشی ئەو تاوانه ده بووم، که به خۆت ده زانی له گین بوو چ ئاکامیکی لی بکه ویته وه.

بۆیه لیبرام قهت له و جۆره هه لویسته دا نه گیریم. دوای ئەوه هه ستم به ساردی مامه له ی جولیان کرد. دیار بوو ژنه که ی ده یویست به ینمان تیکبات و دۆستایه تیه که مان نه یه لیت. ئیدی به ره به ره له ماله که ی دووی خسته مه وه و چیتر یه کمان نه ده بیینی. بۆیه نابی سهرت له وه بسورمی که من بۆچی ژنم نه هیئاوه.

قهلبه گهوههران

مسیو لانتان، له ئاههنگ و شهوبیریهکی جیگری به پویه بهری دایه ره کهیدا، ئەو کیژهی بینی بوو، ئیدی به دلّ نا، به سه د دلّ حهیرانی بوو بوو. ئەم کیژه کیژی نوژداریکی گوندنشین بوو که چهند سالیگ بوو، مردبوو، دواى مردنی بابی، له گه ل دایکیا بۆ پاریس باریان کردبوو، دایکی هاتوچوی چهند ماله بورژوایهکی گه ره که که یانی ده کرد به و ئومیدهی شوویه کی باش بۆ کیژه کهی بدوزیتته وه. ئەم دوو ئافره ته هه رچه نده فه قیر حال بوون، به لام زور سه لار و سه نگین بوون. کیژه که له و ئافره تانه بوو که هه ر کورپیکی ئاقل به ئاواته وه ژيانی خوئی پی بسپیریت و بیکات به شه ریکی ژيانی خوئی. جوانیه خورسکه کهی ئەفسوونی فریشتهی پیبه خشی بوو، ئەو بزه ناسکه که له لیوی ئاوا نه ده بوو، رهنگدانه وهی دل و دهروونه بیگه رده کهی بوو.

ئیدی هه مووان سه لاواتیان له دیداری دها، ستایشیان ده کرد، ئەوانه ی ده یانناسی، به رده وام ده یانگوت: - خه نی له و که سه ی ئەم کیژه ی به نه سیب ده بیته، هه رگیز له م باشتری ده ست ناکه وی.

مسیو لانتان، که کارمهند و فه رمانبه ری وه زاره تی ناوخو بوو، مووچه و ده رامه تی سالانه ی سی هه زار و پینج سه د فرانک بوو، خوازینی کیژه ی کرد و کاره که یان سه ری گرت.

ژیانیکی کامه رانی له گه لیدا به سه ربرد، ژنه که ی به راستی کابان بوو، به و ده رامه ته ماله که ی وه کو گول به ریوه ده برد، خه لکی وایانده زانی ده سترۆ و ده وله مه ندن، زور به باشی به میرده که ی را ده گه یی، زیاد له پیویست نازی هه لده گرت، به ده وریا ده هات و نه وازشی ده کرد، پیاوه ش به مه خو شحال بوو، رۆژ به رۆژ پتر پمووده ی ده بوو، هه رچه نده شه ش دانه سال بوو ژن و میرد بوون، به لام پیاوه ی تاین، هیشتا وه کو هه وه لی زه ماوه نده که یان خو شی ده ویست، هیه چ گله ییه کی گه وره ی لی نه ده بوو ته نیا دوو گازی بچووک نه بیته: یه کیکیان ئەوه بوو زور حه زی له چوونه شانۆ بوو و دووه میان حه زی له کرینی خشل وجه واهیراتی قه لب بوو.

دهسته خوشکه کانی (هه ندی ژنی ده ناسی، که ژنی فه رمانبه رین بچووک بوون) ئەمانه هه موو جارێ بلیتی شانۆیان بۆ ده کری و لوجییان بۆ ده گرت، به تاییه تی ئەگه ر شانۆیه که تازه بوایه. ئیدی په لی میرده که ی ده گرت به خورته ی بوایه یان به خواشته له گه ل خویدا ده یبرد، که ئەمه ی، به تاییه تی له دوا ی کاری رۆژانه، زور له بهر گران بوو، بۆیه داوا ی له ژنه که ی ده کرد که له گه ل یه کیک له دهسته خوشکه کانی بروت بۆ ئەو نمایشانه و له گه ل ئەواندا بگه ریتته وه، له پیشا نه ده هاته رهدا و ئەم کاره ی به په سند نه ده زانی، ئەنجام ملی دا و ئەو ئه رکه ی له کۆل میرده که ی کرده وه میرده ی تاینی کۆلیک منه تبار کرد.

ئەم شانۆ دۆستیه، خو جوانکردن و رازانه وهی ده ویست. له راستیدا جل و به رگه که ی ساکار و جوان بوو، به زه و قیکی ناسک هه لبژیرد رابوون، جوانیه ناسکه که ی، خه نۆلییه به رده وامه که ی، به و جل ه ساکارانه وه هینده ی دی جوانتری ده نواند، به لام دوو به ردی به نرخ ی ده قه ری راینی له گوئی ده کرد که تامی ئەلماسیان دها، رستیک مرواری قه لبی له مل ده کرد، چهند مووچه وانیه کی مه عده نی له ده ست ده کرد که وه کو زیرو گه وه هه ران ده ره وشانه وه.

که میزدهکە ی ئه و گه وهه ر دۆستیه ی ئه و ی ده بینه، زۆر جار پینی ده گوت: گیانه که م، که تو توانای کرینی خشل و گه وهه رین ئه سلت نییه، پیویست به وه ناکا ئه م خشل و گه وهه ره قه لبانه به خۆته وه بکهیت، تو خۆت خشل و گه وهه ری خۆرسکت هه یه، جوانی و سه لاریه که ت هه موو خشل و گه وهه ری دنیا دینن.

ژنه که ی به ئارامی پیده که نی و ده یگوت: - چ بکه م، حه زم لییه تی، به خۆم ناوه ستم. ئه مه خالی لاوازی منه، خۆ من ده زانم تو راسته که یه، به لام ته بیعه ت ده رمانی نییه، نایه ته گۆرین.

ئه و جا ملوانکه یه کی مرواری به ده سته وه ده گرت، هه لگیرو وه رگیزی ده کرد، وه کو بلوور به ده سته یه وه ده دره وشایه وه، پیشانی میزده که ی ده دا و به ئاو و تاو ده یگوت: - ته مه شا... چه ند جوانه، سه د سویند بخۆی که ئه سله، سویند ناکه وئ.

میزده که ی به ده م بزه پیکه نینه وه ده یگوت: - گیانه که م، به راستی ته بیعه تیکی قه ره جانه ت هه یه.

هه ندیجار که هه ردووکیان له ماله وه ده بوون و له بهر سوپاکه دا و به ده م چا خوارده وه رۆده نیشتن، ده چوو جانتا چکۆله چه رمه که ی ده هینا، که مسیو لانتان ناوی نابوو " جانتای قه لبه شتان " ئیدی یه ک به یه ک خشل و گه وهه ره قه لبه کانی ده ردینا وهینده به تامه زرۆبیه وه ته مه شای ده کردن، وه کو ئه وه ی له زه ت له نه یبیه کی قوول ببینیت، زۆر جاریش هه ر بۆ پیکه نین ملوانکه یه کی له ملی میزده که ی ده کرد و پر به دل پیده که نی و ده یگوت: - ئه یه رۆ چه ند کۆمیدیت.

هه نگی به نازو نه وازشته وه خۆی له ئامیزی ده هاویشت و به تاسه وه ماچی ده کرد.

شه ویکی زستان، چوو بۆ ئو پرا، که گه راپیه وه له سه رما هه لده لهرزی، بۆ سبه ینی تووشی کۆکه بوو، برکی کرد، سینه پالۆی گرت، له جیدا کهوت، دوا ی هه شت رۆژ مرد.

مسیو لانتان، چی وای نه مابوو خۆی له قه بره که ی باویت. هینده ی خه فه ت بۆ خوارد له زه رفی یه ک هه یقدا سه ری پاک سپی بوو. ئیدی کار و پیشه ی بوو به گریان، له به یانبیه وه تا ئیواری هه ر ده گریا. پیکه نین و ده نگ و ره نگ و ئه فسوونی ژنه که ی له به رچاوی نه ده ره وییه وه. رۆژگار، گری کول و کۆفانه که ی دانه ده مرکانده وه، که هاوکاره کانی ده هاتن بۆ لای و سه ری قسه و باسی ئاساییان داده مه زراند، ئه و دلی پر ده بوو، گۆنکانی سوور هه لده گه ران، که پووی گرژ ده بوو، پوندک ده زاییه چاوانی و له هۆرژنی گریانی ده دا.

ژووری ژنه که ی هه ر به ده قی خۆیه وه مابوو، مسیو لانتان ده سته ی له هه یچه وه نه دابوو، هه موو رۆژی ماوه یه کی له ویدا و به یادی ئه وه وه به سه ر ده برد، هه موو شته کانی، جل و به رگه که ی به ده قی خۆیانه وه له جیی خۆدا مابوون. ئیدی ژیانی لی ته نگ بوو، موچه که ی که کاش ده یخسته قولی مستی ژنه که یه وه، به شی هه موو پیویسته کانی مالی ده کرد، ئیستا به شی مه سه رهی خۆشی نه ده کرد، له دلی خۆیدا و به ترسه وه ده یگوت باشه چۆن ئه و ژنه ده یتوانی به و پارهیه مال به رپوه به ری، هه موو رۆژی باشترین شه راب و خۆشترین خواردن ئاماده بکات، له کاتیکا ئه م به هه مان ده رامه ت ناتوانی هه ر بیریش له و شتانه بکاته وه.

که وته قه رز و قۆله، زۆری نه برد ته واو لات بوو، رۆژیک که هیشتا یه ک هه فته ی بۆ سه ری مانگ مابوو، گیرفانی به ته واوه تی به تال بوو، فلس و عانه ی پینه ما، لیبرا شتیکی بفرۆشیت، یه کسه ر ئه وه ی به خه یالدا هات که له گه وهه ره قه لبه کانی ژنه که یه وه ده ست پیبکات که هه م پارهیه کی بیته ده ست و هه م له کۆلیان بکاته وه.

چونکه له ناخی دلّوه چهزی له مخشل وگوهه ره قهلبانه نه ده کرد، بویه نهک هر به دیتنیا قهلس ده بوو، به لکو وای ههست ده کرد که بیره وه ریبه کانی ژنه نازیزه که شی له بهر چاو ده خه ن.

ماوه یه کی زور به نیو خشل و گوهه ره قهلبه کانی ژنه که یدا گه را، خشله کان زور بوو، چونکه ژنه که ی به تایبه تی له و ماوانه ی پیش مردنه که یدا، پارچه یه کی له و گوهه رانه ی ده گه ل خویدا دینایه وه. ئیدی بریاری له سهر ملوانکه گوره که گیرسایه وه، که به مه زهنده ی خو ی حهوت ههشت فرانکیان ده کرد، چونکه هینده وه ستایانه دروستکرا بوو و هونه رکاری تیدا کرابوو، له ئه سل ده چوو.

له گیرفانی نا و به ره و وه زاره ت که وه ته ری، به دهم ریوه چاوی بو جه واهیر فروشیک ده گیرا که جیگه ی متمانه بی، نه جام گه یبه بهر دووکانیک، به شهر میکه وه خو ی به ژوردا کرد، شهرمی له وه ده کرد که ئه م شته که م بایه خه ی بو فروشتن هینا وه، که نیشانه ی ئه وپه ری لاتی ئه و بوو، که چهزی نه ده کرد که س پی بزانیته، به فروشیاره که ی گوت: - بیزه حمه ت پیم نالی ئه مه بای چه ند ده بی؟

جه واهیر فروشه که، گه ردنبه نده که ی لیوه رگرت، ئه م دیو و ئه و دیوی کرد، له ده ستیا هه لیسه نگاند، ئه وسا ده ستی دایه زه ره بی نیک و که وه ته ته مه شاگردنی، ئه وسا شاگردیکی گازکرد و بریک فسکه فسکی ده گه لدا کرد، گه ردانه که ی له سهر میزه که ی دانا، که میک دوور که وه ته وه و له دووره وه ته مه شای کرد، تا وردتر بهر زهینی بدات و مه زهنده ی لیبگریته.

مسیو لانتان، له وه هموو ورد بوونه وه و هه لسه نگاندنه بیزار بوو و له زگ بوو هاوار بکات: - ئه وه هموو ورد بوونه وه و هه لسه نگاندنه ی ناوی، به خو م ده زانم که قه لبه و بایه خیکی ئه و تو ی نییه.

که کابرای گوهه ر فروش، نه یه یشت ئه و قسه که ی بکات، له ناکاوا گوتی:

- جه ناب، ئه م گه ردنبه نده، بای دوازه تا پازده هزار فرانکه، به لام تا من تا نه زانم چون گه ییوه ته ده ستی تو، ناتوانم بیکرم.

مسیو لانتان، له سهرسامیا چاوی په ریبه تو قی سه ری، هه ردوو چاوی ئه بله ق بوون، ده می داچه قی. ئه وسا به نه باوه ریبه وه گوتی: - چون؟! ... ئه وه به راسته؟

یاروی گوهه ر فروش، له سهرسامیه که ی تینه گه یی، بویه به راویژیکی وشک گوتی: - ئه گه ر باوه ر ناکه ی، بیبه بو دووکانیکی دی به لکو زیاترت بده نی، من به ش به حالی خو م له پازده هزار فرانک پترت پیناده م. ئه گه ر له وه ی پتریان نه دایتی، بیهینه وه بو خو م.

مسیو لانتان، حایر و چه په ساو ملوانکه که ی وه رگرت وه و رویی. له دلی خویدا، ده یویست به ته نیا بی و زیاتر بیری لیبکاته وه، وه ختی گه یبه سهر جاده که، پیکه نین زوری بو هینا، چیوا ی نه مابوو له قاقا بدات.

له دلی خویدا گوتی: - که پیاویکی خه شیمه، ئه مه چتو گوهه ر فروشیکه! وادیاره گوهه ری قه لب و ساغ لیکدی جیا ناکاته وه!

که گه یبه ده روازه ی شه قامی ناشتی خو ی به دووکانی گوهه ر فروشیکی دیکه دا کرد، هه رکه چاوی به ملوانکه که که وت، گوتی: - ئه ها! من ئه م گه ردانه یه ده ناسمه وه، ئه مه له لای من کرد راوه.

مسیوق لانتان، په شوکا و پرسى: - باشه ئه مه چهند دهکات.

- قوربان من کاتى خوۋى به بیست و پینچ هزار فرانکم فرۆشتووه، ئامادهم به ههژده هزار وهرى بگرمهوه، به مهرجى بزائم چۆن دهستى تو کهوتووه، چونکه یاسا وا دهخوازى.

مسیوق لانتان، که له زگ بوو ئه قلى تیک بچیت، دانیشست وگوتى: - به لام، به لام قوربان، باش ديقه تى بده، چونکه من تا ئیستا به قه لیم زانى بوو.

گه وهر فرۆشه که گوتى: - قوربان، ده توانى ناوى خوتم پى بلییت؟

- به سه رچاو، نیوم لانتانه، فه رمانبه رم له وه زار هتى ناوخو و ئه دره سه که م ۱۶، شه قامى شه هیدانه.

گه وهر فرۆشه که، تو ماره که ی کرده وه، چهند لاپه ریه کی هه لدايه وه وگوتى: - ئه م ملوانکه یه له ۱۸۷۶/۷/۲۰ دا به ئه دره سی خانم لانتان، بو خانووی ژماره شازده ی تاخى " گه ره گ " شه هیدان نیردراره.

هه ردووکیان، روانیانه یه کدى، یارووی فه رمانبه ر چه په سا و کابرای دووکاندار به گومان بوو. یارووی گه وهر فرۆش گوتى: - ده توانى، ئه گه ر پسووله یه کت بو ئیمزا بکه م، بو بیست و چوار سه عات ئه م ملوانکه یه م له لا به جییلایت؟

مسیوق لانتان له بن لیوانه وه گوتى: - هه لبه ته. چ قه ییدییه.

پسووله یه کی له گه وهر فرۆشه که وه رگرت و وه درکه وت، به دهم ریوه قه د ونووشتى کرد وله گیرفانى نا. له شه قامه که په رپییه وه وه هر زوو گه راپیه وه، ریگا که ی گوم کردبوو، رووی بو شه قامى توپلری، له پروبارى سین په رپییه وه، دووباره ریگا که ی لیتیکچوو بوو، بو شه قامى شانزلیزی گه راپیه وه، هه ولی دها بچیته بنج و بناوانی ئه م کاره. ژنه که ی! ئه و پارهییه نه بوو که ئه و شته گرانبه هایه بکری، که واته ده بی ئه م ملوانکه یه دیارى بووبی! دیاریی! له کیوه؟ و بوچی و له هه نبه ر چیدا؟

له ناوه ندی شه قامه که دا وه ستا، گومانیکى ترسناکی تیورپوکا - ئه و، ژنه که ی؟ که واته هه موو خشل وزیرو زه نبه ره کانی دیکه شی دیارین، هیچیان قه لب نین! هه ستیکرد ئه رزه که له ژیر پینیا ده له رزی، دره خته که ی به رده می خه ریکه ده که وئ، هه ر دوو ده ستی به رزکردنه وه و ته پ که وته سه ر ئه رزه که، له خو چوو.

له خه سته خانه یه کی ئه و نزیکانه وه خو هاته وه، تومز چهند ریوییه ک (رییوار) هه لیان گرتبووه وه بو ئه وینده ریان بردبوو. هه نگی بو مال زقپییه وه، ده رکه ی له خو داخست و تا ئیوارى هه ر گریا، وه کو بارانى بوهارى فرمیسیکی رشت. ده سته سپرکی په ستابوو ده مییه وه تا هاوار نه کات و ده نگی ده رنه چیت. ئه وسا هیلاک و شه که ت، خه مین و دلبرین پالکه وت و خه ویکى قوول بریدییه وه.

به یانى تیشکی هه تاوه که بیدارى کرده وه، ویستی بروات بو دهوام. بیتاقه ت بو، توانای ئه وه ی نه بوو بو دهوام بروات، بویه عوزرنامه یه کی بو سه روکی دایه ره که ی نووسی که ئه و روژه ی بو بکات به مؤله ت، ئه وسا بیرى که وته وه که ژوانی ده گه ل گه وهر فرۆشه که دا هه یه، له شه رمه زاریدا سوور بووه وه، ماوه یه کی زور ده بیروه وه چوو. خو نه ده کرا نه چیته وه به لای ملوانکه که وه، ئیدی خوۋى گوپری وله مال وه درکه وت.

که شینکی یه جگار خۆشبوو، که ههتاو له شارهکهی دهدا، دهتگوت پیدهکه نیت. خه لکی دست له گیرفان، به سهر جادهکاندا دههاتن و دهچوون.

مسیو لانتان، که ئه و خه لکانه ی بینی له دلی خویدا گوتی: - پیاو که دهوله مهند بی چهند ئاسووده یه! پاره هه موو خه میک له دل ده بات، پاره دار ده توانی بو ههر کوپیه کی بوی بروت، سه فهر بکات، بی دلی خوی نه کات... خه می دل به با بدات، خوزیا منیش دهوله مهند ده بووم!

برسیه تی زوری بو هینا، دوو پوژ بوو زه وادی نه چوو بووه سهر زار. به لام گیرفانه کانی به تال، له نه بوونیدا ئه سپی له ناویاندا سه وزه لی خانمیان ده گوت. ملوانکه که ی وه بیر هاته وه، هه ژده هه زار فرانک! هه ژده هه زار! که پاره یه کی موله!

به ره و شه قامی ناشتی نشیو بووه وه. به شوسته که ی بهر دوو کانه که دا دههات و دهچوو. هه ژده هه زار فرانک! بیست چه لان هه ولیدا بچیته دوو کانه که وه، به لام شهرم پی پیده گرت و ژیان ده بووه وه.

زوری برسی بوو، تاقه پولیکی پینه بوو، له ناکاوا غیره تی وه بهر خو نا، بو ئه وه ی ژیان نه بیته وه، به ز له شه قامه که په پیه وه و خوی به دوو کانی گه وه ره فرۆشه که دا کرد.

کابرای دوو کاندان، هه رکه چاوی پی که وت، به په له به پیره یه وه چوو و کورسیه کی بو دانا و به ریزه وه، به روویه وه پیکه نی، شاگرده کان به شادییه وه لی خربوونه وه.

کابرای گه وه ره فرۆش گوتی: - قوربان من تاقیبی خوم کردوه و سه رچاوه ی ملوانکه که م بو ساغ بووه ته وه، بویه من له سهر قسه ی خوم و ئاماده م به هه ژده هه زار فرانک هه لیبگر مه وه.

مسیو لانتان، به دمه لالکیوه گوتی - زور باشه قوربان.

یاروی گه وه ره فرۆش، هه ژده ئه سکه ناسی له قاسه که ی دهره ینا، ژماردی و ئه وسا دای به لانتان که پسوله و گریبه سته که ی ئیمزا کرد و به دهسته له رزۆکه که ی له بهرکی خوی نا.

که گه ییه بهر دهرگا که وخه ریک بوو وه دهرده که وت، ئاوپیکی لای کابرای گه وه ره فرۆشی دایه وه که هیشتا بسکه ی سمیلی دههات، به چاوانی شوپه وه گوتی: - بری خشل و گه وه ره ی دیکه م هه ن که له هه مان سه رچاوه وه گه ییوه ته من، ده یانکریت؟

کابرای بازرگان، سهری دانه واند و گوتی: - به لی قوربان.

ههنگی یه کیک له شاگرده کان، وه دهرکه وت و له قاقای پیکه نینی دا، شاگردی دووه م له پیکه نینا روندک زاییه چاوانی و که پووی سوور بووه وه.

لانتان، به وپه ری خوینساردی و پوخساری سوور هه لگه راوه وه گوتی: - بو تی دینم.

سواری عه ره بانه یه ک بوو، پویی پاشماوه ی گه وه ره کانی بو بینیت.

دوای سه عاتیک گه راپیه وه، هیشتا نانی نه خوارد بوو، به دوو قولی دانیشتن تا گه وه ره کان، پارچه پارچه فه حس بکه ن و له سهر نرخه کان پیکه ون، ته قریبه ن هه ره موویان له هه مان سه رچاوه بوون.

لهم کاتهدا لانتان کهوته گهنگهشهی نرخهکان، پهست دهبوو داوای دهکرد، که تواماری فروشتنهکانی بکاتهوه، تا نرخهکان بهرزتر دهبوونهوه، دهنگی بهرزتر دهبوووه.

گواره گورهکان بایی بیست هزار فرانک بوون، مووچهوانهکان بایی سی و پینچ هزار فرانک بوون، موستیله و مهالیاکان بایی شازده هزار فرانک وگهردنبهندیکی زومرووت و یاقووتی شین بایی چوارده هزار بوو. یهک ئەلماس و زنجیر، بایی چل هزار فرانک بوو، هر هه موو به سه ریسه کهوه بایی سه د وهه شتا وشهش هزار فرانک بوو.

بازرگانهکه، به پراویژیکی سادهی پلار ئامیزهوه گوتی: - وادیاره پهحمهتی هه رچی دار و نه داری هه بووه، دوایییه به خشل وگوهه ران.

مسیو لانتان لیبراوانه بهرسقی دایهوه: - ئەمهش شیوازیکه له شیوازی پاره وه بهرهیتان.

پاش ئەوهی قهول و قه راریان دهگه ل یاروی مشتهدیدا کرد، که پوژی دواتر ئەو جهواهیراته له محهک بدرینهوه، پوویی.

که گه ییه سه ر جادهکه، ته مه شایهکی ستوونی فاندومی (مینیومینتیک بوو) کرد، وهکو ئەوهی ستوونی شیرینی بی، چه زیده کرد پییدا هه لگه پری (ستوونی شیرینی، ستوونیکه شیرینییهکی به سه روهیه ته نیا ئەوانه دهیگه نی که پییدا هه لده گه پری)، ههستی ده کرد قالبی ئەوهنده سووک بووه، ده توانی به سه ر په یکه ره به رزه کهی ئیمپراتوردا باز بدات.

پوویی و خوئی به خوارنگه ی قوازان دا کرد، فراقینی له وینده ر خوارد، بوتلی شه رابی بیست فرانکی خوارده وه.

ئوسا سواری په یتونیک بوو، سه ریک به ناو لیزه واردا سووراپه وه، به چاوی سووکه وه ته مه شای عه ره بانه کانی ده کرد، پر به دل چه زیده کرد هاوار له ریباره کان بکات و بلیت: - منیش دهوله مه ندم، خاوه نی دوو سه د هزار فرانکم!

له ناکاوا وه زاره تخانه کهی وه بیر کهوته وه، داوای له په یتونه وانه که کرد که بو ئەوینده ری بیات، به دلی خوشه وه خوئی به لای سه روکه کهیدا کرد و لیبراوانه گوتی: - ئەزه نی هاتووم ئیستیقاله بکه م، دهست له کار بکیشمه وه، ئەمرو میراتیکی سی سه ده هزار فرانکم پییرا.

ئوسا پوویی، خواحافیزی و خاترخوازی له یهک به یهکی هاوکاره کانی کرد و باسی پروژه کانی ژیانی تازهی خوئی بو کردن و ئوسا خوئی به کافیهی ئینگلیزیدا کرد تا له وی شیو بخوات.

خوئی له ته نیشت پیاویکه وه بینیه وه که به پوالهت له ئه رستوکراتان دهچوو، که خواردنیان بو دانرا، دهگه ل ئەو جوامیره دا کهوته گفت وگو، به دم قسانه وه تی گه یاند که تازه میراتیکی چوارسه د هزار فرانکی پییراوه.

ئو شه وه بو یه که مجار له ژیا نیا که یفی به ئوپراخانه هات و تاکو به یانی دهگه ل ئافره تین ئەهلی رابواردندا، رابوارد. دوی شهش هه یقان ژنیکی سه لار و داوینپاکی هیتا، به لام ژنیکی هینده شرنده ودهمه وه ر و زمان دریز بوو، که ژیانی لیکرد به ژه هری مار.

۱۸۸۳/۳/۲۷

رېگريکي کورسيکي

ليړه واره که هيدی هيدی به ناو ليړه واری " ناييتون " دا ه وراز دهبووه وه، دار سهروه کان، که له بهر زيا جياواز بوون، که پر وقوبيه يه کی پانی دروستکردبوو که به سهر سهرمانه وه دهينالاند، جوړه نالین و ناخنيکی به رده وامي خه مناکيان لي بهرز دهبووه وه، به دسته راسته وهش، هه مان حالی دسته چه پ بوو، قه دی باريک و راستی درهخته کان، که بای لووتکه کان خوئی به ناوياندا ده کرد، وهکو ئورگونیک ئه و ئاوازه خه مناکه ی ليپه رز دهبووه وه.

دوای سی سه عاته ری، ئه و ستوونه دريژانه (دار سهروه کان) به ره به ره که مېوونه وه، ناوبه ناو ليړه و له وئی دار سنوبه ريکی چه تر ئاسای دوور له درهخته کانی دی ده بينرا، که وهکو سه يوانیکی گه وره ی سه وزی توخ کرابووه وه. له ناکاوا گه ييه ئاقاری ليړه واره که، سه د مه تريک له بهرزی ئه و پارپه ووه بوو که ده چوو بوؤ دؤلی " نیولو " ی چؤل وهؤل.

له سهر ئه و دوو لووتکه به رزه وه که ده يروانيه پارپه وه که، چند کؤنه درهختیکی شيواو، وهکو پياواني پيشقه رهؤل، که پيش ئاپورای دوای خوئیان ده که ون، خوئیان قوت کردبووه وه و به و ئاوايه به و بهرزييه دا هه لگه راین. که ئاورمان دايه وه ههر هه موو ليړه واره که مان به دی کرد که له ژيرمانه وه پاکشابوو، له دووره وه له ئامانيکی که سک ده چوو، که قه راخه کانی خه ريک بوو خوئی له ئاسمان ده سوو، تاویری لووس و رووته ن له ههر چوار ئالييه وه ده وری دابوو.

دریژه مان به ريکردن دا، دوای ده خوله کیک گه يينه پارپه وه که. ههنگی ديمه نی غه ريبی ده قه ره که سه رنجی پاکيشام. له دوای ليړه واریکی دی، دؤلیک هه بوو که له ژيانما دؤلی وه هام نه بينی بوو، تا چاو برده کات ههر تيشه لان بوو، تيشه لانیک که ده فرسه خان دريژ بوو، ده تگوت له نیو دوو زنجيره چياي بهرزا که ههر يه که يان دوو هه زار مه تر بهرز بوو، هه لکه ندراره، تاقه داریکی تيا به دی نه ده کرا، ئه مه دؤلی " نیولو " بوو، مه لبه ندی ئازادی له کورسيکا، قه لای سهخت و له گرتن نه هاتگ، که داگيرکه ران نه يانتوانی بوو، خه لکه چيا نشينه کانی لي درېکه ن.

ياوه ره که م گوتی:- هه موو چه ته و ريگره کان په نا بو ئيره ديئن.

دوای ماوه يه کی که م خویمان له قولایي ئه و دؤله چؤل وهؤلده دا، ئه و دؤله هه ره جوان و وینا نه کرييه دا بينی يه وه. نه گيايه ک، نه رووه کیک، يه کپارچه تات و هه له مووت. تا هه ته ری چاو ده شتيک بوو که تات و گرانيتی ره خشان، تيشکی ئاگرینی خور، وای داغ کردبوو، ده تگوت به ئانقه ست به سهر ئه و هه لديره چيايه به ردينه وه هه لواسراوه، که ئاورپی لای لووتکه کان ده ده يه وه، واکت ده ورپی، له دووره وه، له چه پکه مه رجانی سوورباو ده چی، چونکه هه موو که پک ولوتکه کان، له بهر دی گرانيته، ئاسمان به سه ريه وه وه نه وشه ييه کی توخه، چونکه له و لووتکه غه ريبانه وه نزیکه، له بهرچاو ده سپرته وه. له خواره وه گرانيته که وه ييه ره خشانه کان، که به سه ریا ده روین، ده لئی له ژير پیماندا هه لده ورن وده بريسکينه وه. دؤل و خه رهنديکی قول و پيچاوپيچ له دسته راستمانه وه هه يه، که ئاویکی به خورپی پر هاره و هاره ی پيدا ده روا ت. ئیدی له ژير ئه و گه رما و رو ناکيه دا، به ناو دؤلیکی گه رمی گه رم، وشک و چؤل که وتبووین که ئه و ئاوه به خوره، ده يکرد به دوو به شه وه و

هەرچی دهکرد نهیده توانی ئهم تاویرانه نهرم بکاتهوه، ئیدی ویل و سهرگهردان خوی به تون و درزهکاندا دهکرد، بیئتهوهی به تاویرهکان بویری.

له ناکاوا له سهمتی راستمانهوه خاچیکی دارینی بچووک به دیارکوت که له ناو کهلهکه بهردیکا چهقینرابوو. دیار بوو یهکیکیان لیژهدا کوژرابوو، به یاوهرکهه گوت:- باسی چهته و ریگرانی لای خوتانم بو بکه.

گوتی:- یهکیکی زور به نیو بانگ و دریانم به نیوی " سانتا لوسیا " دهناسی، چیرۆکی ئهوهیانت بو دهگیژمهوه.

***

بابی له شهپیکدا کوژرا، یاروی بکوژ، گهنجیکی ههمان شارۆچکه بوو، ئیدی " سانتا لوسیا " و خوشکهکهی به ته نیا مانهوه، سانتا لوسیا گهنجیکی لاواز و شهرمن، وردیله، بی باشار و زوربهی کات نهخوش و لهشبهبار بوو. هیچ نیازیکی توله ئهستاندنهوهی بابی دهرنهدهبری، ههموو کهس و کار و خزم و خویش سهریان کرده سهری که تولهی بابی بسهنی، بهلام گوئی له ئاستی ههپهشه و تکاکانیان خهواند.

ههنگی، به گویرهی داب و نه ریتی کونی کورسیکان، خوشکهکهی که تووره بووبوو، ههموو جله پهشهکانی لی شاردهوه تا جلکی تازهیهباری بو مردوویهک له بهر نهکات که تولهی نهکرایتتهوه، ته نانهت گوئی بهو تهوهینهش نهدا، له بری ئهوهی دهست بداته تفهنگهکهی بابی که هیشتا سوار و له سهرپی بوو، خوی خزنده مالهوه و نهدههاته دهرهوه، چونکه جورتهتی ئهوهی نهبوو پروبه پرووی نیگای تهوسامیزی گهنجانی شارۆچکهکه ببیتتهوه.

چهند مانگیک بووری، لهوه دهچوو، تاوانهکهی به تهواوتهی بیر چووبیتتهوه، دهگهل خوشکهکهیدا، له مالهوه دهژیان.

پوژیک ئهوه پیاوهی که گومانی لیدهکرا بابی " سانتا لوسیا " ی کوشتبوو، زهماوهندی کرد، پینهدهچوو سانتا ئهم ههوالهی بهلاوه گرینگ بی، بهلام زاوا، ههر بو خو نواندن و سینگ دهرپه راندن، بهدهم ریگاوه بو کلیسا، به ئانقهست به بهر مالی ئهوه دوو سیوییهدا دهپوات.

برا و خوشک، له بهر پهنجهرهی مالهکهی خویاندا ههندی شیرینیان دهخوارد، سانتا لوسیا، کاروان و کهژاوهی زهماوهندهکهی بینی که به بهرمالی واندا دهبووری. له ناکاوا ئازای کهوته لهرزین، ئهوسا به بیئتهوهی چ قسهیهک بکات ههستا، نیشانهی خاچی کیشا، تفهنگهکهی که به سهر موغهیرییهکهوه ههلواسرابوو، برد وله مال وهدهرکهوت.

پاشان که ئهوه بویهرهی دهگیژایهوه دهیگوت:- خویشم نازانم چیم به سهر هات، ههستمکرد ئاگریک به دهمارهکانما دهپوات، ههستم کرد ئهوه ئهرکه و بانگم دهکات، خوم پینهگیرا، چووم تفهنگهکهم له ناو دهوهنه چارهکهی سهر ریگای " کورت " شاردهوه.

دوای سهعاتیک به دهستی خالی زفرییهوه، لی به روخساری مات و ماندووی ئاسایی گهراپهوه. خوشکهکهی لهو باوهردها بوو که به تهمای هیچ نییه، بهلام که شهو داهاات دیار نهما.

قەرار بوو، ئۇو شهووه، دژمنهكههه دهگل ههر دوو شايهدهه ژن ماره كردنهكههيا به ريگاي " كورت " دا تئيه پريت.

بهدهم گوراني وبهزم وخوشبويهوه، به ريگاكهه دا هاتن، سانتا لوسيا له ناكواا لئيان دهرپهري و دهنگي دان و چاوي له دور بكوژهكه بري و گوتي:- ئه مه ئه و روزهيه كه چاوهروانم دهكرد.

له مهودايهكي نزيكهوه گوللهيهكي پيوهنا و سينگي ديوا و دهرکرد. يهكيك له شايهدهكان پئي وهغارپوه نا، شايهدهكهه دي كه تهمهشاي دهكرد گوتي:- چيت كرد سانتا لوسيا.

ئوسا ويستي بلهز بو كورت بروات و خهلكي لي هانبدات، بهلام سانتا لوسيا، هاواري ليكرد:- له جي خوت بجولئيت، لاقت دهشكينم. چونكه تا ئه و كاته سانتا لوسياي به ترسنوك دهزاني، گوتي:- ههدت چييه!

به بهردهميا رويي، بهلام يهكسهه كهوت، گوللهيهك به لاقه كهوت.

سانتا لوسيا، چووه دياري و گوتي:- تهمهشايهكي برينهكهت دهكهم، ئه گهر سووك بي ليرهت به جيديلم، بهلام ئه گهر كوشنده بيت، دهتكورم.

به وردى روانيه برينهكهه، پئي وابوو سهخت و كوشندهيه، بهكاوهخو تفهنگهكهه سوار كرد و ئوسا داواي له بريندارهكه كرد كه شايهتمان بهيني و، به گوللهيهك ميشكي پزاندم...

روژي دوايي وهبهندهه كهوت.

دهزاني پاشان ئه م " سانتا لوسيا " يه چيكره؟

پوليس هه موو مالباتهكهيان دهستهسهه كرد. مامه ره به نهكهيان، به بيانوي ئه وهه كه برازاكهه بو توله ئه ستاندهوه هانداوه، گرت، له زندانيان تووند كرد وكهس و كاري كوژراوهكه سكالايان له سهه تومار كرد. لي له زندان هه لهات و ئه و يش دهستي دايه تفهنگ و دواي برازاكهه كهوت و وه ليروهاران كهوت.

دواي ئه وه سانتا لوسيا، ههر هه موو ئه وانهه كوشتن كه ماميان به گرت دابوو، چاوي دهرهينان تا بين به پهند بو خهلكي و تاكيد له سهه شتيك نهكهن كه به چاوي خويان نه يانديبيت. هه موو كهس وكاري مالباته دژمنهكهه كوشت و، له ژياني خويا چوارده پوليسي كوشت و مالي نه يارهكاني خوي سووتاند و، تا مرد به يهكيك له ريگر و چهته هه ره خهتهه و ترسناكهكان به نيوبانگ بوو.

***

هه تاو به رهو ئاوابوون دهچوو، خهريك بوو له (مونتي چينتو) ئاوا دهبوو، سيبههري شاخه گرانيتهكه، بالي به سهه تيشه لانهكهه دولهكهه دهكيشا. بلهز دهرپويشتن تا به ره وهه شهومان به سهه ردا بيت، بگهينه گونده چكولهكهه " ئه لبيرتاچه " كه ئه مه بريني بوو له كومه له تاويريك به سهه هه لديره چيايهكهوه. له كاتيكا بيرم له ريگرهكه دهكردهوه، گوتم:- كه ئه م عادهه تان، عادهه تي توله ئه ستيني، كاريكي ترسناك و خراپه!

ياورهكهه، به ملكه چييه وه گوتي:- چ بكهين، ئه وه ئه ركمانه و ناچارين دهبي جييه جي بكهين!

نهوڙا

"جاک بورڊبیر" دواي ٽهوهي سویندی خوارڊ که هرگیز ڙن نههیني، له ناکاوا رهئي گوري، بهلام ٽهه زور کوت و پر، بي هيچ برياريکي پيشوهخته روويدا، له هاوينا، له کهناري دهريادا رووي دا.

بهيانبيهک له کاتيکا له سهر لمه لانهکدا هه لاڙابوو، سهرگرمي ته مه شاي ٽهو ڙنانه بوو که له ٽاوه که دههاتنه دهري، له ناکاوا راجلهکي، پييهکي چکولهي ناسک و جواني بهرکهوت. که چاوي هه لبري، خاوهن پييه که مهستي کرد، خوي تووند له په شته ماليکي فانيلهوه پيچابوو، ته نيا پاڙنه ي پي و سهر ي به دهروه بوو. ٽهم پياوه به ميياز و داوين پيس به نيو بانگ بوو. بويه کاتي خوي ته نيا دواي جواني روالهت دهکهوت، ٽيدي کهوتبووه دواي عه شقي کيڙيکي روح سووکهوه، ساکار و نهرم و نول وهک گونا وليوان.

که خوي به مالباتي کيڙي ناساند هه موو سهر يان سوږما، بهلام ٽهو به ته واوي کهوتبووه دواي عه شقهوه، که له دووره وه و له که ناراهه دور و دريڙه که دا "بيرت لانيس" ي ده بيني، سهراپاي راده جفري. که له کيڙي نزیک ده بووه وه زماني ده چوه کليله و لال ده بوو، نه يده تواني تاقه قسه يهک بکات، ته نانهت نه يده تواني بيريش بکاته وه، تووشي دل خورپه ده بوو، گويي ده زرينگايه وه، عه قلي ده شيوا. ٽايا ٽهوه عه شق و ٽيان بوو؟

ٽاگاي له خوي نه بوو، حالي زور بيحال بوو، بهلام برياري دابوو هه رچوني بووه ٽهو کيڙه بخوازيت.

مالباتي کيڙي ماوه يهکي زور دوو دل بوون، له به دناوي کورکه ده ترسان، دهنگوي ٽهوهي به دواوه بوو که کاتي خوي که پليکي هه بووه وه و په يوهنديهکي به تينيان له نيواندا هه بووه، ٽهه له زنجيريک ده چي پياو واده زاني پچراوه، بهلام هه ده ميئي.

ٽهه جگه له وه ي، ناو به ناو به دم راهه ڙنه وه ده کهوته دواي عه شقي ٽهو ڙنانه وه که بوي هه لده که وتن.

له و ماوه يه دا، هه نديک خوي گوري بوو، په يوهندي ده گه ل که پله کونه که يا بري بوو و نه يده بيني، ٽيدي يه کيک له براده ره کاني سووکه نه فهقه و خه رجيهکي بو ٽهو ٽافره ته دا بين کردبوو که ڙياني پي ده فه تاند. جاک پاره يهکي بو ٽهو مه به سته دابوو، بهلام نه يده ويست نه بيديني و نه هه والي بزانيت، به جوڙي حاشاي ليکردبوو که ده يگوت نهک هه ر نايناسيت ته نانهت ناويشي نازانيت، ٽافره ته نامه له دووي نامه ي بو ده نارډ، بهلام جاک هه ر نه شي ده کردنه وه. خه تي ٽهو ٽافره ته ي ده ناسيه وه، هه موو هه فته يهک به نامه يهک ٽهمي توږه ده کرد، ٽهميش نامه که ي، به بي ٽهوهي بيکاته وه و تاقه يهک ديږي لي بخوينيته وه، ده دږي، چونکه پيشوهخته له لاي عه يان بوو، له ناو نامانه دا، گازني ليده کات و لومه و سهر زه نشتي ده کات.

جا چونکه کهس و کاري ٽهم کيڙه تازيهه قه ناعه تيان به قسه و به لینه کاني جاک نه بوو، ماوه ي تاقيردنه وه و تاقيردنه که يان دريڙ کرده وه بو کوتايي زستان، که به هار هات خوازگار يه که يان قه بوول کرد.

زه ماوه نده که له هه وه لي هه يقی ٽياردا، له پاريس ٽه نجامدرا. قه راريان دابوو، که نه چنه سه فه ري مانگي ههنگويني ته قليدي. دواي ٽهو شايي وٽاههنگه بچوکه ي که دوتمام و کچه خاله کاني سازيان دابوو، که تا سهعات يازدهي شهوي خايان دبوو، قه رار و ابوو بووک و زاوا يه که م شهو له مالي خه زوور به رنه سهر و روڙي دواي به دوو قولي بچن بو سهر ٽهو که ناراهه ٽازيزه ي که له وينده ر يه کيان ديتبوو ويه کيان خوش ويستبوو.

شهو ږاکشا، سهما و هه لپه ږکي له هوله که دا هيشتا گهرم بوو، بووک و زاوا، به خشکي چوون بو ژووریکي چکوله پيشوازي که به په رده ي ناوړيشمي رهنگاورهنگ رازابووه، ناويزه يه کي گوره ي هيلکه ي به ميچه که يدا داله قی بوو و ژوورکه ي کردبوو به چراخان. له په نجره کراوه که وه، هه وايه کي نمناک وه ژوور ده که وت و له دم و چاوياني دده، بوون و به رامي هه کي به هاري روحنه نگيزي له گه ل خویدا دينا يه ژووره وه.

به بيدهنگي دانيشتن، دهستي يه کتريان دهگوشي. کيژي، به چاواني نه بله ق وحه په ساوه وه ده پرواني، رهنگانده وي نهو په شوکانه بوو که به سه دهمي گوراني ژيانيه وه هاتبووه ناروه، به لام بزه له ليواني نه ددبرا و دلي به تووندي ليی دده وچيوای نه مابوو روندک به چاوانيا بيته خواره وه، له خوشيا له پيستي خوی نه ده نيوري، وايده زاني هه موو دنيا، له گه ل نه ودا گوراوه، نيگه ران بوو به بيته وه ي هويه که ي بزانيته، هه ستيکرد، هه موو جهسته و روحی نقومی ماندوويه تيه کي به له زه تي له وه سف نه هاتگ بووه.

به لام جاک، به دم بزه يه کي نه گوره وه، سه يري ده کرد ونيگاي لي نه ده گواسته وه. ده يو يست قسه بکات، به لام له بهر نه وه ي هيچي پينه بوو بليته، بيدهنگ بوو، ئيدي هه موو شه وق و زه وقی به دهستي سپارد که دهستي کيژي دهگوشي. ناو به ناو له بن ليوانه وه ده يگوت:- بورتا! هه موو جار ي به نازوه چاواني هه لده بري و نيگايه کي شيرين و ميهره باني ده کرد، بو ساتيک ته مه شاي يه کديان ده کرد، نه وسا کيژي چاوي داده خست.

هه ر دوو کيان حاير وحه په ساو نه يانده زاني چ بلين، ئيدي به دوو قولی مانه وه، به لام دوو سه ماکار، جار جار نيگايه کي ره وته نيان ده کرد و هيچيان نه ده گوت.

يه کيک له پيشخزمه ته کان، له ده رگايه کي لاهه کيه وه وه ژوورکه وت، سينييه کي به دهسته وه بوو که نامه يه کي به سه ره وه بوو، فه رمانبه ريکي پوسته چي هينا بووي. جاک، به دهسته له رزي نامه که ي هه لگرت، ترسيکي گونگي کوت و پر دا يگرت، ترسي کاره ساتيکي له ناکاو.

به وردی روانيه زهرفي نامه که، خه ته که ي نه ناسييه وه، زاتي نه کرد بيکاته وه، حه زیده کرد نه بيخوينيته وه نه بزانيته چي تيايه، به لکو بيخاته گيرفانييه وه و بليت:- سبه ي... سبه ي ليړه دوور دهم و...

لي له سووچيکي زهرفه که دا دوو وشه ي خوینده وه: زور به په له. ترسا، به بووکه که ي گوت:- يارمه تي هه يه گيانه که م؟

زهرفه که ي هه لپچري و خویندييه وه، کاغه زه که ي بله ز خوینده وه و رهنگي زهرد هه لگه را، نه وسا به نه سپايي چاوي به هه ر وشه يه کيا گيړا.

که سه ري هه لبري، روخساري ته واو گورا بوو، له بن ليوانه وه گوتي:- گيانه که م، نه مه... يه کيکه له براده ره هه ره نازيه کانم، تووشي کاره ساتيکي گوره، زور گوره بووه، پيوستي به منه، ده بي يه کسه ر فرياي بکه وم، مه سه له که، مه سه له ي مهرگ و ژيانه، يارمه تي هه يه بو ماوه ي بيست خوله کيک برؤم؟... دواي نه وه يه کسه ر ده گه ري مه وه.

دهمي تيک نالا، به ترس و له رزه وه گوتي:- برؤ گيانه که م!

چونکه هیشتا به ته‌واوه‌تی نه‌بووبوو به ژنی، نه‌ویرا پرسپاری لیبکات و له بنج و بناوانی مه‌سه‌له‌که بچیت. جاک پوویی. بیرتا به تهنیا مایه‌وه، گوئی له دهنگی هه‌له‌په‌رکی شاییکه‌ره‌کان بوو که له هۆله‌که‌دا دهنگی ده‌دایه‌وه.

شه‌پقه و پالتویه‌کی هه‌لگرت و به هه‌له‌داوان به پلیکانه‌کاندا داگه‌را، که گه‌بیه سهر شه‌قامه‌که، له بهر پوناکی راره‌وه‌که‌دا وه‌ستا و دووباره‌نامه‌که‌ی خوینده‌وه، ئەم ده‌قه‌ی خوینده‌وه:

به‌ریزم،

کچیک به ناوی "رافیه"، وا دیاره‌کۆنه ماشقه‌که‌ته، ئیستا کورپیکی بوو، ده‌لی له تویه، دایکی له حالی مردن‌دایه، داوا ده‌کات سهری بده‌یت. من ریگه به خۆ دده‌م بۆت بنووسم و داوات لیبکه‌م که ئەگه‌ر ده‌توانی، دلی ئەم ئافره‌ته مه‌شکینه، به دەم داواکه‌یه‌وه وهره و با ئەم دوا ئاواته‌ی بیته‌ی دی، له‌و په‌ری بیحالی و کلۆلیدایه، مایه‌ی به‌زه‌بیه.

دلسۆرتان دکتۆر بونار

وه‌ختایه‌ک خۆی به ژووری نه‌خۆشه‌که‌دا کرد، سه‌یری کرد له ئاویلکه‌دایه، هه‌وه‌لجار نه‌یناسیه‌وه، دکتۆره‌که به یارمه‌تی دوو سیسته‌ر مژوولی چاره‌سه‌ری بوو، زهمینه‌ی ژووره‌که پر بوو، له قالبه‌ سه‌هۆل و خه‌رقه و په‌رۆی خویناوی.

ناو ژووره‌که پر بوو له ئاو، دوو مۆم له سهر ته‌پله‌کیک و له پشت ته‌خته خه‌وه‌که‌وه دانرابوو. نه‌وزاکه، له بیشکه‌که‌دا ده‌گریا، ده‌گه‌ل هه‌ر واقه‌یه‌کی منداله‌که‌دا، دایکه‌ی به ئازار هه‌ولیده‌دا هه‌ستی و بچی به لایه‌وه، له کاتیکا له ژیر سه‌هۆلی له شاش گیراودا ده‌له‌رزی.

تووشی خوین به‌ربوون بوو، خوینیکی زۆر له برینه کوشنده‌که‌ی پوویی، ئەم مندال بوونه کوشنده بوو، ژیا‌نی به‌ره‌و ته‌واوبوون ده‌چوو، ویرای ئەو هه‌موو سه‌هۆله‌ی لییان نابوو، خوینه‌که‌ی هه‌ر نه‌وه‌ستایه‌وه‌و ژیا‌نی به‌ره‌و ئاوابوون ده‌چوو.

جاکی ناسیه‌وه، ویستی ده‌ستی هه‌لبه‌ری، به‌لام له بهر بیه‌یزی نه‌یتوانی، روندک به گۆنا زه‌رد هه‌لگه‌راوه‌کانیا هاته‌ خواره‌وه.

جاک، له به‌رده‌م ته‌خته‌که‌یدا، به چۆکا هات، ده‌ستی که شوپ بووبوووه‌گرت و به‌جۆشه‌وه‌که‌وته ماچکردنی، ئەوسا به کاوه‌خۆ له‌و پوخساره‌ زه‌رده‌ لاوازه‌ نزیک بووه‌وه‌که به ته‌ماسی ده‌ستی ئەو داله‌رزی. یه‌کیک له سیسته‌ره‌کان، مۆمیکی هه‌لگرت و دکتۆره‌که دوور که‌وته‌وه‌و له سه‌رووی ژووره‌که‌وه ته‌مه‌شای ئەوانی ده‌کرد.

ئافره‌ته‌که به ده‌نگیکی له‌رزۆک، وه‌ک ئەوه‌ی له بنه‌بانی ئەشکه‌وته‌وه‌ بی گوتی: - گیانه‌که‌م من ده‌مرم، به جیم مه‌هیله. ئاخ، به تهنیا به جیم مه‌هیله، له‌م دوا ساته‌ما به تهنیا به جیم مه‌هیله!

جاک، هه‌نیه‌ وقرژی ماچکرد، به‌ده‌م هه‌نسکی گریانه‌وه و له بن لیوانه‌وه‌ گوتی: - خه‌مت نه‌بی، به جیت ناهیلیم.

ئافره ته كه، چەند خوله كيك بیدەنگ بوو، پاشان بە خۆرتی و بە دەم ئازارەوه گوتی: - ئەم مندالە لە تۆیە. سویند بە خوا، بە گیانی خۆم، من لە حالی مردندام، سویندت لە سەرم نییە، سویندت بۆ دەخۆم كه جگە لە تۆ هیچ پیاویکی دیکەم خۆشنەویستوو... بەلینم بەهیه كه دەستبەرداری نابیت. هەولیدەدا ئەم جەستە داماو، كه خوینی تیا نەمابوو لە ئامیز بگریت. لە كاتیکا لە تاو عەزابی ویزدان و كەسەر خەریك بوو شیت دەبوو، لە بن لیوانەوه گوتی: - سویندت بۆ دەخۆم، كه بە خودانی دەكەم و خۆشم دەوی و دەستبەرداری نابم.

هەنگی ئافره ته كه هەولیدا رایمووسیت، بەلام چونكه لەبەر لاوازی و بیتاقەتی نەیدەتوانی سەری هەلبریت، تەنیا لیوه سپیه كانی بە ئاماژەى ماچ درێژ كرد. ئەویش دەمی برد تا وەلامی ئەو نەوازشە خەمناكه بداتەوه. ئافره ته كه كه مێك هیور بوو هەو لە بن لیوانەوه گوتی: - كوا بیهینه بزەم خۆشتم دەوی.

پۆی و مندالەكهى هینا. بە ئەسپایی لە سەر تەختەكه و لە بەینی هەردووکیانا داینا، لە گریان كهوت. ئافره ته كه بە چپه وه گوتی: - مەجولئ!

هیور بوو هەو، بە دەسته گەرمە كانی ئەو دەستەى گرت كه بە دەم ئاوزینگی مەرگه وه دەله رزی، وهكو چۆن تۆزی لەوه پیش دەستیكى گرتبوو كه بە دەم خورپه ی خۆشه ویستیه وه دەله رزی. ناو بە ناو جاك ژیر بە ژیر تەمەشای سەعاته كه ی دەكرد، چاودیری میله كانی دەكرد كه چۆن دەفری بەره و نیوه شه و و دەپۆی، پاشان بۆ یهك و پاشتر بۆ دوو پۆی.

دكتۆره كه دەرچوو، بەلام دوو سیستەرەكه پاش ئەوه ی پیاسه یه كی كورتیان بە ناو ژووره كه دا كرد، بەسەر كورسیه كانه وه چاویان چوه خەو. مندالەكهش نووست و دایكى چاوی لیكنا وهك ئەوه ی ئیسراحت بكات.

لە ناكاوا تیشكى زەردباوی پۆژ، لە پەردە كانه وه داخزییه ژووره وه، ئافره ته كه لە ناكاوا و هینده بە توندی دەستی راکیشا لەزگ بوو مندالەكه بخاته سەر ئەرزەكه. پرخه یهك لە ئەوكیه وه دەرپه ری و لە سەر پشت ئارام بوو و پوحی دەرچوو. هەر دوو سیستەرەكه بەز هاتنه دیاری و گوتیان: - تەواو، مرد.

جاك دوا نیگای ئەو ژنه ی كرد كه خۆشی ویستبوو، ئەوسا پوانیه سەعاته كه كه بووبوو بە چوار، لە كاتیکا مندالەكه ی لە باوهش گرتبوو، بەز لەویندەر و دەره كهوت، لە په له په لیدا پالتۆكه ی لە بیر چوو.

كه ژنه كه ی بە تەنیا بە جی هیشتبوو، ژنه ی تازه بووك لە هه وه لئ را بە ئارامی لە هۆله بچووكه كه دا چاوه روانی كردبوو، كه بینی میرده كه ی دیركهوت و هەر نه گه راپیه وه، بۆ هۆله گه وره كه گه راپیه وه، بە روالهت هیور و ئاسایی بوو، بەلام لە دله وه زۆر نیگه ران بوو. كه دایكى بە تەنیا ی بینی، لئى پرسى: - ئەدى میرده كهت كوا؟

بووكی بەرسفی دایه وه: - لە ژووره كه یه تی ئیستا دیت.

دواى سەعاتیک، وهختایهك هەمووان لێیان پرسى، ئیدی باسى نامەكه و شلەژانى میرده كه ی كرد و ترسى خۆی دەرپه ری كه نه با شتیكى خراپی لیتقه ومابی.

دەعه و تکراره كان پۆیشن، تەنیا كهس و كار و خزم و خویش بە دەم چاوه روانیه وه مانه وه، بووكی نیوه شه و چوه سەر جیگاكه ی خۆی، هیشتا گریان بەرى نەدابوو، دایكى و هەر دوو پووره كه ی بە لایه وه دانیشن، مات و بیدەنگ گوینان لە گریانەكه ی دەگرت. بابی بووكی چوو بۆ مەخفه ری پۆلیس تا تاقیبیک بكات.

دهوروبهري سهعات پينج جم و جولیک له رارهوهکهدا پهيدا بوو، دهرگايهک کرايهوه و به ئهسپايي داخرايهوه، دواي ئهوه واقه واقیک له ناو ماله کپهکهدا دهنگي دايهوه، زياتر له مياواندني پشيله دهچوو.

هموو ژنهکان به کهرتهي ههستان. بيرتا له پيش هموويانهوه بوو، هرچهند دايکی و پوورهکاني هاواريان ليکرد فايدهي نهبوو خوئی له جلکی خهوهوه پيچابوو.

جاک له ناوهندي ژوورهکهدا راوهستا، رهنګ زهرد و ههناسه سوار، منداله نهوزاکهي به باوهشهوه بوو.

هر چوار ژنهکه به چهپهساوي تهمهشايان دهکرد، بهلام بيرتا هرچهنده دل خهمين بوو، بهپهله بهرهو پيري چوو و گوتي:- چييه؟ کوا قسه بکه... چ بووه؟

جاک زياتر له شيت دهچوو، به دهنگي پچرپچر گوتي:- مهسهلهکه ئهمهيه که کورپکم بووه که دايکی توژی لهمهپيش مرد.

مندالهکهي، که دهگريا، پيشاندا. بيرتا بيئهوهي هيچ قسهيهک بکات مندالهکهي ليوهرگرت و ناي به سينگييهوه، ئهوسا چاوه گرياناوييهکاني ههلبري و تهمهشاي ميړدهکهي کرد:- گوتت دايکی مرد؟

جاک بهرسقي دايهوه:- بهلي، ئيستا... به باوهشي منهوه گياني سپارد... له هاوينهوه وازم لن هينابوو... هيچ خهبهريکم لي نهبوو... دکتورهکه نارذبووي به شوينما...

ههنگي بيرتا له بن ليوانهوه گوتي:- باشه، ئيمه ئهه منداله بهخيو دهکهين.

ژنه کهم

کۆمه لیک دۆست و بناژوی کۆن، که هه ندیجار، به بی ژنه کانیان به یادی جاران کۆ ده بوونه وه، ئیدی سفره و خوانیان تا ماوه یه کی زۆر بهردهوام ده بوو، به کراوه یی ده مایه وه، به دهم خواردن و خواردنه وه وه، باسی هه موو شتیکیان ده کرد، چینه یان له یاده وه ریبه کۆن و خۆشه کانیان ده کرد، ئه و یاده وه ریبه یان به زیان ده خسته سه ر لیوان و دلایان داده خورپاند. شه ویک دوا ی شیو خواردن، به مجۆره کۆریان گه رم کرد:

- ئه ری جورج، سه فه ره که ی " سان جرمان " ی خۆمانت له بیره، ئه و سه فه ره ی که من " مومارتر " ی ده نکم له گه ل بوو؟

- ئه دی مه عنای چی! زۆر چاکم له بیره.

ئیدی هه موو شته کانیان، ئه مه و ئه وه، هه زار و یه ک چیروکیان بیر دینایه وه که تا ئه مرۆش گه شکه ی به پو حیان ده به خشی. ئیدی قسه و باس هاته سه ر زه ماوه ند و ژن هینان، هه ر هه موو راسنگۆیانه ده یانگوت:-
خۆزگه به و زه مانه، خۆزیا ده گه راپیه وه!...

جورج دو بورتان گوتی:- سه یره، چۆن پیاو به و ئاسانییه تیی ده که وت، هه موو بریارمان وابوو که هه رگیز خۆ له قه ره ی ژن و ژنه یان نه ده ین، به لام به هار که یه کی کمان بۆ گوندی ده چوو، گه رمی ده بووه وه و ده بوژایه وه. ئه وسا هاوین ده هات و گیا و گۆل ده رپوا، له وئ له نک براده ریک چاوی به کیژیک ده که وت، خیرا ده که وته داو یه وه و له و سه ره وه قۆل له قۆلی ئافره تیکا ده گه راپیه وه.

پیر لیتقال هاواری کرد:- زۆر وایه! ئه مه ریک سه ر بهوردی منه، به لام چیروکی ژن هینانه که ی من زۆر تایبه تیه.

براده ره که ی قسه که ی پینیری:- به لام تو هه قی گله ییت نییه، تو جوانترین ژنی دنیات هه یه، ئه مه جگه له وه ی که زۆر میهره بان و سه نگینه، بیگومان تو له هه مووان به خته وه رتری.

وه لامی دایه وه:- به لام هه یچ خه تا و هه له یه کی منی تیا نه بوو.

- ده لینی چی؟

- دروسته ژنه که م، بی عه یبه، به لام من به ناچاری خواستم.

- گالته مه که!

- به گالته م نییه... با چیروکی خۆمتان بۆ بگێرمه وه: ته مه نم سی و پینچ سالان بوو، مردنم له بیر بوو، ژن هینانم له بیر نه بوو. کیژانم به بیمه جاز و توره هات ده زانی، ئه هلی که یف و رابوردن بووم.

مانگی ئایار بوو، ده عوه تی ئاههنگی زه ماوه ندی " سیمون دیرابیل " ی پسمام بووم.. له کوخ، له ده قه ری نورماندی. زه ماوه ندیکی نورماندیانه ی ره سه ن بوو. سه عات پینجی ده مه و ئیواری له ده وری میز دانیشتن، تا سه عات یازده هیشتا هه ر مژوولی خواردن بووین، به و بۆنه یه وه خاتوو (دومولان) یان بۆ هاوده می من هه لبارد بوو، ئه مه کیژی کولۆنیلیکی خانه نشین بوو، سوور و سپیه کی قژ زهرد، به شه خسیهت و سه نگین، بویرو ده مه وه ر بوو، هه موو پۆژه که به ری نه دام، بۆ باخه که ی بردم، هینابوومیه سه ما، زۆری ماندوو کردم، له دلی خۆدا گوتم:- تازه ئه مرۆ هه یچ، به لام سه به ینی خۆمی لیده دزمه وه، به راستی ئه مه حال نییه که منی تیا م.

دهوروبه‌ری یازدهی شه‌وی، ژنان چۆلیان کرد و چوون بۆ ژووره‌کانی خۆیان و پیاوان به تهنی به‌دهم جگه‌ره‌کیشان و خواردنه‌وه‌وه یان به‌دهم خواردنه‌وه و جگه‌ره‌کیشان‌ه‌وه مانه‌وه.

له په‌نجه‌ره‌که‌وه، شایی و هه‌له‌په‌رکی گوندی ده‌بینرا، پیاوان و ژنان هه‌له‌په‌رین و به‌دهنگی به‌رز ده‌ست‌ترین و به‌جۆش و خرۆشه‌وه له‌سه‌ر نه‌زم و ریتمی نه‌رمی دوو ویلۆنژهن و کلارنیتیک ده‌ره‌قسین، به‌سی قۆلی له‌سه‌ر میزیک‌ی نانخواردن، که وه‌کو سه‌کو به‌کاریان ده‌برد دانیشتبوون، گورانی به‌رزی گوندییان هه‌ندیچار به‌سه‌ر ده‌نگی ئامیره‌ موزیک‌الیه‌کاندا زال ده‌بوو، موزیقا نه‌رمه‌که، که ده‌نگ و زه‌نا خرۆشاوه‌که کردبوویه ژیره‌وه، ده‌تگوت له‌ئاسمانه‌وه به‌ر بووه‌ته‌وه و ورد و خاش بووه.

له‌گۆشه‌یه‌کدا دوو به‌رمیلی گه‌وره‌ی فه‌خواردن بۆ ئه‌هلی خواردنه‌وه دانرابوو و دوو مه‌شخه‌لی به‌دیاره‌وه داگیرسابوو. دوو پیاو له‌وینده‌ر وه‌ستابوون و په‌رداخه‌کانیان له‌ناو سه‌تلیکدا ده‌شت، تا یه‌کسه‌ر له‌به‌ر ئه‌وه به‌لۆعانه‌ دابنرین که شه‌رابی سوور یان سیدری ئالتونی زولالیان لیده‌چۆرا، شایی که‌ران تینوویه‌تی زۆری بۆ هیتان، به‌ته‌مه‌نه‌کان هیور بوونه‌وه، کچان ئاره‌قه‌یان لیده‌چۆرا، به‌دهم پاله‌ په‌ستوه، ده‌ستیان دریز ده‌کرد، تا هه‌ر که‌سه و جامی خۆی پر بکات و هه‌لی بدات. میزیک له‌و نزیکانه‌ بوو، جۆره‌ها نان و که‌ره و په‌نیر و خواردنی له‌سه‌ر بوو، هه‌رکه‌سه برسبیا، ده‌هات و هه‌ر به‌پیوه پاروویه‌کی هه‌لمه‌قوت ده‌کرد. له‌ژیر ستیرانی ره‌خشانی شه‌ودا و، له‌م ئاهه‌نگه‌ جوانه‌دا، پیاو زه‌وقی خواردنه‌وه، ئیشتیای خواردنی نان و که‌ره و پیازی کالی ده‌کرایه‌وه.

حه‌زم ده‌کرد، به‌شداری ئه‌وه ئاهه‌نگ و خۆشییه‌ بکه‌م و هاو‌پیکانم به‌جیه‌یشتن.

هه‌له‌به‌ته‌ ده‌بی ئه‌وه‌ش بیژم که تا راده‌یه‌ک مه‌ست بووم، به‌لام دوا‌ی تو‌زیک مه‌ستی زۆری بۆ هیتانم. ده‌ستی ئافره‌تیک‌ی دیهاتی که‌ته وگۆشتنم گرت، وام لیکرد سی پیی ده‌گه‌لما هه‌له‌په‌رئ، خه‌ریک بوو هه‌ناسه‌م له‌به‌ر ده‌برا، پاشان قومئ شه‌رابم خوارده‌وه و ده‌ستی ئافره‌تیک‌ی دیکه‌م گرت، بۆ ئه‌وه‌ی تو‌زی ده‌روونم فیتک بکه‌مه‌وه، یه‌ک په‌رداخ " سیدر " م خوارده‌وه‌وه گه‌رامه‌وه بۆ هه‌له‌په‌رکی و سه‌مایه‌که، سه‌ما ئه‌مما سه‌ما.

ئه‌وسا، له‌ش ولاریکی زۆر نه‌رمم هه‌بوو، لاوه‌کان ته‌مه‌شایان ده‌کردم و هه‌ولیانده‌دا لاساییم بکه‌نه‌وه، هه‌موو کچه‌کان خوا خویان بوو سه‌مام ده‌گه‌لدا بکه‌ن و به‌هه‌مان سه‌نگینی ورچان، به‌دهورما ده‌ره‌قسین.

ئه‌نجام، ئه‌وه‌نده‌م ئه‌م کۆر و ئه‌و کۆری سه‌ما کرد، ئه‌وه‌نده‌م پیکه‌ مه‌ی و پیکه‌ سیدر هه‌لدا، له‌دهوروبه‌ری سه‌عات دووی به‌ره‌ به‌یاند، هیتنده‌ مه‌ست بووم خۆم به‌پیوه نه‌ده‌گرت.

هه‌ستم به‌م حاله‌ی خۆم کرد، ده‌مویست برۆم بۆ ژووره‌که‌ی خۆم، کۆشکه‌که هه‌ر هه‌مووی له‌غورابی خه‌ودا بوو، دنیا تاریکی تاریک بوو. ته‌له‌ شقارته‌یه‌کم پینه‌بوو، خه‌لکه‌که‌ش گشت له‌گشت نووستبوون. که‌گه‌ییمه‌ پاره‌وه‌که، سه‌رخۆشی و مه‌ستی به‌سه‌رما زال بووبوو، هه‌ولیک‌ی زۆرم دا تا پلیکانه‌که بدۆزمه‌وه، ئه‌نجام به‌له‌په‌ کوتی و به‌ریکه‌وت دۆزیمه‌وه. له‌سه‌ر یه‌که‌م پلیکانه‌که رۆنیشتم تا که‌می‌ک وه‌هۆش بیمه‌وه‌وه ته‌گبیریکی حالی خۆم بکه‌م.

ژووره‌که‌م له‌نه‌ومی دووه‌مدا بوو، ده‌رگای سییه‌م به‌دهسته‌چه‌پا، خۆم و به‌ختم ئه‌وه‌م له‌بیر ما‌بوو، ئه‌وه هانیدام، به‌زه‌حمه‌ت رابووم و ورده‌ ورده‌ به‌سه‌رکه‌وتم، پله‌ به‌پله‌ به‌هه‌ر دوو ده‌ستان موحه‌جه‌ره ئاسنه‌که‌م گرتبوو تا نه‌که‌وم و نه‌شم ده‌ویست هیچ ژاوه‌ژاو و ده‌نگه‌ ده‌نگیک بنمه‌وه. ته‌نیا سی چوار جار پیم

خزین، به چوکا که وتم، به لام به فهزلی به هیزی باسکه کانم خۆم گرتەووە و نه مهیشت تا خواری قالدردمه کان غل بېمه وه.

ئه نجام گه ییمه قاتی دووهم و ئیدی دهستم به دیواره کانه وه گرت و به راره وه که دا رۆیشتم.

ئه وه دەرگایه که، دهستم به ژماردن کرد: یهک، به لام سهرم به گێژه وه چوو و له دیواره که دوور که وتمه وه. به دهوری خۆما سوورپامه وه و که وتم به دیواره که ی ئه مبهردا، ویستم راسته و راست بگه ریمه وه، به لام ریگا که م دوور بوو، ههر به هیلاک چووم، ئاقیبهت ریگا که ی خۆم دۆزییه وه، به ئه سپایی به پال دیواره که دا که وتمه ری تا دەرگایه کی دیکه م دۆزییه وه. بۆ ئه وه ی دلنیا بم که به هه له دا نه چووم، به دهنگی بهرز که وتمه ژماردن: دوو، له سه ر رۆیشتن به رده وام بووم، ئه نجام گه ییمه دەرگای سییه م، گوتم: سین، ئه مه ژووره که ی خۆمه.

کلپه که م له قفلی دەرگا که دا بادا، دەرگا کرایه وه. هه رچه نده هه ندیک گێژ و دوو دل بووم، له دلی خۆدا گوتم: - مادامیکی کرایه وه که واته ژووره که ی خۆمه. به ئه سپایی دەرگا که م داخست و به تاریکی چوومه پیشی.

خۆم به شتیکی نه رما کیشا، کورسییه درێژه که بوو، یه کسه ر له سه ری راکشام. له حالیکا نه بووم تاقیبی که نتۆر یان مۆم یان شقارته بکه م، ئه وه زۆری ده خایاند، ئه مه جگه له جل دا که ندن و خۆ گوهرین و له وهش بوو ئه م شتانه، که نتۆر و شهمدان ههر نه دۆزمه وه، بۆیه ئه و بیره که یه م له میشکی خۆ وه دهر نا.

ته نیا پیلاره کانم دا که ند و دوگمه کانی چاکه ته که م، که خه ریک بوو ده یخنکاندم، کردنه وه و پانتۆله که م دا که ند و لیلی خه وتم.

ماوه یه کی زۆر بووری... له ناکاوا له دهنگیکی گله یی ئامیز بیدار بوومه وه که ده یگوت: - ئه ی کیژی ته مه ل، هیشتا ههر خه وتووی؟ ده زانی سه عات ده یه؟

دهنگیکی ژنانه به رسقی دایه وه: - به راست! دوینی زۆر ماندوو بووم.

له دلی خۆما پرسیم: ئه م گفتم و گویه چییه. له کوئی بووم؟ چیم کرد؟ بیرم شپرزه و به ته متوومان بوو.

دهنگی یه که م دووباره دهستی پیکرده وه و گوتی: - په رده کان لاده به م. ههنگی گویم له دهنگی پنیان بوو که له من نزیک ده بووه وه، رابووم، سه رم سوورپا، ههستم کرد دهستی بۆ سه رم هینرا، له پر راجله کیم، دهنگه که به تووندی پرسى: - تو کیی؟ به رسقم نه دایه وه. ههستم کرد دوو دهست به تووندی گرتیانم، منیش له لای خۆمه وه تووند که سیکم گرت، شه ریکی تووند و ترسناکمان که وته به ینه وه، ئیدی یه کمان دینا و ده برد، به سه ر یه کدا غل ده بووینه وه، که ل و په له کانمان ده گه ل خۆدا ده برد، ده که وتین به دیواره کاند.

ئافره ته که به دهنگی بهرز هاواریکرد: - کومه ک!... کومه ک!

پیشخزمه تان و دهر و دراوسی، شیت ئاسا به سه رماندا دارژان، په نجه ره کان خرا نه سه ر گازی پشت، په رده کان لادران... من و کولونیل "دی مولان" ده ستمان نابوو وه به روکی یه کدی!

تۆمه ز له لای ته خته خه وه که ی کچه که یه وه نووستبووم.

که لیکیان کردینه وه، به هه له داوان خۆم گه یانده ژووره که ی خۆم، حه په سا بووم، دەرگا که م داخست، دانیشتم و ههر دوو پیم نایه سه ر کورسییه ک، چونکه پیلاره کانم له ژووری کچه کان بوو.

گویم لیبوو، مقو مقو له سهرانسهری کوشکهکه بهرز بووهوه، هر دهرگا بوو دهکرایهوهو دادهخرا، فسکه فسک وهاتوچوی بهپهله.

دوای نیو سهعات له دهرگای ژوورهکهم درا، هاوارم کرد:- کئییه؟

مامم بوو، بابی زاواکهی دوینی، ئیدی دهرگام کردهوه.

سهیرم کرد، رهنگی زهردهلگهراوه، تووره، بهوپهپی توورهیی گوتی:- تو له مالهکهی مندا کاریکی نابهجیت کردوه، گویت لییه؟

ئوسا به راویژیکی ههندیك نهرمتر گوتی:- ئاخر چون کاریکی وهها دهکهی سهعات دهی بهیانی له ناغافلا بین به سهرتا ههی گهوج! وهکو توپهله قور لهم ژوورهدا دهنوویت، له جیاتی له دوای ئهو کهتنهت یهکسهر لهو ژووره وهدهرکهویت.

هاوارم کرد:- هاپو، باوهر بکه هیچ شتیک نهبووه، هیچ کهتنیک پرووی نهداوه، سهرخوش بووم و دهرگاکهم لیگورا بوو.

شانهکانی ههلتهکاندن وگوتی:- کهرهکه مکه.

دهستم ههلبری وگوتم:- به شهرهفم هیچ نهبووه.

مامم گوتی:- ئهمه باشه، هر دهبی وا بلئی.

منیش له لای خومهوه تووره بووم و مهسهلهکهم له سیری تا پیازی بو گپرایهوه. به دوو چاوی چهپهساوهوه تهمهشای دهکردم، تیا مابوو باوهرم پیبکات یان نا. ئوسا وهدهرکهوت تا قسه دهگل کولونیل دا بکات.

پاشان زانیم که نیمچه دادگایهکیان له ژنان پیکهینا، مهسهلهکهیان خسته بهردهم ئهو نیمچه دادگایه.

مامم دوای سهعاتیک هاتهوه، وهکو دادوهریک خوی دهنواند و گوتی:- به هر حال، من تهنیا یهک ریگه شک دهبم تا لهم کیشهیه رزگار بیت، ئهویش ئهوهیه که خاتوو "دی مولان" بخوازیت.

له ترسا راپهیریم:- نا، هرگیز شتی وا ناکه م.

زور به جدی پرسی:- ئهدی به تهمای چیت.

زور ئاسایی وهلامم دایهوه... پیلارهکانم ویدهنهوه، لیره دهروم.

مامم گوتی:- وهختی ئهو سوعبهتانه نییه، تکات لیدهکهم، کولونیل نیازی خراپه، بریاری داوه له هر شوینی بتبینی میشتک بیژینی، دلنیا به، ههرهشهکهی به راسته، باسی دوئیلیم له گهلی کرد گوتی:- نا، پیمگوتیت میشکی دهپژینم.

جا با ئیستا له لایهکی ترهوه سهیری مهسهلهکه بکهین، یان ئهوهتا ئهو کچهت تهفره داوه، له خشتهت بردووه، که مخابن پیاو ناچی به لای کچی عازبهوه، یان خوت گوتینی به هوی سهرخوشییهوه ههلهت کردووه، بو ئهمهشیان هر به داخهوه. نهدهبوو خوت بخهیته ئهم ههلوئیسته ههستیارهوه. به هر حال ئهو کیژه داماره

تازه ناوی زراوه، کهس نییه باوهر به قسهی بابایهکی سهرخوش بکات، جا تاقه قوربانی، قوربانی راستهقینهی ئەم مهسهلهیه ئەو کیژدهیه، ئیدی بهخۆت بیری لیبکهوه.

مامم رۆیی، من له دواوه هاوارم کرد: - بۆخۆت هه‌رچی ده‌لینی بیلێ، من ژنخواز نیم. یه‌ک سه‌عاتی دی به‌ته‌نیا مامه‌وه.

مامۆژنم هات، پوندک له‌چاوانیا قه‌تیس مابوو. به‌هموو توانای خۆیه‌وه هه‌ولیداوو، به‌لام کهس باوهری به‌وه‌له‌یه نه‌کردبوو که تیی که‌وتبووم. کهس باوهری به‌وه نه‌کردبوو، که کیژێ له‌مالیکی وا جه‌نجال و قه‌ره‌بالغا بیری چووبی به‌کلیل ده‌رگای ژووره‌که‌ی قفل بدات. کولۆنیل لیبی داوو، له‌به‌یانیه‌وه کچه‌ی داماو سه‌ری کردبووه گریان. ئەوه‌ی روویداوو، ئابروو چوونیکه‌ی گه‌وره‌بوو، به‌هیچ شتیک پینه نه‌ده‌کرا.

ئامۆژنه‌ میهره‌بانه‌که‌م له‌سه‌ری رۆیی وگوتی: - تۆ خوازیینی بکه، به‌لکو کاریک بکه‌ین، له‌کاتی نووسینی مه‌رجه‌کانی ماره‌برینه‌که‌یا، له‌م کیشه‌یه‌ رزگار بیت.

پیشنیازه‌که‌ی مامۆژنم به‌دل بوو، داخوازییه‌که‌م نووسی، دوا‌ی سه‌عاتیک به‌ره‌و پاریس وه‌پیکه‌وتم. رۆژی دوا‌یی ئاگادار کرامه‌وه که داخوازییه‌که‌م قه‌بوول کراوه.

له‌زه‌رفی سی هه‌فته‌دا، بیئه‌وه‌ی هیچ چاریک بدۆزمه‌وه، تیکه‌وتم، بووم به‌داوه‌که‌وه... ئیدی زهماوه‌نده‌که‌مان راگه‌یه‌نرا وکارتی ده‌عه‌وتنامه‌ بۆ خه‌لکی نێردرا، ژنامه‌ مۆر کرا، به‌یانیه‌ک خۆم له‌ناوه‌ندی کلێسایه‌کدا بینی یه‌وه، که له‌په‌ر بوو به‌چراخان و کچیک له‌ته‌نیشتمه‌وه ده‌گریا، دوا‌ی ئەوه له‌به‌رده‌م قه‌شه‌دا رامگه‌یاند که ئەم کیژهم به‌هاورپیی ژیانم قه‌بوول کرد تا ئەو رۆژه‌ی یه‌کیکمان ده‌مرین.

له‌دوا‌ی ئەو بویه‌ره‌ کیژده‌که‌م نه‌بینی بووه‌وه، ژیراوژیر به‌دژمنایه‌تی و سه‌رسامیه‌وه، به‌لا چاو ته‌مه‌شام ده‌کرد. هه‌لبه‌ته به‌هیچ جو‌ری ناشیرین نه‌بوو، له‌دلی خۆدا گوتم: - هه‌ر باشه‌ نابم به‌گه‌پجاری خه‌لکی.

لی کیژێ تا شه‌وی نه‌ته‌مه‌شایه‌کی کردم، نه‌قسه‌یه‌کی کرد. ده‌وروبه‌ری نیوه‌شه‌و چوومه‌ ژووره‌وه و به‌نیاز بووم بریاره‌کانی خۆمی پێ بلێم، چونکه‌ من هه‌مه‌ کاره‌ی مال و ئاغا بووم.

له‌سه‌ر کورسییه‌ک رۆنیشتبوو، جلکی رۆژی له‌به‌ر بوو، چاوه‌کانی ده‌تگوت پشکۆی سوورن، په‌نگی زه‌رد هه‌لگه‌راوو، که من وه‌ژوور که‌وتم هه‌ستا و به‌ئارامی به‌ره‌و پیرم هات و گوتی: - جه‌ناب، من ئاماده‌م ئەمرت به‌چیه‌، جی به‌جیی بکه‌م. ئەگه‌ر ده‌ته‌وی ئاماده‌م خۆم بکوژم.

هه‌لبه‌ته، له‌م ده‌وری قاره‌مانیه‌تیه‌دا وه‌کو کچی کولۆنیل، زۆر جوان بوو، ماچم کرد، که ئەمه‌ هه‌قی خۆم بوو.

دوا‌ی تۆزیک هه‌ستمکرد، هه‌لنه‌خه‌له‌تینراوم، نها پینج دانه‌ سال به‌سه‌ر زهماوه‌نده‌که‌ماندا بوریه‌وه تا نها په‌شیمان نیم.

***

پیر لیتقال بیده‌نگ بوو، هاورپیکانی پیکه‌نین، یه‌کیکیان گوتی: - زه‌وجین و زهماوه‌ند بیتاقه‌یه، پیویست ناکات ژماره‌ هه‌لبژیری، چونکه‌ ژماره‌ین ریکه‌وته‌کی باشتره. وه‌ک ده‌لین ژنک نه‌بژیره، ئەسل به‌ختی می‌ره.

یه کیکی دی گوتی:- به لئی، به لام له بیرتان نه چی که خواوهندی مه یگوساران (مهستان) بۆ پییری هه لئزاردوو.ه.

۱۸۸۲ / ۱/۵

کاره ساتیکی راسته قینه

هه ندیجار حه قیقه ت نایه ته باوه پرکردن

من پوژئی له پوژان و له م شوینه وه گوتومه، که قوتابخانه ئه ده بییه کانی دوینج، له پومانه کانیایه بایه خیان، بهو ریسک و واریقاته ئاوارتانه دها که له ژیاندا ده هاتنه ریمان، لی قوتابخانه ی هاوچه رخ، بایه خ بهو شتانه دها که ده گهل حه قیقه تی مومکیندا تیکده که نه وه، که ده گهل ئه و حه قیقه ته دا تیکبکاته وه که ئه گه ری پرودانی هه یه. واته جوړه هاوسه نگییه که له نیوان بویه ره ئاساییه کاندایه چیده کات.

من چیرۆکیکم له لایه، پیده چی حیکایه تخوانیکی میلی یان شانۆنامه نووسیک، به دهم ورینه وه گێرایتییه وه یان نووسیبتی. به هه رحال، چیرۆکیکی بالکیش، سفت وجوان وغه ریبه.

مالباتیک له مولکیکی دیهاتی دا ده ژیان، که نیوه ی مه زرا و نیوه ی خانوو بوو، ئه مانه کیژیکیان هه بوو دوو برا به که ره تی حه زیان لیکردبوو. ئه م دوو کوره گه نجه که له بنه مالیه کی خانه دان بوون، دراوسی ی مالی ناقبری بوون.

کوره گه وره که هه لێژێردرا. به لام کوری دووهم که ئاگری عه شق حه وانه وه ی لیه لگرتبوو، خه م دایگرت، ویل و سه رگه ردان ده سوورایه وه، به چه ند پوژ دیار نه دهما، سه ری خوی هه لده گرت، یان خوی له ژووره که ی ده په ستا و خوی به خویندنه وه و پامانه وه مژوول ده کرد.

تا پوژئی زه ماوه ندی براکه ی نزیک ده بووه وه، په ریشان تر ده بوو. هه فته یه که بهر له کاتی زه ماوه نده که، شه ویک که یاروی ده زگیراندار له سه ردانی پوژانه ی ده زگیرانه که ی ده گه رایه وه، له سووچیکی لیره واره که دا و له مه ودایه کی نزیکه وه ته قه ی لیده کریت و کومه له جووتیاریک بو سبه ی به یانی جه نازه که ی بو مال دینه وه. براکه ی تووشی خه م و نائومی دییه کی کوشنده بوو که دوو سالی ره به قی خایاند، خه لکی وایاند ه زانی یان دنیا ته رک ده کات و ده بی به ره بن، یان خوی ده کوژیت. له کوژی ئه م دوو ساله پر له نائومی دییه دا ده زگیرانه که ی براکه ی خواست.

له و ماوه یه دا که س بکوژه که ی بو نه دو زرایه وه، هیه شوینه واریکی ئه سه حی تاوانه که نه ما، تاقه به لگه ئه و پارچه کاغه زه نیوه سووته بوو، که وه کو حه شوه ی تفهنگی بکوژه که به کار هینرابوو و دوو که لی بارووته که ره شی کردبوو. چه ند دیره شیعیریک له سه ر ئه م پارچه کاغه زه نووسرابوو، که دیار بوو، کوژی گورانییه که بوو، به لام که س نه یوانی ئه و کتیبه که شف بکات که ئه و شیعه ری لیه وه رگیرابوو.

گومان که وته سه ر پاوچییه کی نه یار و نه حه ز که ره فتاری مایه ی گومان بوو. تاقیب کرا، زندانی کرا، پرس و جو ی ده گهل کرا و ئه شکه نجه درا، به لام دانی به هیچدا نه نا و، چونکه هیه ی له سه ر نه بوو به مال ته بری بوو و ئازاد کرا.

ئه وه چونیته ی کاره ساته که بوو. زیاتر له پومان ی ریسکین ترسناک ده چییت. هه موو شتیکی تیایه: خو شه ویستی جووته برایه که، حه سوودی بردنیان به یه کدی، مردنی هه لێژارده که یان، تاوان له سووچی لیره واره که، دادگایی به ته م و مژ، ته بری بوونی تو مه تبار، ئه و داوه په نهان و ورده ی له لای قازییه کان مایه وه، واته ئه و پارچه کاغه زه ی که به بارووته که ره ش بوو بووه وه.

نها بیست دانه سال به سهر بویه ره که دا رت ده بی. برا بچو که که ژنی هیناوه، بهخته وهره، دهوله مه ند و به ریزه، سنی کیژی هه ن. یه کیکیان شوو به کوری یه کیکی له قازیه کونه کان ده کات، یه کیکی بوو له کوی ئه و قازیبانه ی که له کاتی تیروری برا گه وره که دا، ئه ندای ئه و دادگایه بوو که بو لیکولینه وه له و کاره ساته ساز کرابوو.

له ئاهه نگیکی گوندیانه ی خو شدا شه کراو خورایه وه. ههر دوو بابی کوره و کچی ته و قه یان کرد، بووک و زاوا دلیان خو ش بوو، ئیدی ئاهه نکه که، به ئیواره خوانیکی گه وره له هوله دریزه که ی کوشکه که کوتای هات، هه مووان خواردیانه وه، پیکه نین، سوعبه ت وشوخیان کرد، نوکته یان گپرایه وه، وهختایه ک شیرینی هات یه کیکی له ئاماده بووان پیشنیازی کرد وه کو جاری جارن گورانی بگوتری و به زم بیته گیران.

هه موو پیشنیازه که یان به دل بوو و ده ستیان به گورانی و گه ره لاوژه کرد.

که نوره هاته سهر باوکی بووکی، که وته هه لدانه وه ی یادگه ی خو ی بو گورانییه ک که کاتی خو ی جار به جار له بن لیوانه وه ده یگوت. به ره به ره وه بییری هاته وه.

گورانییه که هه مووانی هینایه پیکه نین، چه پله یان لیدا، له سهر دوا کۆپله و به ندی گورانییه که به رده وام بوو، وهختایه ک ته و او بوو، قازیه که ی ته نیشتی پرسی: - ئه ری ئه م گورانییه ت له کو یوه هینا؟ من دوا به یته کانی ده زانم، پیموایه ئه مه په یوه ندی به بو نه یه کی خه تره و هه ستیاره وه هه یه که له ژیانما هاتو وه ته ریگام. به لام به ته و او هتی ناچمه وه سهری، یادگه م خه ریکه سست ده بیته.

بو پوژی دوا یی بووک و زاوا چوونه سه فه ری زه ماو هندی خو یان. له و ماو هیه دا، که لکه له ی بیره وه رییه کی گونگ که وته سهری بابی زاوا، هه رچه ندی ده کرد نه ده چو وه سهری. ئیدی به رده وام، له بهر خو وه ئه و گورانییه ی ده گوت و ده گوته وه که براده ره که ی له شاییه که دا گوتبووی، نه یده زانی ئه و به یته نه ی له کو ی و له کی بیستو وه، و پرای ئه وه ش هه ستی ده کرد له میژ له میژک و یادگه یدا نه خش بووه، وه کو ئه وه ی به رژه وه ندییه کی جدی وای لیخوازی که بییری نه چیته وه.

دوو سال بووری، به دم هه لدانه وه ی کونه ده فته رانه وه که به خو ی نووسی بوونی، ئه م به یته نه ی دوزینه وه که له میژ بوو، لییان ده گه را. به یته کان ئه وانه بوون، که له سهر حه شو هی ئه و تفهنگه ما بوونه وه که تا وانه که ی پیکرابوو.

هه نگی ههر خو ی به ته نی که وته تاقیق له هه وه لی تا وانه که ی ده پرسی، له ناو شته کانی ها وریکه ی گه را، ئه و کتیبه ی دوزیه وه که ئه و لاپه ره یه ی لی ده رینرا بوو.

کاره ساته که له دلی ئه م باوکه دا زندو بووه وه. له دلی چه قی کوره که ی زاوای، یاروی گومان لیکراوه، به لام بو ئه م تا وانه ی کردو وه، تومه ز بو یه برا که ی کوشتو وه تا ده زگیرانه که ی بخوازیته! باشه تا وان له مه درنده تره ده بیته؟

هه نگی ویزدانی قازیتی به سهر هه ستی باوکیه تیدا زال بوو، پرسگریکه که برایه وه دادگا، درکه وت بکوژی راسته قینه، برا که ی یاروی کوژراوه، ئیدی حوکم درا.

ئەمە ئەو پووداوانەيە كە لە لايەن كەسانىكەوه پىم گەييون، كە تەكەز لە سەر دروستى دەكەن.
كەواتە چ لە ئەدەب و چ لە ژياندا، ئەو وتەيەي كە دەليت: - هەموو راستييەك هى ئەوه نيبە بگوترى.
دروسته و پيموايه شايەنى پراكتيزە كردنە.

من لە گەل ئەو بۆچوونەدام. هەر گيرانه‌وه‌يه‌ك بەو شيوه‌يه بى، خوينەر باوه‌رى پيناكەن وهه‌موو
هونه‌رمەنديكى راسته‌قينه تووره ده‌كات و ده‌يتورينى.

١٨٨٢/٨/٦

بواتیل

پیشکشه به: روبیر بانشون

وهستا بواتیل، له هه موو دهقه ره که دا به وه ناسرابوو، که کاری پیسی دهکرد، هه ر کاریک پیس وقیزه ون بوایه دهیکرد. له هه ر جییه ک پیویست به خاوینکردنه وهی بیریکی ئاودهست، یان زبلدانیک، یان ئاوه پویه ک یان زیرابیک یان هه ر کاریکی له و جورانه وه ببوایه له دووی ئه ویان دهنارد.

ئیدی به خووی و تفاقی کارکردن و پیلاره پیسه کانیه وه دههات و شانی له بهر کاردهنا. زورجاریش گلهیی له و کار و پیشه یه ی خووی دهکرد. که لیان دهپرسی چما ئه م کاره پوخله قیزه ونه دهکات، به ملکه چی به رسقی ده دایه وه: - له بهر منداله کانم، که ده بی به خویان بکه م، خو به ره لالا ناکرین. ئه م کاره م له کاری دی باشتر و مسوگه رتره.

چوارده مندالی هه بوو، که هه والی منداله کانیان لیده پرسی، چیان لیها توه و گه ییونه ته کو، به خوینساردی وه لامی ده دایه وه: - ته نیا هه شتیان، له ماله وه، له لای من ماون، یه کیکیان سه ر بازه و، پینجیان ژنیان هیناوه.

که یه کیک پرسییای حالیان دواي ژنه یان چونه وله چیدایه، به جوش و خرۆشه وه دهیگوت: - من هه یچ به ره له ستیه کم نه کردوون، به که یفی خو یان ژنیان هیناوه. پیاو نابی به ره له ستی زه وقان بکات، ئه مه کاریکی خراپه، ئاقیبه تی باش نابی، من که رۆژم به م رۆژگاره گه ییوه و ئه م پو خچیتی و که ناسییه ده که م، هه مووی زاده ی ئه وه یه که کاتی خو ی که س و کاره که م، به ره له ستی ئاره زوه کانیان کردم، نه یانه یشت به که یفی خو م بکه م، دهنه نا کریکاریک ده بووم وه ک هه ر کریکاریکی دی.

فه رموون ئیوه و به ره له ستی که س و کاره که ی...

کاتی خو ی له به نده ری هافر (هافر، به نده ریکی ده ریایی گرینگه له رۆژئاوای فه رهنسا ده که ویته سه ر ریزا قی روبراری سین)، ئیدی وه کو هه ر خه لکیکی ئاسایی بوو، نه زیاتر بوو نه که متر، که میک ساویله که بوو. له کاتی ده سته تالیدا، که یف و له زه تی هه ره گه وره ی ئه وه بوو به کو رنیشی به نده ره که دا که ته یر فرۆشان له وینده ر خر ده بوونه وه، پیاسه بکات. جاری وا هه بوو به ته نیا ده چوه و ئه وینده ر و جاری واش هه بوو ده گه ل یه کیک له خه لکی شاره که دا ده چوو، به کاوه خو به بهر قه فه زی توتیه کاندایه پیاسه ی ده کرد، جو ره ها توتی لیبوو، توتی سینگالی پشت که وه یی و سه ر سوور، توتی ئه مازونی پشت که سک و سه ر زهرد، جو ریکی دیکه ی زه لام هه بوو له و ته یرانه ده چوو که له شوینی تاییه تی به خیو ده کران، په ریکی ره نگا وره نگیان هه بوو له تو وایه زور به وردی و وه ستایانه ره نگینراوه، ئه مه جگه له چۆیله که و مه لیچکین چۆکوله ی ره نگین به ره نگین سوور و شین و زهرد، ئه مانه هه جمانیان نه بوو، به رده وام ده یان خویند و ده نگیان، تیکه ل به هه را و زه نا و ژاوه ژاوی سه ر کو رنیشه که ده بوو، به تاییه تی له کاتی قالا کردنی که شتییه کان و ژاوه ژاوی ریویان (ریبواران) و تییه رینی گالیسکان و ئه و هه راو زه نا تیژه ی که گو یی که ر ده کرد.

بواتیل ده وه ستا، زه ق زه ق ده یروانی، ماکی بزه یه ک به سه ر لیویه وه بوو، که دل خو شی ئه وی دهنواند، له به رده م ئه و توتیه هه پسرکراوانه ی که به سه ره سپی یان زه رده کانیان، کو رنوشیان بو پانتوله سووره که و به ره زوانه مسه که ی نیتاقه که ی ئه و ده برد، که ده گه ییه ئاستی یه کیک له و ته یرانه ی که قسه ده که ن، پرسیاری

لیده کرد، خو ئه گهر تهیره که ئه و پوژه بی چه واس نه با و که یفی ساز بوایه بو وه لامدانه وه و گفت وگو کردن، ئه و بواتیل تا شه وی له که یفان نه ده چه وایه وه. به لام که مهیمونانی ده بینی، ئیدی له خویشیان له که ولی خوئی نه ده چه جمی، پیی و ابو، خوشتترین شت، که یف و رابواردن بو خه لکی ده وله مند ئه وه یه ئه و جوړه چه یواناته ی هه بی، وه کو چون سه گ و پشیله ی هه یه. ئه م ئاره زووه له خوینیا بو، له بن په رهی روحیه وه بو، وه کو ئاره زوی راو، یان دکتوری یان پارسای. ئیدی هه رکه ده رگای سه ربازگه که ده کرایه وه، به خوئی نه ده وه ستا و یه کرپی بو کوړنیش و بازارپی به نده ره که ده رپی.

جاریک، حایر و چه په ساو له به رده م تهیریکی زه لامدا وه ستا که خوئی ده خوراند، داده نه و بییه وه، ئه وسا وه کو ئه وه ی له ده رباری مهمله که تی تووتیاندا ئیکلام بکات راست ده بو وه وه، ده رگای کافیه یه کی بینی که ده چووه سه ر دووکانی تهیر فروشیک، کرایه وه و کچیکی ره شی لیها ته ده ری، ده سپوکه یه کی سووری له سه ری به سته بو، گسکیکی به ده سته وه، سه ره بوتل و خاک و خوئل و لمی به رده م کافیه که ی به ره و شه قامه که گسک ده دا.

سه رنجی بواتیل، به سه ر تهیره که و ئا فرده ته که دا دابه ش بو، قهت ئه وه ی بو ساغ نه بو وه وه که کامیان پتر سه رنجیان پاکیشا و زیاتر گه شکه و زه رده خه نه یان به گیانی به خشی.

ژنه ره ش پیسته که، دوا ی ئه وه ی خوئل و خاشاکی بهر کافیه که ی مالی، چاوی هه لبری، له هه نبر جلکه سه ربازییه که ی بواتیل دا چه په سا بو. پووه پووی ئه و وه ستا بو و گسکه که شی به ده سته وه بو، وه کو ئه وه ی چه کی بداته ده ست، که چی تهیره که به رده وام بو له سه ر ئیکلام کردنی خوئی. دوا ی ماوه یه ک بواتیله که ی له مه ر خو مان، له م هه لو یسته بیزار بو، به ئه سپایی پاشه کشته ی کرد، تا وه کو شکست خوار دوویه ک به دیار نه که وی.

به لام ئیدی کردی به عادهت، زوربه ی پوژان به بهر کافیه که دا ده رپی، زورچار له جامخانه که وه کچوله ره ش پیسته که ی ده بینی که پیکی بیره و عه ره قی بو ده ری اوانه کانی به نده ره که داده نا. زورچار که بواتیلی ده بینی ده هاته ده ری، دوا ی ماوه یه ک بیئه وه ی قسه ده گه ل یه کدیدا بکن، وه کو دوو ئاشنا به پووی یه کدا ده گرژینه وه، بواتیل هه سته ده کرد که له ناکاوا، له نیوان لیوه ره شه کانی کیژیوه ددانه ره خشانه کانی ده بینی، دللی بوئی ده جولا، پوژیک وه ژوور که وت، که بینی کیژی وه کو هه رکه سیکی دی قسان ده کات چه په سا. ئه و بوتله شه ربه تی لیمویه ی قه بو ولی کرد په رداختیکی لی بخوا ته وه، وه کو بیره وه رییه کی خوش له زهینی یاروی سه ربازدا مایه وه. له وه به دوا وه فیری ئه وه بو بیت بو ئه و کافیه بچوکه و هه ر مه شرو بیکی به له زت، هه لبه ته له قه د گیرفانی خوئی، بخوا ته وه.

ئه وه بو ئه و، جه ژن و شادییه ک بو، هه ر هه موو بیرکردنه وه یه کی داگیر کرد، به تاییه تی وه ختایه ک ده سته کیژه ره ش پیسته که ی ده بینی که په رداخه که ی بو ته ژی ده کرد، ددانه کانی کیژی، له چاوه کانی پتر ده ره و شان وه. دوا ی هاتو چویه کی دوو مانگی بوون به دوو دوستی ئازیزی یه کدی، وه ختایه ک بواتیل زانی که بیرکردنه وه ی ئه و کیژه ره شه، ریک وه کو بیرکردنه وه ی باشی کیژانی دیار و ده قه ری ئه مه، واته به قنیات و ئیشکه ر و پاشکه وت کاره، زیاتری چووه دلله وه و خوئی ویست و به راده یه ک عاشقی بو، ده یویست بیخوازیت.

بواتیل ئەم نیازەى خۆى بۆ درکاند، کيژى له که یفان له پيستی خۆى نە دەهتورى، هەندى پارە و پولى هەبوو، که ژنيكى گويماسى فروش کاتى خۆى ئەم کيژەى گرتبوو خۆ، بۆى به جيھيشتبوو. کاپتنيكى ئەمريكى، که ئەم کيژە له تەمەنى چوار سالیدا، له سەر بالەيهک پەمووى ناو عەمارى که شتيه که يا، دواى چەند سەعاتيک پاش ئەوهى له نيويورک دەردەچيیت، دەدۆزیتەوه، که دەگاتە هاقر، ئەو بوونەوه رەهه به و ژنه گويماسى فروشه دەسپيرى، يارۆى کاپتن که له عەمارى که شتيه که يدا دەدۆزیتەوه، بەزەيى پييدا دیتەوه، ناشزانى کى له ويندەرى داناوه... که ژنه گويماسى فروشه که دەمریت، کيژەى رەش پيست، به گارسونى له کافيەى " کولونىاليان " دا کار دەکات.

ئەنتوان بواتيل، به کيژى دەليت:- ئەم نیاز و پەرۆژەيه، ئەگەر کەس و کار قاييل بن و تەگەرەى تينه خەن دەشيت سەر بگريت. چونکه من هەرگيز له قسەى وان دەرناچم، گویت لينيە، هەرگيز! هەرکه چوومه وه به کورتى و به چەند وشەيهک حال و حياکيه تەکه يان تيدەگەيه نم.

هەفتەى دواتر، مادونيه کى بيست و چوار سەعاتەى وەرگرت، چووه وه بۆ لای کەس و کارەکەى، که خەريکى داچاندنى زەوييهک بوون له " تورنفيل " ي نزیکى " ئيفتو " .

چاوهروانى کرد تا له نانخواردن بوونەوه، تا بە دەم قاوه خواردنەوهى بۆندارەوه که دل دەکاتەوه، به داک و بابى بلێ کيژيکى دۆزيوه تەوه، که له هەموو رويەکه وه بەدليەتى و، باوهر ناکات له م دنيايه دا هيچ کيژيکى دى هەبى به م رادهيه به دلى بيت.

که داک و بابى گوپيان له و قسانه بوو، گومانيان له لا پەيدا بوو، داواى زانیارى زياتريان کرد. بواتيل، هيچ شتيکى له داک و بابى نەشاردەوه، تەنيا رەش پيستی کيژەکه نەبيت.

گوتى گارسون و پيشخزمه ته و دەوله مەند نيه، به لام ئازا وئيشکەر وبه قنیاته، هيچ قسه و قسه لۆکيکى به دواوه نيه، ئاقل و به ئاوه زه. ئەم شتانه زۆر باشترن، له مولک و مالیک که بە دەست که بيانوويه کى خراپه وه بيت. که مۆکه يهک پارە و پولى هەيه، له پاش ئەو خانمە بۆى ماوه تەوه که به خيوى کردووه، چەند ئەسکە ناسيکى هەيه وهکو جيازيه کى بچووک، که بریتيه له هەزار و پينچ سەد فرانک که له سەندووقى تەوفيردايه. پيره ميتر و پيره ژن، ئەمە يان به دل بوو، متمانه يان به کورەکه يان و به ئاقلی کورەکه يان هەبوو و بەرەبەرە نەرم بوون.

که هەستیکرد، هاتوونە تە رەدايه، بە دەم پیکه نينیکى ناخوشه وه گوتى:- شتيک هەيه رەنگه له بەرتان گران بى، تاقه خاليکى سبى له سەراپايدا نيه.

له مەبه ستى حالى نەبوون، ناچار بوو زياتر بۆيانى روون بکاتەوه، به لام به پاريزيکى زۆره وه، بۆ ئەوهى نەيانرەوينيته وه، کيژى له و نەژاده توخانه يه که مەگەر تەنيا له وينەکانى ئيبينال دا نمونە يان ديتبى. (ئيبينال: شاريکى فەرەنسيه، به کۆمه ليک وينەى ميللى تايبه ت به خۆى، له سەرە تاکانى سەدهى نۆزده دا له سەرانسەرى فەرەنسادا بە ناوبانگ بوو).

ئيدى داک و باب، هەستيان به نيگەرانى و حيرەت و ترس کرد، وهکو ئەوهى کورەکه يان بيه وى شەيتان بخوازي.

دایکی گوتی:- رەشە؟ رەشیه کە ی تا چ رادەیه کە؟ سەرپا رەشە؟

بەرسقی دایەو: - هەلبەتە، تۆ چۆن سەرپات سپییە، ئه‌ویش سەرپا رەشە.

بابی گوتی:- رەشە؟ وەکو مەنجەل رەشە؟

بواتیل بەرسقی دایەو: - تۆزێ کەمتر! رەشە، بەلام قیزەون نییە. خۆ جبه کە ی رەبەنە کە مان رەشە، بەلام وێرایی ئەو هەش لە کراسە سپیه کە ی بەری دزیوتر نییە.

بابی گوتی:- باشە لە ولاتی خۆیدا کەسانی لەو رەشتر هەن؟

بواتیل بە قەناعەتەو بەرسقی دایەو: - بیگومان.

بەلام بابی سەریکی لەقاند وگوتی:- ئەمە کریتە.

بواتیل گوتی:- لە خەلکی دی کریت تر نییە، دواى ماوہیەک پێی رادین.

دایکی پرسى:- باشە جل و بەرگ لە بەر کەسیکی وادا زووتر چلکن نابیت؟

- لە جله کانی تۆ زیاتر نا.

پاش چەند و چوونیکى زۆر، لە سەر ئەو ریکەوتن، کە کەس وکار، پیش هەر بریاریک بیدین وکۆرە کە یان کە پاش یەک هەیفی دی عەسکەری تەواو دەکات، لە گەل خۆیدا بۆ مالهەوی بیئى، تا بتوانن لە نزیکەو بیدین و قەرار بەدن کە ئاخۆ رەشیه کە ی رینگە دەدات تیکەل بە مالباتی بواتیل ببیت.

ئەنتوان، رایگە یاند کە رۆژی یەکشەممە، ۵/۲۲، واتە رۆژی تەواوبوونی لە خزمەتی عەسکەری، دەگەل دەنکە ییدا بۆ " تورتفیل " دەروات.

کیژى، لە بەر ئەو سەفەرە ی بۆ لای کەس و کاری ئەفیندارە کە ی جوانترین و بەلکیشترین جگ و بەرگی خۆی لە بەر کرد، جلکی رەنگاوپرەنگ بە زەرد و سوور و شین، وەکو ئەو بوو خۆی بۆ جەژنی نیشتمانی رازاندبیتەو.

کە لە ویستگە ی هافرەو دەرچوون، کیژى مایە ی سەرنجی خەلکی بوو، بواتیل، هەستی بە شانازی دەکرد، کە قۆل لە قۆلی کەسیکا بوو کە مایە ی سەرنج بوو... لە فارگونی نمرە سید، کە کیژى لە تەنیشت ئەو وەو دانیشتبوو، گوندییە کانی سەرسام کرد، بە رادەیه ک نەفەری فارگۆنە کانی دی، بۆ تەمەشا کردن هاتنە سەر ئەو لەمپەرە دارینانە ی کە فارگۆنە کانی لیکدی جیا دەکردهو... مندالیکی نیو نەفەرەکان کە چاوی بە کیژى کەوت لە هۆرژنی گریانی دا، مندالیکی دی رەوی لە بەرانیپلە کە ی دایکیا شاردهو.

هەموو شتیک تا گەییە ویستگە کە ئاسایی بوو. لى کە قیتارە کە لە ئیفتو نزیک بوو وەو، بەرەبەرە هیواشی کردهو، ئەنتوان هەستی بە ناخۆشی کرد، وەکو ئەو بوو لە مەشقی عەسکەریدا بى. ئەوسا لە دەرگا کە نزیک بوو وەو، سەریکی کیشایە دەری بابی بیئى، هەوساری ئەسپیکى بە دەستەو بوو کە لە عارەبانە یە ک بەسترابوو. دایکی بیئى کە هاتبوو پیشەو و خەلکە فزولە کە ی دوور دەخستتەو.

بواتیل، یه کهم کهس هاته خواره وهو دهستی بۆ کیژده کهی هاو پیتی دریژ کرد، وهکو ئه وه بوو یاوه ری جهنه رالیک بکات، به رهو لای داک و بابی کهوته ری.

وهختایه ک دایکی ئه نتوان ئه و خانمه ره شه رهنگا ورهنگه ی دهگه ل کوره کهیدا بینی، حایرو چه په ساو له جیی خوی رهق راوهستا و نهیتوانی دهم بکاته وه، زمانی چوه کلپه، به لام باوکی که به زهحمهت ئه سپه کهی، که کهس نهیده زانی له ترسی قیتاره که یان کچه ره شه که قوشقی بووبوو، بۆ کونترۆل دهکرا. به لام ئه نتوان که به دیداری داک و بابی زور خوشحال بوو، به په له چوه پیشی و باوهشی کرده وه و هر چهنده ئه سپه که قوشقی بووبوو، داک و بابی ماچکرد، ئه وسا ئاوری لای کچه رهشی دایه وه، که ریواره کان به چاوانی ئه بله قه وه ته مه شایان دهکرد. وهستا وگوتی: - ئه مه خویه تی! وهک پیمگوتوو یه که مجار زور ناچیتته دلله وه، به لام که به ته واوه تی ناسیتان، ههنگی بوتان درده که وئ که له زیره کیا بی هاوتایه. خیر هانینی بکن با دلی له خو دانه مین.

خاتوو بواتیل، به دوو دلپیه وه، وهکو ئه وهی له زهوقی درابی، لپی چوه پیشه وه و سه ریکی بۆ دانه وانده، به لام بابی بواتیل کلاوه کهی داگرت و له بن لیوانه وه گوتی: - هیوادارم به دلی خوت بی.

ئیدی هه مووان به په له سوار بوون، ژنه کان له ناوه وه سوار بوون و له سه ر دوو کورسی دانیشتن که له گه ل هه ر تاسه یه کی عه ره بانه که دا بستیک هه لده به زینه وه، به لام دوو پیاوه که له سه ر نشیمه نه که ی پیشه وه دانیشتن. بیدهنگی بالی به سه ردا کیشان. نیگه رانی ئه نتوانی داگرت، به فیکه کهوته لیدانی ئاوازیک که له سه ربازگه فیژی بووبوو. بابی قامچیه کهی با ددها، دایکی به تیچاو دهیروانیه کیژی و له بهر خویه وه لیوی هه لده قورتاند. به لام کچه رهش، هه نیه وگوناکانی له بهر تیشکی هه تاوه که دا به جوړی ده بریقانه وه، له تو وایه پیلاون و تازه بویاخ کراون.

ئه نتوان ئاوری دایه وه، ویستی بیدهنگیه که بشله قینی وگوتی: - دهی! قسه یه ک نه کهین؟

دایکی به رسقی دایه وه: - هه موو شتیک وهختی خوی هه یه.

ئه نتوان له سه ری پویی: - دهی، چیرۆکی هیلکه ی هه شت مامره که تی بۆ بگیروه.

ئه مه چیرۆکی عه نتیکه بوو، مالباته که به و چیرۆکه به نیو بانگ بوو. به لام چونکه دایکی نه هاته قسه، ره وشه که بهنجی کردبوو، به خوی به دهم قاقای پیکه نینه وه کهوته گیرانه وهی. به لام باوکی، که چیرۆکه کهی له سیری تا پیازی ئه زبه ر بوو، هه ر له سه ره تاوه پرووی گه شایه وه وه له پیکه نینی دا و ژنه کهشی هینایه پیکه نین، کچه ره شیش له به شه هه ره عه نتیکه که ی چیرۆکه که دا، له قاقایه کی ئه وتوی دا، که ئه سپه که ی به جوړی ره وانده وه، هه لیکرده غار و تا ماوه یه ک نه وه ستایه وه.

ئیدی یه کدییان ناسی وگفت وگو دهستی پیکرد.

هه رکه گه بیینه بهر ماله وه هه مووان دابه زین، دوا ی ئه وه کچه رهشی برده ژووریکه وه، بۆ ئه وهی جلهکانی داکه نیت، تا له مووبه قه که دا به دهم چیشته لیئانه وه به شیوازی خوی، پیس نه بیت، هه لبه ته مه به سستی له مه ئه وه بوو، که داک و بابی له ریگه ی ورگیانه وه، بینیتته ره دایه، داک و بابی بردنه بهر ده رگا که و به دهم دلله له رزیوه لپی پرسین: - ها، چ ده لین؟

باوکی بیده‌نگ بوو. دایکی که بیناک تر بوو، گوتی: - زور ره‌شه!... نا، به راستی زور ره‌شه، به دلم نییه...
ئه‌نتوان پیی گوت: - را دیی.

دایکی گوتی: - له‌گینه، به‌لام به‌م زووانه‌ش نا.

همووو چوونه ژووره‌وه، که دایکه‌که بینی کچه ره‌ش خهریکی چیششت لینانه زوری به‌زه‌یی پیدا هاته‌وه، چووه یارمه‌تی، جله‌کانی هه‌لمالی و که‌وته یارمه‌تی دانی، هه‌رچه‌نده پیر بوو به‌لام به‌ گورپو گورج وگول بوو.
خواردنه‌که باش و خوش بوو، ماوه‌یه‌کیان پیچووو تا له خواردن بوونه‌وه، پاشان چوونه پیاسه، ئه‌نتوان بابی برده لاوه وگوتی: - باوکه، چ ده‌لیی؟

بابه دیهاتیه‌که نه‌یده‌ویست هیچ بلیت، بویه گوتی: - من هیچ ره‌ئیکم نییه، پرسیار له دایکت بکه.

ئه‌نتوان خوی گه‌یاندنه دایکی، رایگرت و گوتی: - دایکه، چی ده‌لیی؟

دایکه‌که به‌رسقی دایه‌وه: - کوره داماوکه‌م، زور ره‌شه، ئه‌گه‌ر یه‌ک تۆز کالتر بوایه، لاریم نه‌بوو، به‌لام زور ره‌شه، له شه‌یتان ده‌چیت!

بواتیل، پیداکری نه‌کرد، چونکه دایکی ده‌ناسی و ده‌یزانی چهند سه‌رسه‌خت و که‌له ره‌قه، به‌لام هه‌ستی کرد، ترسیکی سه‌یر دلی داده‌گریت. بیری له‌وه ده‌کرده‌وه چ بکات، پیی سه‌یر بوو کچه ره‌ش نه‌چوووه دلی داک و بابیه‌وه، وه‌کو چۆن کاری له‌م کردبوو، کاری له‌وان نه‌کردبوو. به‌ چوار قۆلی وه‌یدی هییدی به‌ ناو ته‌باره گه‌نمه‌کاندا رییان ده‌کرد، بیده‌نگی بالی به‌ سه‌ردا کیشانه‌وه. که به‌ لای ته‌یمانیکا ره‌ت ده‌بوون، جووتیاره‌کان ده‌هاتنه به‌ر ته‌یمانه‌که و مندالان سه‌ر ده‌که‌وتنه سه‌ر کۆماگل و خۆلیک و هموو ده‌هاتن بۆ سه‌ر ریگا‌که تا ته‌مه‌شای ئه‌و کیژه ره‌شه بکه‌ن که بواتیلی کوپ ده‌گل خۆیدا هیئابووی. خه‌لکه‌که دیار بوون که له‌ دووره‌وه، به‌ غاردان به‌نیو کیلکه‌کاندا ده‌هاتن، وه‌کو ئه‌وه‌ی ته‌پلی راگه‌یاندنی بویه‌ریکی ئاوارته لی‌درا‌یی، به‌و ئاوا‌یه به‌ غاردان ده‌هاتن، که ئه‌م قه‌ره‌بالغییه ترس و سه‌رسامی خسته دلی دایک و باوکه‌که‌وه، بویه به‌په‌له پیش کوپه‌که‌یان که‌وتن، که له‌و کاته‌دا کچه ره‌ش لیی پرسی، رای داک و بابی چیه.

به‌ دوو دل‌ییه‌وه، وه‌لامی دایه‌وه که هیشتا نه‌گه‌ییونه‌ته هیچ قه‌راریک. به‌لام له‌ مه‌یدانی گونده‌که‌دا، هه‌ر خه‌لک بوو و به‌ تاسه‌وه له‌ ماله‌کانیانه‌وه ده‌هاتنه‌ ده‌ری و له‌وینده‌ر خر ده‌بوونه‌وه، داک و بابه‌که له‌ هه‌نیه‌ر ئه‌م ئاپۆرای خه‌لکه‌دا خۆیان پینه‌گیرا و به‌ هه‌له‌داوان بۆ مالی خۆیان گه‌رانه‌وه، ئه‌نتوان زور تووره‌ بوو، به‌ که‌ش و فشه‌وه قۆلی به‌ قۆلی کچه ره‌شدا کرد و به‌ به‌رچاوی ئه‌بله‌قی خه‌لکه‌که‌وه تیپه‌ری.

ئیدی بۆی ده‌رکه‌وت، مه‌سه‌له‌که ته‌واو بووه و هیچ ئومیدیک له‌ ئارادا نییه که ئه‌و کیژه ره‌ش پیسته بخوازیت، کچه‌ش هه‌ستی به‌مه کرد، بویه به‌ده‌م نزیک بوونه‌وه له‌ ماله‌وه، روندک به‌ چاوی هه‌ر دووکیاندا هاته خواره‌وه. هه‌رکه چوونه ژووره‌وه، کیژئ دووباره ماکسیه‌که‌ی داکه‌ند، تا له‌ کاری ماله‌که‌دا یارمه‌تی دایکه بدات، له‌ دووی دایکه نه‌ده‌بووه‌وه، بۆ هه‌ر کوئییه‌ک رۆیشتابا، بۆ مووبه‌ق، ته‌ویله‌که، کولانه‌ی مریشکه‌کان چووبا، دوا‌ی ده‌که‌وت و به‌شی هه‌ره زوری کاره‌کانی له‌ ئه‌ستوی خوی ده‌گرت و به‌رده‌وام ده‌یگوت: - خاتوو بواتیل، با من ئه‌م کاره بکه‌م.

که دنیا تاریک بوو، دایکه به کورپه‌که‌ی، هرچه‌نده به‌زه‌یی به کیژده‌دا ده‌هاته‌وه، به‌لام له سهر که‌لله ره‌قی خوی به‌رده‌وام بوو، گوت:- کوری خوم، ئه‌م کیژده، زور باشه، لی مخابن زور ره‌شه، ناتوانم له گه‌لیا رابیم، ده‌بی ب‌رواته‌وه، زور ره‌شه.

ئه‌نتوان به کیژده‌که‌ی گوت:- دایکم پیت رازی نییه، به هیچ جورئ نایه‌ته ره‌دایه، ده‌لیت زور ره‌شیت، ده‌بی ب‌رؤیته‌وه، تا ویستگه‌که له گه‌لتا دیم، گوی مه‌ده‌یه، دوی ئه‌وه‌ی که تو ر‌ویشتی دووباره له‌و باره‌یه‌وه قسه‌ی له گه‌لدا ده‌که‌م.

تا ویستگه‌که به‌رپی کرد، سووکه ئومیدیکی پیبه‌خشی. دوی ئه‌وه‌ی ده‌ستی له ملی کرد، سهری خسته ناو فارگونه‌که و به چاو په‌یگیری کرد که به چاوی ته‌ژی ر‌وندکه‌وه ده‌ر‌ویی.

هه‌ولیکی زوری دا که داک و بابی قاییل بکات، لی بیه‌وده.

وهختی ئه‌م سهر‌به‌ورده‌ی ده‌گی‌رایه‌وه، که هه‌موو خه‌لکی پییان ده‌زانی، ده‌یگوت:- ئیدی له‌وساوه دلم له هه‌موو شتیک تورا، هیچ کار وپیشه‌یه‌کم به دل‌ه‌وه نه‌نوسا، ئیدی ئه‌مه‌م به سهر هات که خوتان ده‌بیینن، بووم به پاکه‌ره‌وه‌ی هه‌ر پیسی و پیساییه‌ک.

خه‌لکه‌که ده‌یانگوت:- ویرای ئه‌وه‌ش ژنت هینا.

وه‌لامی ده‌دایه‌وه:- به‌لی ناتوانم بلیم ژنه‌که‌م به دل نییه، چونکه چوارده مندالم لی بووه، لی به دل‌نیاییه‌وه نابی به‌وی دی، نا، به دل‌نیاییه‌وه نا! ئه‌وی دی، ده‌نکه ره‌ش پیسته‌که‌م، هه‌رکه سه‌یری بکرده‌ما، وام هه‌سته‌کرد له خوشیا بالم گرتوه.

بکوژ

پاریزه‌ریکی تازه‌کاری گهنج، دۆزی به‌رگری له تاوانباریک پی سپی‌درا، ئیدی ده‌بوا ئەم مرافه‌عه وداکوکیه پیشکەش بکات وبخاته روو:

رووداوه‌کان، قازیانی به‌ریز، به‌و ئاویه‌ی که روویان داوه، نکۆلییان لی نایه‌ته کردن. موه‌کیله‌که‌م، پیاویکی شه‌ریف و ئابروومه‌نده، فرمانبه‌ریکی باشه و هیچ گله‌بیه‌کی له‌سه‌ر نییه، نه‌رمه پیاویکی شه‌رمه، له ساتیکی تووره‌یی وه‌له‌چوونا، که بۆم خۆیا ومه‌فهوم نییه، خاوه‌ن کاره‌که‌ی خۆی کوشتووه، ریگه‌م ده‌ده‌ن باری سایکۆلوژی ئەم تاوانه شیبکه‌مه‌وه؟ ئەگه‌ر ئەم ده‌رفه‌ته‌م بدن، وه‌کو خۆی، بی هیچ بر و بیانویه‌ک شیده‌که‌مه‌وه و، ئەوسا خۆتان حوکمی خۆتان بدن.

" جان نیکولا لوجیر " له تیره وتایه‌فه‌یه‌کی شه‌ریف و ئابروومه‌نده به‌جۆری په‌روه‌رده‌یان کردووه که پیاویکی ساده و به‌ریزی لیده‌ربچیت.

ریشه‌ی تاوانه‌که‌ی له‌مه‌دا په‌نه‌انه: ریز! ئەمه هه‌ستیکه به‌ریزینه، له‌م رۆژگاره‌ی ئیمه‌دا، نه‌ک هه‌ر ده‌گمه‌نه، به‌لکو هه‌ر نییه، به‌لام ناوی ماوه و باو و سولتان و هه‌بیه‌تی نه‌ماوه. پێویسته له‌سه‌رمان بچینه بنج و بناوانی مالباتین پاشکەوتوو و، خاکیه‌وه، تا ئەم ته‌قلید و دابه‌ باو و توونده بدۆزینه‌وه، چونکه ئەم دابه‌ په‌یوه‌ندی به‌ شتان یان ئاده‌میزاده‌وه هه‌یه، په‌یوه‌ندی به‌هه‌ست و باوه‌ریکه‌وه هه‌یه که ئەم خه‌سله‌ته‌ پیرۆزانه‌ی له‌ خۆ گرتووه، په‌یوه‌ندی به‌و باوه‌ره‌وه هه‌یه که هیچ گومان و زه‌رده‌خه‌نه و دردۆنگیه‌ک هه‌لناگریت.

که‌س ناتوانی پیاویکی شه‌ریف و ئابروومه‌ند بی، ئابروومه‌ندی راسته‌قینه به‌هه‌موو مانای وشه‌وه، مه‌گه‌ر ریز و حورمه‌تی خه‌لکانی دی بگریت. ئەو پیاوه‌ی که ریزی ده‌گیریت، چاوانی نوقاون. باوه‌ری به‌وه هه‌یه به‌لام ئیمه‌ی چاو تیژ، که چاومان له‌سه‌ر جیهانه، ئەمانه‌ی لی‌ره ده‌ژین، له‌م کۆشکی داده‌دا، که پۆخ‌له‌واتخانه‌ی کۆمه‌لگه‌یه، که هه‌رچی کار و فیعلی نه‌نگین هه‌یه ده‌رژیته‌ ناوی، ئیمه‌ پینه و په‌رۆی هه‌موو عه‌یب و عاره‌کان ده‌که‌ین، ئیمه‌ به‌ دل داکۆکی و به‌ره‌قانی له‌هه‌موو نامه‌ردی و خویراتیه‌کی به‌شه‌ر ده‌که‌ین، پشتیوانی له‌هه‌موو ئەتوار غه‌ریبیک، له‌میر و ده‌سه‌لاتدار یان له‌وانه‌ی مۆزه مۆز به‌ ده‌وری مالاند دین، ده‌که‌ین، ئیمه‌ به‌وپه‌ری نه‌زاکه‌ت و نه‌وازش و رووخۆشییه‌وه پێشوازی له‌هه‌موو خه‌تابارو تاوانباریک ده‌که‌ین تا له‌به‌رده‌م ئیوه‌دا داکۆکیان لیبکه‌ین، ئیمه، ئەگه‌ر کاره‌که‌ی خۆمان خۆشبوو، وه‌کو پارێزه‌ر، نایه‌ین هاوسۆزی ده‌گه‌ل تاوانباردا بکه‌ین، چونکه ئەوه هاوتای تاوانه‌که‌یه، دوا‌ی ئەوه ناتوانین به‌جدی ریزی خه‌لکی بگرین، ئیمه‌ به‌چاوی خۆمان ئەو هه‌موو گه‌نده‌لییه، له‌سه‌رانی ده‌سه‌لاته‌وه تا دوا خوی‌ری و تویری وناکه‌سه‌به‌چه ده‌بینین و، زۆر چاک ده‌زانین که کاروباره‌کان چۆن به‌رپۆه ده‌چن، چۆن هه‌موو شتیک ده‌به‌خشری، چۆن پله و پایه و پۆست و وه‌زیفه، له‌هه‌نبه‌ر توژی زی‌ردا به‌ئاشکرا ده‌فرۆشری، به‌رانبه‌ر به‌چه‌ک و به‌ش له‌ده‌زگا و سازیه‌ پێشه‌سازیه‌کانا ده‌فرۆشری، یان ماچی ژنیک تالانفرۆش ده‌کریت. ئەرک و پێشه‌که‌مان وامان لیده‌خوازی که هیچ شتیک فه‌رامۆش نه‌که‌ین، گومان له‌هه‌موو که‌سیک بکه‌ین، چونکه هه‌مووان مایه‌ی گومانن، بۆیه وه‌ختی که‌سیکی وه‌کو ئەم بکوژه‌ی له‌به‌رده‌متاندا وه‌ستاوه ده‌بینین واقمان وڤ ده‌مینی، که کابرایه‌کی زۆر به‌ریز و حورمه‌ته، له‌دوا ئەنجاما، بووه به‌شه‌هیدی ئەم ریز و حورمه‌ته.

به‌پرزینه، ئیمه شانازی به پاکی خومانه‌وه ده‌که‌ین، قیزمان له هەر کاریکی سووک ده‌بیته‌وه، ئه‌مه زاده‌ی ههستی که‌رامهت و نه‌فسبه‌رزی شه‌خسیمانه، به‌لام وه‌کو ئه‌م پیاوه کو‌یرانه باوه‌رمان به‌وه‌سته خو‌رسک و توونده نییه.

رێگه‌م بدهن با ژینامه‌ی ئه‌وتان بۆ بگێرمه‌وه.

وه‌کو هەر مندالیکی جاران په‌روه‌رده بووه، که هه‌موو کار وکرده‌وه‌یه‌کی به‌شهری به‌سهر خیر وشه‌رپدا دابه‌شکردوه. خیریان به‌ جو‌ری خستوه‌ته میشکییه‌وه که به‌ ئاسانی له شه‌ری جیابکاته‌وه، وه‌کو چۆن شه‌و له رۆژ جیا ده‌کریته‌وه. بابی له‌وه‌که هۆشیار و زیره‌کانه نه‌بووه، که له سه‌ری را، سه‌رچاوه‌ین باوه‌ران به‌دی ده‌که‌ن و یه‌کسه‌ر ئه‌و پیداو‌یستی و زه‌مینه جفاکیانه ده‌رک ده‌که‌ن که ئه‌م جیاوازیانه‌ی تیدا له دایک بووه.

که‌واته، وه‌کو که‌سیکی به‌ دین و متمانه به‌خۆ و پابه‌ند گه‌وره بووه. له ته‌مه‌نی بیست و دوو سالی‌دا، کچی‌کی خزمی خو‌یان بۆ خواستوه که وه‌کو ئه‌و به‌ ساده‌یی و پاکی په‌روه‌رده کراوه. ئیدی خو‌ی و به‌ختی، به‌خت یاه‌وری بووه که ژنیکی داوین پاک و سه‌ر راست و بی‌غهل و غه‌ش بووه به‌ شه‌ریکی ژیا‌نی، مه‌به‌ستم ئه‌وه‌یه که ژنی وا به‌ریز و حورمه‌ت له دنیا‌دا ده‌گمه‌نه. ئه‌م پیاوه هه‌مان ئه‌و ریزه‌ی له دایکی گرتوه که له مال‌باته پیاو سالاریه‌کاندا باوه، هه‌مان ئه‌و ریزه‌ی له خواوه‌ندان دیته‌ گرتن، هه‌ر هه‌موو ئه‌و ریزه‌ گواستراوه‌ته‌وه بۆ هاوسه‌ره‌که‌ی، هه‌لبه‌ته به‌ سووکه گو‌رانی‌که‌وه که ئاو‌یتته بوونی ژن و می‌ردایه‌تی ده‌یخوازی‌ت. ئه‌م پیاوه دوور له هه‌ر فر و فی‌ل و حيله و حه‌واله‌یه‌ک، سه‌ر راست و بی‌هیچ پی‌چ و په‌نایه‌ک، به‌خو‌شی و ئارامی ژیاوه، ئیدی ئه‌مه بووه به‌ تاییه‌تمه‌ندی ئه‌و. نه‌ که‌س ده‌خاپینی و نه‌ له‌وه‌ باوه‌رمان بووه که‌سیک هه‌بی هه‌لی بخه‌له‌تینی‌ت.

ماوه‌یه‌ک به‌رله‌وه‌ی ژن به‌ینی، له لای ریزدار (لانگیه) که موه‌کیله‌که‌م له‌م دوا‌ییه‌دا کوشتی، ژمی‌ریارو سه‌ندوقدار بووه.

قازیان و دا‌قانی به‌ریز، له میانی گه‌واهی‌هه‌کانی خاتوو " لانگیه " و برا‌که‌یه‌وه (بی‌رتوی) که شه‌ریکی می‌رده‌که‌ی بوو، هه‌روه‌ها له میانی گه‌واهی هه‌موو مال‌باته‌که و گشت گه‌وره کارمه‌ندانی ئه‌م بانکه‌وه بۆمان به‌ دیارده‌که‌وی که " لوجیر " له رووی ئه‌مانه‌ت و ده‌ستپاکی و سه‌رپاستیه‌وه فه‌رمانبه‌ریکی نمونه‌یی و ئایدیالی بووه، گو‌یرایه‌لی به‌رپه‌سه‌کانی بووه و ریزی گرتوون و زۆر ورد بووه.

هه‌ر به‌ راستیش " لوجیر " له به‌ر ئه‌وه‌ی په‌فتاری نمونه‌یی بووه، ریز و حورمه‌تی خه‌لکی به‌ده‌ست هه‌یناوه، ئیدی هه‌مان ریز و حورمه‌تی له خاتوو " لوجیر " ش ده‌گرت، که مه‌رح و سه‌نای به‌ سه‌ر زاری هه‌موو خه‌لکیه‌وه بوو.

خاتوو " لوجیر " له زه‌رفی چه‌ند رۆژیکدا به‌ تیفۆ مرد.

گومانی تیا نییه ئه‌م پیاوه هه‌ستی به‌ کول و کو‌قان و داخ و که‌سه‌ریکی قوول کردوه، به‌لام که‌سه‌ریکی سارد، هیدی، زه‌رد هه‌لگه‌رانی په‌نگی رووی، گو‌رانی روخساری به‌لگه‌ی کول و کو‌قانه‌کانیه‌تی.

هه‌نگی، قازییانی به‌ریز، شتیکی ئاسایی رووی دا.

ئەم پياوۋە دە دانە سال بوو ژنى هېتابوو. دە سال بوو كە ژنى بە لاوۋە بېت. بەوۋە راھاتبوو ژن پېي رابگات، لە گەرپانەو دەدا بو مال گوۋى لە دەنگى ژنەكەى بى، شەوۋى، شەو باشى لېككات و هېواى شەوۋىكى ئارامى بو بخوازىت، بەيانىان رۆژباشى لېككات. بەوۋە راھاتبوو، گوۋى لە خشەى نەرمى كراسەكەى بېت، بە نەوازشتەوۋە ھەندىجار ئاشقېنىيەكانى و ھەندىجارى دى دايكانەكانى راھاتبوو، كە بارى بوونى لەسەر شانى سووك دەكرد و دەيكرە كارىك وەختى زۆر زوو لېپروات. ھەرۋەھا ئالوودەى ئەو نازە بووبوو كە لە رېگەى خواردى بە لەزەتەوۋە بوۋى دابىن دەكرد، ئىدى وای لېھاتبوو بە تەنیا ھەلېنەدەكرد. جا بو ئەوۋەى شەوانى لى بە سەر بچىت، ھەموو شەوۋى دەچوو بو يانە و بارىكى نىك و سەعاتى دووانى لەوۋىندەر بەسەر دەبرد. پەرداخى بېرەى دەخواردەوۋە و بەبېدەنگى لەوۋىندەر رۆدەنىشت، بە چاۋە وىلەكانى تەمەشای گوۋىەكانى بلىاردەكەى دەكرد، كە يەك لە دواى يەك، بەنىو دووكەلى جگەرەى جگەرە خۆرەكاندا غل دەبوونەوۋە، بى ھېچ بېرکردنەوۋە يەك گوۋى لە مشت و مېرى يارىچىيەكان و گەنگەشەى دەوروبەرەكەى دەربارەى سىياسەت دەگرت، گوۋى لەو پىكەنىنانەى كە بە سەدەمى ھەندى نوكتەوۋە لەو سەرى ھۆلەكەوۋە بەرز دەبوونەوۋە، دەگرت. زۆر جار لە شەكەتى و بىزارىدا خەوى لىدەكەوت. بەلام لە ناخا ھەستى دەكرد، زۆرى پىويست بە دل، بە جەستەى ژنىك ھەيە. ھەموو شەوۋىك تۆزىك لە مېزى ژمىرىارىيەكە نىك دەبووۋە، سەندووقدارەكە، كىژىكى قژ زەردى ئەندام وردىلە بوو، بەدەست خۆى نەبوو كە مەيلىكى بەھىز بەرەو ئەوى رادەكىشا، ھەرچىيەك بى ئافرەتە، مېينەيە.

دواى ماوۋەيەكى كەم، كەوتنە قسان، ئىدى وای لېھات پېر بە دل ھەزى دەكرد، ھەزىكى بە لەزەت كە ھەموو شەوۋىبىرەكانى بەلاى ئەوۋەوۋە بەرپتە سەر. ئافرەتتىكى نەرم و نىان و مېھرەبان بوو، كە ئەم تايبەتەندىيە، بو ھەر ئافرەتتىك لەو بوارەدا كار بكات زەرورەى، ئافرەتەكەش، بە گوۋىرەى زەرورەتى كارەكەى خۆى، بە خۆشحالېيەوۋە، يەك لە سەر يەك پەرداخەكەى بو تەژى دەكرد. بەلام " لوجىر " رۆژ بە رۆژ پتر رموودەى ئەو ئافرەتە دەبوو كە نەك ھەر نەيدەناسى، بەلكو ھېچى دەربارەى ژيانى نەدەزانى، بەلام بوۋە خۆشى دەويست چونكە جگە لەو ھېچ ئافرەتتىكى دىكەى بەدى نەدەكرد.

ئىدى ئەو ئافرەتە چكۆلە مەكربازە، كە زووبەزوو ھەستىكرد لەوۋەيە سوودىك لەو پياوۋە ساويلكەيە بېنى، بېرى لەوۋە كردهوۋە كە باشتىن رېگا بدۆزىتەوۋە بو ئىستىغلال كردنى، ھەلبەتە باشتىن رېگە ئەوۋە بوو كە مېردى پىككات. زۆر بە ئاسانى ئەو تەگبىرەى بو چوۋە سەر.

قازىيانى بەرېز، پىويست بەوۋە دەكات باسى ئەوۋەتان بو بكام كە ژيانى ئەو كىژە زۆر تورەھات بوو، شووكردن، بەرەللايىەكانى جلەو نەكرد، بەلكو بە پىچەوانەوۋە، ھىندەى دى دايە تانى بەرەللايى و كەچرەوۋى؟

ئىدى بە ناز و نووزى ژنانەوۋە، وادىار بوو لەزەت لەوۋە دەبىنى كە خىانەت لەم پياوۋە شەرىف و ئابروومەندە بكات، دەگەل ھەموو فەرمانبەرانى نووسىنگەكەى خۆيدا رابوۋىرېت. دەلېم: لە گەل ھەموو. بەلگەونامەمان لايە بەرېزىنە. ئىدى لە ئەنجامى ئەمەدا رېسوايىەكى گەرە چىبوو، مېردەكەى، وەكو ھەمىشە ھەر وايە، دوا كەس بوو كە بەمەى زانى.

ئەنجام ئەو سووك وسەلېمە، ئەو رېسوايە كەوتە داوۋەكانى خۆيەوۋە، لە بەر بەرژەوۋەندىيەكى پوون و ئاسانفام، كورپى خودان كارەكە گەنجىكى نۆزدە سالان بوو، ژنە بە جورى لە خشتەى برد و روح و ھەستى كوۋنترول كرد كە پياو بەزەبى بە حاليا دەھاتەوۋە. ئىدى ئاغاي " لانگىلە "، لە رووى دلپاكى خۆى و دوستايەتى

دهگه‌ل ئه‌و فه‌رمانبه‌رده‌دا، چاوپۆشی له‌ ره‌فتاری ئه‌و ئافه‌رده‌ته‌ کرد. به‌لام كه‌ كورپه‌كه‌ی له‌ ژیر ده‌ست وه‌ هه‌میژی ئه‌و خه‌لقه‌نده‌ ترسناکه‌دا بینه‌ هه‌ستی به‌ تووره‌ بوونیکه‌ی تووند کرد، تووره‌ بوونیکه‌ی ره‌وا، نه‌هه‌قیشی نه‌بوو.

به‌لام هه‌له‌كه‌ی له‌وه‌دا بوو كه‌ یه‌كسه‌ر نارديه‌ دووی " لوجیر " و له‌ ژیر باندۆری تووره‌ بوونی باوكانه‌دا قسه‌ی ده‌گه‌ل کرد.

به‌پرزینه، ته‌نیا ئه‌وه‌م ماوه، واریقاتی تاوانه‌كه‌تان، له‌ زاری كابرایی له‌ حالێ مردنا، كه‌ موحه‌قیقه‌كه‌ تووماری کردوو، عه‌رز بکه‌م.

" تازهم زانی، كه‌ كورپه‌كه‌م، دوینی، ده‌ هه‌زار فرانگی داوه‌ به‌م ژنه، ئیدی به‌ جاری دین و هار بووم، ئه‌قل له‌ هه‌وت كیوان ئاوا بوو. راسته، من پۆژی له‌ پۆژان، گومانم له‌ كه‌رامه‌ت و ئابرووی " لوجیر " نه‌بووه، به‌لام هه‌ندی چاوپۆشی، زۆرجار له‌ بوومه‌ له‌رزه‌ ترسناکتره‌.

بانگم کرد و پیمگوت كه‌ من ناچارم دستبه‌رداری ئه‌و بم و کاری ئه‌وم نه‌وێت.

حایر وحه‌په‌ساو، بیئه‌وه‌ی له‌ هه‌چ حالێ ببیت له‌ به‌رده‌مدا وه‌ستا. ئه‌نجام به‌ راویژیکی تووند، داوای پوونکردنه‌وه‌ی سه‌ده‌می ئه‌م هه‌لوێسته‌ی لیکردم، هه‌چ داخوایانیکم نه‌دایه، دووپاتم کرده‌وه، كه‌ ئه‌م هه‌لوێسته‌ی زاده‌ی هه‌ندیك سه‌ده‌می تاییه‌تیه‌. ره‌نگی تیکچوو، سویندی دام، كه‌ بۆی باسبکه‌م، تووره‌ بوو، كه‌ گه‌یه‌ ئه‌و بیروکه‌یه‌ هه‌ستیکرد هه‌قی خۆیه‌تی به‌ده‌نگی به‌رز قسه‌ بکات.

كه‌ من هه‌ر بیده‌نگ بووم، كه‌وته‌ جنیودانم و بیپزیزی پیکردم، به‌ راده‌یه‌ك تووره‌ بوو، ترسام ده‌ستیکم لیبوه‌شینیت.

كه‌ به‌ قسه‌ برینداری كردم، قسه‌كه‌ی له‌ دلێ دام، ناچار راستی مه‌سه‌له‌كه‌م به‌ راشكاوی پینگوت.

چهند چرکه‌یه‌ك به‌ نیگای ویل و سه‌رگه‌ردانه‌وه‌ له‌ به‌رده‌مدا وه‌ستا، پاشان دیتم مقه‌ستیکه‌ی، كه‌ بۆ برینی هه‌ندیك تووماران به‌ کارم ده‌برد له‌ سه‌ر میزه‌كه‌م هه‌لگرت تا په‌لامارم بدات، هه‌ستم کرد، شتیک له‌ سه‌رووی سینگمه‌وه‌ چوو به‌ گه‌روما، هه‌ستم به‌ هه‌چ ئازاریك نه‌کرد.

به‌پرزینه، ئه‌وه‌ حال و حیکایه‌تی ئه‌م تاوانه‌یه‌، چ داوکویه‌کی له‌باره‌وه‌ بکه‌م؟ کویرانه‌ و خه‌شیمانانه‌ ریزی ژنی دووه‌می گرتوو، چونکه‌ ئاقلانه‌ ریزی ژنی یه‌که‌می گرتبوو.

دوای گه‌نگه‌شه‌یه‌کی کورت، ئه‌مری بیتاوانی بۆ یارۆی تومه‌تبار ده‌رچوو.

١٨٨٧/١١/١

تیبینی: ئه‌م چیرۆکانه‌ له‌م سه‌رچاوه‌یه‌وه‌ کراون به‌ کوردی:

الطیة المفقودة / مجموعة قصصیه مختارة / تالیف: غی دو موباسان / ترجمة: انطون موسی عرار / منشورات الهيئة العامة السورية للكتاب / وزارة الثقافة - دمشق ٢٠١٤، الخطة الوطنية للترجمة (٧).

چاوه پروانی

چهند پیاویک، دوی نانی شیوان، له ژووریکا خپ بوو بونوه و سهرگرمی قسان بوون. باسه که یان باسی میراتی چاوه پروان نه کراو و سهیر و غریب بوو. له و کاته دا مسیو لوبرومن، که یه کیک بوو له پاریزه و نه وقاته ناوداره کانی شار، شانی دادابوووه سهر موغه یریبه که و حیکایه تیکی ده گپرایه وه:

من له دوی میراتگریکم که له بهر هندیک مهسه له یه ی گونگ، دیار نه ماوه. کهس نازانی که وتووته کوپوه. هوی دیار نه مانه که یه کیکه له دراما ئاساییه کانی ژیان، بابه تیکه له گینه هموو روژیک روودات، به لام یه کیکه له و بابه ته هره ترسناکانه ی که تا نها رووبه پرووی بوومه ته وه.

شش مانگیک له مه پیش، خانمیک که له سهره مهرگدا بوو، له دوی ناردم وگوتی: - به ریز، دهمه وی ماموریه تیکی زور قورس و هستیارت پی بسپیرم. تکات لیده که م وه سیتنامه که م بخوینه وه. له سهر میزه که یه. نه گهر له کاره که دا سهر نه که وتی، نه واهه قی زحمه ته که ت پینج هزار فرانکت دهمه می و نه گهر سهرکه وتی سه د هزار فرانک وهرده گریت. کاره که نه مه یه که ده بی کوره که م بدوزیته وه.

تکای لیکردم یارمه تی بدم تا بتوانی له نیو جیگا که ی دانیشیت و به ئیسراحت قسه بکات، چونکه دهنکه پچرپچه که ی به زحمه ت له گرووی ده هاته دهری. خانوویه کی گوره و به شکوی هه بوو و ژووره که ی به شتی ساده رازینر ابووه وه. دیواره کانی به په رده ئی نه ستور داپوشرا بوون، له وه ده چوو، ریگه له دهنگدانه وه ی قسه کانمان بگریت و نه وهنده جوان بوون، سهرنجیان راده کیشا.

ژنه که گوتی: - تو یه که مین که سیت که به رابردوی ترسناکی ژیانم ده زانیت. هه ولده دم، هه ر هه مویت بو بگریمه وه و هیچ شتیکت لینه شارمه وه، تا تو که مروفتیکی جوامیز و دنیا دیده ت، بتوانی راستگو یانه و بیهیچ پیچ و په نایه ک بریاری خوت بدهیت. که واته هه موو هوش و گوشت بده قسه کانی من.

"پیش نه وه ی شوو بکه م، کورپیکی گهنجم خو شده ویست، ریکه وتین که زه ماوه ند بکه ین. به لام چونکه سهر وه ت و سامانیکی نه وتوی نه بوو، کهس و کاره که م به م زه ماوه نده قاییل نه بوون. دوی ماوه یه ک، پیاویکی ده ولده مند هاته خوازینیم. له ترسنوکی و نه زانی خومدا، به پیش نیازه که ی کهس و کاره که م رازی بووم، ئیدی بی ویستی خوم له و پیاوه ماره کرام. سالی دوی کورپیکم بوو و دوی چهند مانگیک می رده که م کوچی دوی کرد. نه و کوره ی که خوشم ده ویست، دوی نه وه ی به ماجه راکه ی زانی، هاته دیده نیم. لی به هوی نه و ره وشه وه که منی تیابووم، نه یده توانی زوو زوو سهرم بدات و هه ر جار ی که ده هات هینده گریه و زاری ده کرد، که دلم به حالی ده سووتا. به ره به ره په یوه ندیمان توخ بوو. ده بوا پرووی نه ده می، لی چ بکه م به خوم نه ده وه ستام؟ من ته نیا و خه مین و بی ئومید بووم و هیشتاش هه ر خوشم ده ویست. هه ندیجار روژگار زور بی ره حمه. دوی ماوه یه ک، هه موو کهس و کاره که م مردن و من به بیکه سی و به تاقی ته نیا مامه وه. له وه به دواوه کوره ی تاین زیاتر ده هاته دیده نیم، ده مزانی ده بوا یه بو پاراستنی ئابرووی خوم زیاد پرووی نه ده می، به لام نه شم ده توانی، به یه کجاره کی ری له هاتنی بگرم.

دوازه سال به مجوره بووری، هاتوچویه که ی کردیه کاریک کوره که م رموده ی بییت. تا کوره که م بوو به هه قده سالان و پیاویکی به ئاوه ز و هستیارت و جوامیری لیده رچوو. چونکه به نه ندازه ی من نه وه ی خوشده ویست و له مندالی را نه وه ی دیتبوو، به دوستی باش بانگی ده کرد و زور ریز و حورمه تی ده گرت.

به جوړی به خټو و گهوره م کړدبوو که جگه له ټاکاری ټاقلانه و رډفتارین ټاپروومه ندانه و مهردانه هېچ شتیکی دی فیر نه بوو بوو، له بهر نه وه، نه وی به دوستی قه دیمی و هاوړی ده زانی، حیسابی باوک و سه رپه رشتیاری بو ده کړد.

شه ویک قه رار بوو هر سینکمان پیگه وه شیو بخوین. نه و کاتانه خوشتین کاتی من بوو، به دهم چاوه روانی نه وانه وه رڼو نیشتبووم و له بیړی نه وده دا بووم که کپه یان یه که م که س و نه ژورده که ویت. ده رگا کرایه وه، کونه دوسته که م بوو، هاته پیښه وه و له هه میزی گرتم. له ناکاوا ده نگی خسه خشیک هات. که هه ستمان کړد، جگه له خو مان که سیکی دیکه ش له ژورده وه یه، زور ترساین. به ترسه وه ټاوپم دایه وه، جانی کوپم بوو، که وه ستابوو و به رهنگی هه لبرکاو وه ته مه شای ټیمه ی ده کړد. ساتیکی زور کاره ساتبار بوو، ته واو په شوکام، چند هه نگاویک چوومه دواوه و به نه وازشه وه به ره و پیری چووم و باوه شم بو گرته وه. به لام یه کسه ر پوی، ټیمه مات و بیده نگ ته مه شای یه کمان ده کړد و دهمان چووبووه کلیله. خو م به سه ر کورسیه کدا دا. له شله ژاوی دا بیرم له وه ده کړده وه هه لیم و بو هه میسه خو م وه شیرم. نه وسا گریان نه وکی گرتم و ده ستم به گریان کړد. دل م شکابوو و ټازام که وتبووه له رزین. له شه رمه زاریدا خو م به به دبه خت ترین مروقی سه ر پووی زه وی ده زانی.

دوسته که شم، شپرزه بوو و له به رده مدا وه ستابوو. له ترسی نه وه ی نه با کوپه که م بگه رپته وه زاتی نه ده کړد بیته پیښه وه و قسه یه ک بکات.

سه رنه جام گوتی ده چی به شوینیا وشته که ی بو پوون ده کاته وه. پاشان چووه ده ری. منیش به دهم چاوه روانییه وه رڼو نیشتم و هر ده نگی کم گوی لیده بوو، له ترسا له رزم لیده هات و یه کسه ر هه لده ستامه سه ر پینان. نیگه رانی و په شوکانه که م له وده دا نه بوو، ټاگریک له ده رووندا هه لایسا بوو. یه ک دوو سه عاتان چاوه روانم کړد. ترس و نیگه رانیم سات به سات زیاتر ده بوو و دل م تووندتر لیی دده. خودا نه وه سه سته به نه سیبی گورگی بیابانیش نه کات. هه میسه بیرم له مه ده کړده وه که کوپه که م له کونیده ره و و چ ده کات.

نیوه شه و بوو که کاغه زیکی دوسته که مم پیگه یی. هیشتاش زور چاک له بیرمه. نووسیوی که نه وی نه دوزیوه ته وه و چونکه نایه وی به م درهنگی شه وه بیت، دواپی دیت. له کو تاییدا گوتبووی نه گه ر کوپه که م بو مال گه راپیه وه، نه و ټاگادار بکه مه وه. بو م نووسی که جان هیشتا نه هاتووه ته وه و ده بی بگه ری و بیدوزیته وه. به دریزایی نه و شه وه، هر چاوه روان بووم. خه ریک بوو شیت ده بووم. ده مو یست هاوار بکه م، غار بده م و خو م به عاریددا بده م، به لام توانای جووله م نه ما بوو. بیرم له هه زار و یه ک نه گه ر ده کړده وه، هه رچی سه رم دینا و سه رم ده برد نه مده توانی پیشینی ټاینده بکه م. ده ترسام که نه گه ر نه و دووانه یه کدی بدینن، چ بویه ریک ده قه ومی. نازام ټیوه ده گن یان نا، هینده م خه یالکرده وه که دل م هاتبووه ژان.

پیشخزمه ته که، که ټاگای له مه مووی بی زه واد نه بوو، به رده وام ده هات وده چوو و گومانی ده کړد شیت بووم. به ټامازه تیم گه یاند که حال م باش نییه. چوو به دووی پزیشک دا، وه ختی گه راپیه وه، ټازام ره ق بوو بوو و تام لیها تبوو. بردیانمه ناو جیگا، دوا ی چند رڼو ټیک وه خو هاتمه وه، سه بیرم کړد دوسته که م به دیارمه وه دانیشتووه. هاوارم کړد کوپه که م له کوپیه. هېچ به رسقیکی نه دایه وه. من که زمانم به ټاسته م ده جوولا، پرسیم مردووه، دلنیا یه که خو ی نه کوشتووه. به رسقی دایه وه که نه مردووه و سویندی خوارد زندووه، گوتی هه موو

ههولتيكى داوه تا بيدوزيتهوه، لى بوى نه دوزراوتهوه. پيمگوت تا كوره كه م نه دوزيتهوه، خويشى ئيدى بو ئيره نه يات. ئيدى دهرم كرد.

من ئيدى شتاقيانم نه دوزيبه وه و بيست سال به سهر ئه و ماجه رايه دا ده بوورئ. ئايا ده توانى عه زابى جوودايى جگه رگوشه له دايك و دوورى له و دهر ك بكه ي؟ ده زانى له م ماوه يه دا چ عه زابيكم كي شاوه؟ به لام ئه م چاوه پروانيه به مردنى من ته واو ده بى و شتاقيان نابينه وه. ئه و پياوه به دريژايى ئه و بيست ساله هه موو پوژئ نامه ي بو ده نووسيم، به لام من بو تا قه جاريكيش قاييل نه بووم كه بيته ديده نيم. ته نانه ت بو چركه يه كيش نه مبيني، چونكه وا خه يال ده كه م ئه گه ر بيت، له هه مان كاتا كوره كه شم دئ به سهر. ده ترسم، نيگه رانم كه ئايا كوره كه م هيشتا زندووه. بيت وايه نها له كوئ بئ و چ ده كات؟ له وه يه له دوور، له وه بى رى ده ريان، له ولا تيكي غه ريبا كه ناو يشم نه ژنه وتووه، ژنى هينابى و له وينده ر بژئ.

ته حا كه جگه رگوشه زالمن. ئايا ده زانيت چ عه زابيكى ترسناكى خستوو ته گيانم؟ ئايا ده زانيت له هه وه لى جوانيمه وه تا دوا چركه كانى ژيانم چم به سهر هاتووه؟ ئايا له وه حالى ده بئ چ ره فتاريكى بي ره حمانه ي ده گه ل مندا، كه دايكيم و خو شم ده وئ، كردووه؟ ده زانى؟ ئاغا تكات ليده كه م ئه م قسانه ي منى پئ بلئ و دوا قسه كانى منى بو بگيره وه. جگه ر گوشه كه م، گيانه كه م، ئه وه نده به ران به ر منى به له نگاز سه خنگير مه به، زه مانه خوئ سه خت و بئ ره حمه. هه ي عه زيز ترين عه زيزم، بئر له وه بكه ره وه له و پوژه وه كه دايكت به جي هيشتووه، چى به سهر هاتووه. به لام نها ئيدى بيبوره، نها كه مردووه خو شت بوئ، چونكه ته حه موولى دژوار ترين په شيمانى و گه وره ترين عه زابى كردووه.

ئيدى به دهم گريان و له رزه له رزه له رزه وه هه ناسه ي دها، ده تگوت منى به كوره كه ي خوئ ده زانى. له كو تا ييدا گو تئ: - تكات ليده كه م به ته نيا به جي م به يله. نها كه شتاقيان به ديارمه وه نين، دمه وئ به ته نيا بمرم. پاشان هاتمه ده ره وه. وه كو مندالان ده گريام، به جو رئ ده گريام كه عه ره بانچيه كه ئاو رى دايه وه و به سه رسامى ته مه شاي كردم. بئر له مه بكه نه وه كه پوژانه هه زاران بو يه رى واهى له ده ورو به رمان روو ده دن. با ئه وه ش بيژم كه تا ئيستاش ئه و كوره م نه دوزيو ته وه.

سه رچاوه: تلاش مذبحانه / داستان هاى کوتاه از نويسندگان بزرگ، گزيده و ترجمه: مهرداد وثوقى / چاپ اول ۱۳۹۰ / تهران / نشر گل آدين.